

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.
Társaszerkesztő: **Konkoly Thege Sándor dr.**

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Gyűlések a Közteleken.

1914. május 23. d. e. 10 órákor. Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ gyűlése.

1914. " 24. d. e. 10 órákor. Állatvédő Egyesület gyűlése.

Meghívó

a Cserháti-szobor leleplező ünnepélyére.

Boldogult Cserháti Sándor emlékének megörökítése céljából az OMGE. a gazdaközönség körében gyűjtést indított és a közadakozás útján begyűlt összeg egy részéből elkészítette Cserháti mellszobrát, mely Horvay János szoborművész munkája.

A magyaróvári gazdasági akadémia új székházának parkjában elhelyezett szobor leleplezése f. évi június hó 20-án (szombaton) fog megtörténni.

A szoboravatást követő napon a magyaróvári kísérleti intézmények megtekintésére tanulmányi kirándulást rendezünk.

Felhívjuk a gazdaközönséget, hogy a tervezett mozgalmakban minél nagyobb számban résztvenni szíveskedjék.

Programm.

Június hó 20-án (szombaton):

Délelőtt 3/11 órákor gyűlekezés a magyaróvári gazdasági akadémia parkjában.

1. D. e. 11 órákor Himnusz, éneklí a magyaróvári férdfalárda és az akadémiai dalkör.

2. Felavató beszéd.

3. Ujhelyi Imre gazdasági akadémiai igazgató átvézi a szobrot.

4. Székács Elemér jószágigazgató beszéde a régi tanítványok nevében.

5. Práznovszky Agoston beszéde a gazdasági akadémia ifjusága nevében.

6. Koszorúk elhelyezése.

7. Szózat, éneklí a magyaróvári férdfalárda és az akadémiai dalkör.

8. D. u. 1 órákor társaslakoma.

9. D. u. 3 órákor az öt gazdasági akadémia ifjuságának tornaversenye.

Június hó 21-én (vasárnap):

Reggeltől kezdve az egész nap folyamán a M. kir. növénytermelési kísérleti állomás és az Országos m. kir. növénynevelési intézet megtekintése. Az érdeklődőknek Gyárfás József és Grabner Emil mutatják be a vezetésük alatt álló intézményeket s a folyamatban lévő kísérletek felől beható magyarázatokkal szolgálnak.)*

Bujanovics Sándor s. k.,
az OMGE. elnöke.

*) Figyelmeztetés. A június 20-iki társaslakomán és a kísérleti intézmények megtekintésében résztvenni kívánóknak ebbeli szándékukat június hó 15-ig a magyaróvári gazdasági akadémia igazgatóságánál kell bejelenteni. Kérjük a látogatókat, hogy egyidejűleg tudósítsák az igazgatóságot arról is, hogy Magyaróváron ohajtának-e elszállá-oltatni, ahol magánosoknál 40-50 vendég helyezhető el. Akik nem kívánják az éjszakát Magyaróváron tölteni, azok Győrben vehetnek lakást a Royal-szállodában, mivel Győr és Magyaróvár között ugye este, mint reggel lítűnő vonatösszeköttetés van.

A földművelésügyi és növénytermelési szakosztály gyűlése.

(1914. május 11.)

Jelen voltak Desseoffy Aurél gróf elnökle alatt Lerpely Kálmán társelnök, Bukovinszky Artur, Dold István, Engel Herman, Förster Lajos, Govrik Béla, Grabner Emil, Gyulay Károly, ifj. Hartyány Imre dr., Hoffer Sándor, Játka Ferenc, Juhász Árpád, Koppély Géza, Kovács Béla, Kunfy Károly, Magyar Győző, Mérey Ernő, Nick Ede, Odry Árpád, Oppitz Rezső, Rácz Imre, Sándorházi Lajos, Sárközy Viktor, Seligmann Kelemen, Sass Béla, Schmidt Sándor, Schrecker János, Székács Elemér, Szilágyi Gyula dr. s még több szakosztályi, illetve egyesületi tag. Az egyesület tisztviselői kara részéről Rubinek Gyula igazgató, Buday Barna szer-

kesztő-titkár, Mutschenbacher Emil dr. és Fabrics Endre titkárok, Konkoly Thege Sándor dr. társzerkesztő-titkár, Réz Albert segédtitkár és Szilassy Zoltán szövetségi titkár, mint előadó.

Képviseletük magukat még a következő egyesületek: A Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesülete Dold István, Fejérmegyei G. E. Pajzs Gyula dr. és Matta Árpád, Hevesmegyei G. E. Mares László, Beer Henrik és Engel Herman, Jász-nagykunszabolnokmegyei G. E. Haraszi Tivadar és Gayihoffer István, Krassószörénymegyei G. E. Huszár Károly, Pestmegyei G. E. Keglevich Gábor gróf, Hajós József dr., Darányi Béla, Teleki József gróf, Fazekas Ágoston, Benedicty Gyula, Förster Aurél dr., Floch Reyhersberg Alfréd lovag dr., Fridrik Géza, p. Horváth István, ifj. Hartyány Imre, Koppély Géza, Ráday Gedeon gróf és Remenyik Imre, Tolnamegyei G. E. Kunfy Károly, Zemplénmegyei G. E. Horváth Hugó.

Távolmaradásukat kimentették Elek Henrik és Gass Gyula szakosztályi tagok.

Elnök a megjelenteket üdvözölve, a szakosztály gyűlést megnyitja. Felkéri Szilassy Zoltán előadót előterjesztésének megtételére.

Javaslat a műtrágyázás ismeretének és használatának általánosítása érdekében.

Szilassy Zoltán előadó: Tisztelt szakosztály! Egy elcsépelet közhellyel kezdem előterjesztésem, amidőn arra utalok, hogy mindnyájan tudjuk, miszerint Magyarország boldogulása a mezőgazdaság boldogulásától függ s hogyha a gazdának jól megy a sora, jól megy az iparnak, a kereskedelemnek is. Sajnos, az utóbbi években rossz termésünk voltak és ezeknek sujtó hatását a magyar közigazdaságban annál inkább éreztük, mert a magyar mezőgazdasági termények átlagtermései nem emelkedtek arányosan s illetve alig emelkedtek abban a mértékben, amely mértékben azt a gazdasági viszonyok fejlődésének megfelelőleg várunk lehetne. Különösen jelentékeny e tekintetben a különbség akkor, ha termésátlagunkat a nyugati államokban elért termésátlagokkal hasonlítjuk össze. Ezeket az adatokat nagyjában mindenki ismeri s így nem

MEGJELENT

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V. KERÜLET, ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

aratási és cséplési árjegyzéke

Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

is kívánok ez alkalommal ezekre kiterjeszkedni. Reá kell azonban mutatnom arra, hogy ma már nemcsak az u. n. nyugati kultúrállamok szárnyalnak túl bennünket e tekintetben, hanem Ausztriának is oly csodálatos mezőgazdasági emelkedését tapasztaljuk, amely méltán gondolkodóba ejthet bennünket. Hiszen Ausztriáról általában véve az a nézetünk s a közvéleményben is az a felfogás van elterjedve, hogy iparosállam, holott mezőgazdasága oly arányokban emelkedik, amely arányok további fejlődése azt eredményezheti, hogy rövidesen elkövetkezhet az az idő, amikor Ausztria a főbb gabonatermékekben sokkal többet fog termelni, mint Magyarország, amelyet valaha Európa éléskamrájának neveztek. Igen érdekes adatok foglaltatnak erre nézve a budapesti áru- és értéktörzs tanácsának 1913. évi jelentésében, amelyek szerint Ausztria termése az 1896—1900. évek átlagában a főbb gabonatermékekben (buza, rozs, árpa, zab) 59.5 millió q-át, az 1906—1913. évek átlagában 85.1 millió q-át tett ki, ami tehát ez utóbbi 5 évi ciklusban terméseredményének 43%-os emelkedését jelenti. Ugyanekkor Magyarország termése a főbb gabonatermékekben az előbb említett időszakban 73 millió q, a következő jelzett ciklusban 89 millió q volt, vagyis tehát az emelkedés az összgabonatermés mennyiségében nálunk csak 22%-ot tett ki. Ezt az eredményt azonban még inkább megvilágítja az egyes termények átlagtermésének az emelkedése. Mig ugyanis Ausztriában az előbb említett 5 éves ciklus alatt a búzatermés 20.4 százalékkal emelkedett, addig Magyarországon csak 10.9%-kal, a rozs Ausztriában 37.9%, Magyarországon 10.6, az árpa Ausztriában 64.3, Magyarországon 11.8, a zab Ausztriában 40.5, Magyarországon 5.4%-kal emelkedett kat. holdanként.

Ezen eredmények előidézésében kétségtelenül közrejátszottak bizonyos időjárási és egyéb gazdasági viszonyok, azonban mindenesetre megállapítható, hogy a szóbanforgó emelkedés Magyarországon Ausztriával szemben aránytalanul csekélyebb. Ha már most figyelembe vesszük azt, hogy Ausztriának átlagtermései ily nagymértékben emelkednek, úgy valóban közel van az az idő, amikor Ausztria nemcsak átlagterméseiben, de abszolút gabonamennyiség tekintetében is messze túlszárnyal bennünket.

Ha e jelenség okát kutatjuk, reá kell jutnunk arra, hogy Ausztria termésátlagának emelkedése

legfőképpen az osztrák mezőgazdaság intenzivizálásának köszönhető. Tudvalevő, hogy Ausztriában nagyobb mennyiségű állatot tartanak, ez állatállományt megfelelőbben takarmányozzák, ennél fogva jobb és több istállótrágyát produkálnak, jobban művelik a földet, jobb vetőmagot alkalmaznak s nagyobb mennyiségű műtrágyát használnak fel a gazdák.

A műtrágyafogyasztás az egyes európai országokban gabonaterméneik átlagterméseinek emelkedésére egyenesarányú befolyást gyakorolnak. Szolgáljon ennek az állításnak megvilágítására az alábbi táblázat:

I. táblázat.

Az ország megnevezése	Műtrágyafogyasztás 1 kat. holdon			Termésátlag 1 kat. holdon					
	foszforsav- tartalom	egyéb műtrágya	összesen	Búza	Rozs	Árpa	Zab	Tungol	Burgonya
Belgium	98	97	195	13.59	12.42	12.95	13.72	—	88
Anglia	83	21	104	12.72	—	11.48	10.58	—	70
Németország	74	78	150	12.55	10.29	11.64	10.94	—	76
Franciaország	38	7	45	8.12	6.30	7.33	6.90	7.08	55
Ausztria	17	5	22	7.33	6.90	7.63	6.13	6.90	64
Magyarország	9	1	10	6.30	5.35	6.30	5.35	6.82	43
Oroszország	1	—	1	3.45	3.88	4.23	3.71	—	35.90

Azt a jelenséget egyébiránt, hogy az egyes országokban felhasznált műtrágya mennyiségével az illető államokban elért terméseredmények egyenes arányban állnak, lemcsak a külföldi terméseredmények mutatják, de tapasztalható az bizonyos mértékig Magyarországon is. Ha mi azt vizsgáljuk, hogy hazánk egyes vármegyéinek átlagtermései minő eredményeket tüntetnek fel, arra a tapasztalatra jutunk, hogy azokban a vármegyéekben, ahol nagyobb a műtrágyafogyasztás, nagyobb az átlagtermés is. Magyarországon természetesen a műtrágyafogyasztás nem lévén oly általánosságban elterjedve, mint a külföldön, ahol nines nagy-, közép- vagy kisgazdaság, amely a műtrágyát ne alkalmazná, az előbbi

következtetést általánosságban le nem vonhatjuk. Azonban hazánkra nézve is mindenesetre megállapítható, hogy intenzív mezőgazdaság s általában a mezőgazdasági termények átlagterméseinek biztos és fokozatos emelése műtrágya használata nélkül el nem érhető. Az 1911. évi kat. holdankénti átlagtermést szembeállítva a holdankénti szuperfoszfát átlagfogyasztással néhány vármegyére nézve a II. táblázatot tünteti fel.

Kétséget nem szenved, hogy különösen nálunk az időjárási és csapadékviszonyoknak a műtrágya hatására jelentékeny befolyása van. De

ha Magyarország csapadékviszonyait tekintjük s a külföldi államok viszonyaival összehasonlítjuk, arra a tapasztalatra jutunk, hogy hazánkban az évi átlagos csapadékmennyiség sokkal alatta a különösen hozzánk közelfekvő külföldi államok csapadékmennyiségének. Ezt a tapasztalatot az alábbi összehasonlító táblázat szemléltetőleg tünteti fel:

Az évi csapadékmennyiség.

	cm.
Irland középső részén	74
Anglia „ és keleti részén	61-91
Svédország déli részén	83
Franciaország középső és északi részén	66
„ déli részén	67

senki sem próbált vagy ami még ezelőtt senkinek sem sikerült.

Igy van aztán, hogy az ausztráliai bizonytalan eredmények ellenére az Északamerikai-Unió fenntartása alá tartozó Havai-szigetek kormányja megbízta Silvestri professzort a természetes védekezési mód bevezetésével.

Az Afrikának trópusi vidékeiről származó Ceratitis-capitata nevű gyümölcsleány néhány év óta bejutott a Havai-szigetekre, ott hamarosan meghonosult és a dus gyümölcstermésben milliókra menő kárt okoz. Majdnem kivétel nélkül az összes gyümölcsfajokat, sőt a kávé éretlen bogyóját is megtámadja. Ezen új ellenség fellépése óta a szigeteken termő huszonnégyféle kitünő gyümölcsfaj van már eddig kizárva az Egyesült-Államok piacairól. A Havai-szigeteken a gyümölcsesszezon jó néhány héttel megelőzi a kaliforniai gyümölcsök érését, így a korai pompás termelvényeknek mindig jó piaca volt az Egyesült-Államokban. Érthető tehát, hogy a kizárás a szigetek gyümölcstermelőire nézve óriási veszteséget jelent.

Silvestri doktor a kormány megbízásából előbb Nyugat-Afrikába utazott, hol a Ceratitis-capitata ellenségét az eredeti hazájukban részletesen tanulmányozta, aztán néhány ezer ily élő parazitával tért meg Ausztrálián át a Havai-szigetekre.

Amint a hajónk Honolulu kikötőjébe megérkezett, Silvestri doktort ott úgy fogadták, mintha legalább is valami győztes hadvezér lett volna. Egész bizottság jött a hajóra elébe. Az újságtudósítók és a fotográfusok valóságos megröstyéltek. Aztán viték a kormányzóhoz disz-

TÁRCZA.

A Galesus-silvestrii.

Ira: Gubányi Károly.

Nemrégiben kedves levelet kaptam Olaszországból, Portici-ből, a „bogaras ur”-tól. A levéllel körülbelül egyidőben érkezett meg a Havai-szigetek földművelésügyi tanácsának évi jelentése, amely a jelen év februárius havában kelt és a harmadik füzetében az entomológiai osztálynak a multévi munkálkodását tárgyalja. A füzetben főképp a „bogaras ur”-nak érdekes ténykedései vannak részletesen megörökítve.

A „bogaras ur”, Silvestri doktor a kedves olasz természettudós, aki a róla elnevezett rovar Afrikában fedezte fel és annak rejtélyes életfolyamatát, részletesen kitanulmányozta. A rovar, a Galesus-silvestrii pedig egy parányi parazita.

1913. év május havában a Csendes-óceánon hajóztunk, Ausztrália és Amerika között. Itt a hajón ismerkedtem meg Silvestri Filippó doktossal, a portici-i gazdasági főiskola tanárával.

A hosszú nyugalmas estéken a fedélzeten sétálgatva, vagy a dohányzóterem kényelmes székeiben lustálkodva, sok időt töltöttem Silvestri doktor társaságában, aki az igazi tudós lelkesedésével és mindig kész szíves közlékenységével avatott be ilyenkor, a speciális tudományra rejtett titkaiba. Így aztán elmondhatom, hogy igazán első kézből nyert információk alapján ismerkedtem meg a Galesus-silvestrii nevű rovarral a Csendes-óceánon.

A dolog annyival inkább érdekelt, mert amíg Ausztráliában éltem, már tudomásom volt arról, hogy Compere ur, Nyugat-Ausztráliának hivatalos entomológusa kísérletezni kezdett egy elősdi rovarfajjal, amely az almamolynek és a gyümölcsleánynek a halálos ellensége. Így azt is tudtam, hogy ez a parányi parazita a gyümölcsöt pusztító álcában, vagy annak a bábájában fejlődik ki, miközben azt megöli és felemésztí.

A Codlin-moly, Carpocapsopomonella és a gyümölcsleány, Ceratitis Capitata ellen eddig Ausztráliában különféle kémiai és mechanikai módszerekkel védekeztek. Ezzel szemben Compere néhány év előtt a természetes védekezési módszereit kezdte alkalmazni Nyugat-Ausztráliában a paraziták meghonosítása által. Ez a módszer még teljesen új dolog és a publikumnak nem igen volt még elég ideje arra, hogy annak igazi eredményeiről világos fogalmat szerezzen. Az ausztráliai gyümölcstermelők ma még tényleg nem is hisznek e módszer sikerében. A hitelenségnek egyik valószínű főoka abban rejlik, hogy ez a jótékony kis elősdi csendben, lassan és láthatatlanul végzi a maga munkáját és az évi eredményeit nem közli szépszavu hirdetések alakjában az újságokban. A gyümölcstermelők többi barátai pedig, akik jó pénzért eszközöket, védőszereket és bizton ölü mérgeket kínálnak eladásra, merészen hirdetik, hogy az igénytelen kis parazitát a védekezésnél nem lehet komolyan venni. Ezekhez járul, hogy az ausztráliai angol ember igen óvatos, lassan mozgó és konzervatív természetű. Vele szemben az amerikai nyugtalan vállalkozó, aki igazi szenvedéllyel fog bele oly dologba is, amit még előtte

Dániában — — — — —
Hollandiában és Han-
Schleswig-Holstein, C
Poroszország nyugati
keleti é
Rajna balpartján: El
Cseh-Morvaországokb
Galiciában — — — —
Pó lapályán — — — —
Közép- és Délolasz
Romániában — — — —
Nagy magyar-Alföld
Aiföldön — — — —
Az Alföld többi részén
Dunántúl déli és dél

Az bizonyos, ho
mennyiség még ne
fontossággal bír az
dékennyiség mel
Szolgáljon erre n
táblázat.

Látnivaló tehát, h
mennyiség eloszlás
legrosszabb viszón
csapadékmennyiség
ban, vagy Németor
ősi csapadék nagy
hogy nálunk az a
gabonafélék alá al
tékben a műtrágyát
gabonafélék nagy
gabonafélék átlagte
tosabb feladatunk,
a külfölddel szembe
helyzetben.

Természetes, hog
tett körülményél fo
hatása csaknem hi
tavaszaknál a műtrá
ménye felette kétsé
tettem, elsősorban
ség nálunk éppen
tetében van a le
ezenkívül itt tekinte
mények aránylag c
következtében, ha b
tul kapják e növénye
nem mutatkozik.

De, t. szakosztály
szakosztály által ki
ma délelőtt tartott
hogy a műtrágyázás
attól függ, hogy a m
járás következtében

ebédre. A korai esti
az arcképet, meg az
valóban eseményzá
A hajó utasai nagy
lelkes fogadtatás rész
sok szerencsét kíván
professzornak, az ut
igéret volt, hogy
mihelyt teheti, értesít
A Havai-szigetek e
tanácsának most febr
tinja hozta meg a dol
ismertetését.

A jelentésből kitű
által előirt módon
gyümölcsleány egyéb p
sége: a tenyésztik é
Bár még igen kevés
letek végleges ered
lehetnének kéznél, a
emeli, hogy Silvestri
reményekre jogosító
mélto munkának tartj
Az ügytől távolálló
Silvestrinek kétségele
letei már tisztán tud
felkeltik az elismerés
tudat, hogy a lelkes t
mányait gyakorlatilag
munkájának tág teré
teken, ahol őt megértik
biznak a kísérleteiben
bőségesen meg is fize

em vonhatjuk.
mesetre meg-
daság s álta-
átlagtermé-
ése műtrágya
Az 1911. évi
embeállítva a
rasztással né-
blázatot tün-

nösen nálunk
knak a mű-
rása van. De

holdon

Tengeri Burgonya

88
70
76
708
55
690
64
682
43
3560

yait tekintjük
összehason-
hogy hazánk-
nyiség nincs
közelfekvő
égének. Ezt a
lító táblázat

cm.
74
61-91
83
66
67

ezelőtt senki-

ai bizonytalan
ikai-Unió fenek
kormánya
természetes

öl származó
ség néhány
tt hamarosan
ncstermesben
nem kivétel
sőt a kávé
n új ellenség
szonnégyféle
kizárva az
ai-szigeteken
megelőzi a
korai pompás
ca volt az
t, hogy a ki-
nézve óriási

ásából előbb
titis-capitata
részletesen
ily elő para-
a Havai-
tőjébe meg-
ry fogadták.
hadvezér lett
a elébe. Az
ósággal meg-
yzóhoz diss-

Dániában	60
Hollandiában és Hamburgban	69
Schleswig-Holstein, Oldenburg és Hannoverben	70
Poroszország nyugati síkságán	65
keleti és középső síkságán	54
Rajna balpartján: Elzász-Lotharingiában	68
Cseh-Morvaországokban és Sziléziában	64
Galicziában	73
Pó lapályán	81
Közép- és Délolaszországban	80-84
Romániában	---
Nagy magyar-Alföld közepén és Kismagyar- Alföldön	54-60
Az Alföld többi részén, Dunántul és Erdélyben	60-70
Dunántul déli és délyugati részén	70-80

Az bizonyos, hogy az évi átlagos csapadék-
mennyiség még nem sokat jelent. Sokkal nagyobb
fontossággal bír az a körülmény, hogy a csapa-
dekmennyiség mely időszakban jut a földre.
Szolgáljon erre nézve felvilágosításul a IV.
táblázat.

Látnivaló tehát, hogy Magyarország a csapadék-
mennyiség eloszlása tekintetében éppen nincs a
legrosszabb viszonyok között, mert bár a téli
csapadékmennyiség nálunk kisebb, mint Angliá-
ban, vagy Németországban, viszont azonban az
őszi csapadék nagymennyiségű, ami azt mutatja,
hogy nálunk az amogy is legfontosabb őszi
gabonafélék alá alkalmazzák legnagyobb mér-
tekben a műtrágyát. Miután pedig éppen az őszi
gabonafélék nagyjelentőségénél fogva ezen
gabonafélék átlagtermésének emelése a legfonto-
sabb feladatunk, látható, hogy a tekintetben
a külfölddel szemben nem vagyunk hátrányos
helyzetben.

Természetes, hogy míg éppen az előbb emlit-
tett körülménynél fogva az ősziéknél a műtrágya
hatása csaknem biztosnak tekinthető, addig a
tavasziaknál a műtrágyázás alkalmazásának ered-
ménye feletle kétséges. Ennek oka, mint emlit-
tettem, elsősorban az, hogy a csapadékmennyi-
ség nálunk éppen a tavaszi termények tekin-
tetében van a legkedvezőtlenebbül elosztva,
ezenkívül itt tekintetbe veendő a tavaszi vete-
mények aránylag csekély tenyészideje, aminek
következtében, ha bizonyos fejlődési időszakon
tul kapják e növények az esőt, ugy ennek hatása
nem mutatkozik.

De, t. szakosztály, egy a növénytermelési
szakosztály által kiküldött bizottságnak éppen
ma délelőtt tartott ülésén megállapítást nyert,
hogy a műtrágyázás hatástalansága nem csupán
attól függ, hogy a műtrágyák a kedvezőtlen idő-
járás következtében nem tudják hatásukat teljes

etédre. A korai estilapok még aznap meghozták
az arcképét, meg az eletrajzát és az érkezése
valóban eseményszámba ment Honoluluban.
A hajó utasai nagy érdeklődéssel szemlélték a
lelkes fogadtatás részleteit és amidőn a hajóról
sok szerencsét kívánva bucsut intettem Silvestri
professzornak, az utolsó szava hozzám az az
ígéret volt, hogy a munkája eredményéről,
mihelyt toheti, értesíteni fog.

A Havai-szigetek erdészeti és földművelésügyi
tanácsának most február hóban megjelent bulle-
tinja hozta meg a doktor működésének részletes
ismertetését.

A jelentésből kitűnik, hogy Silvestri doktor
által előírt módon a Galesus-silvestri-t és a
gyümölcsöslégy egyéb parazitáit most már mester-
ségesen tenyésztik és szaporítják a szigeteken.
Bár még igen kevés idő telt arra, hogy a kísér-
letek végleges eredményeiről pontos adatok
lehetnének kéznél, a jelentés már most is ki-
emeli, hogy Silvestri doktor működését nagy
reményekre jogosító és feltétlenül elismerésre-
méltó munkának tartják a Havai-szigeteken.

Az egytől távolálló érdekeletlen szemléletben
Silvestriek kétségtelenül nagy horderejű kísér-
letei már tisztán tudomány szemponthól is
felkeltik az elismerést. Annál örvendetesebb a
tudat, hogy a lelkes tanárnak sikerült a tanul-
mányait gyakorlatilag is hasznosítani. Érdekes
munkájának tág tere nyílt meg a Havai-szige-
teken, ahol őt megértik, lelkesen segítik, hisznek,
biznak a kísérleteiben és ami fő, a fáradozását
bőségesen meg is fizetik.

II. táblázat.

Kat. holdankénti átlagtermés 1911-ben.

A legtöbb szuperfoszfátot fogyasztó megyék	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya	Szuperfoszfátfogyasztás kat. holdanként megyei Átlagban, korona
1. Pozsony	8.66	6.15	8.63	8.00	7.21	44.59	46.6
2. Nyitra	8.14	6.52	9.65	6.86	7.51	43.58	33.5
3. Fejér	8.49	7.16	7.67	7.17	8.13	35.70	27.7
4. Moson	7.90	6.81	8.46	8.48	7.47	44.40	27.1
5. Győr	8.66	6.60	8.51	7.83	7.39	41.89	25.5
Kevés szuperfoszfátot fogyasztó, de különbön jönnek ismert megyék							
1. Hont	6.34	5.64	7.77	5.39	4.87	40.15	8.4
2. Ung	6.58	5.23	7.82	4.83	4.92	34.21	7.6
3. Bereg	4.46	5.08	4.89	4.82	4.52	44.87	7.2
4. Szabolcs	6.92	6.18	6.21	6.05	5.81	35.44	4.6
5. Bihar	6.69	6.33	6.74	6.10	6.46	31.61	1.7
6. Szatmár	4.47	5.24	5.57	5.99	6.67	33.72	1.4
7. Temes	6.48	7.02	7.34	7.05	8.26	30.49	1.3

mértékben kifejteni, hanem igen sok esetben
attól is, hogy egyrészt egyoldalú műtrágyázást
alkalmaznak, másrészt nem adják a mű-
trágyát elegendő mennyiségben. A szakajtóban
élénk vita tárgya gyakorlati férfiak és tudományos
emberek között az a kérdés, vajjon az ország-
szerte elfogadott kat. holdankénti 150 kg. fosz-
formennyiség elegendő-e, vagy sem s hogy általá-
ban e mennyiségnek mily mértékű emelése kíván-
atos? A magyar gazdáknak, miután nálunk a
műtrágyázás, nagyon kevés nagybirtok kivételé-
vel — mondhatni — gyermekkorát éli, az a
nagy hibájuk, hogy a műtrágyázást sablonosan
végzik, ami igen sokszor oka a műtrágya hatás-
talanságának. Még inkább oka azonban, amint
erre már utaltam, az egyoldalú műtrágyázás
alkalmazása. Igaz ugyan, hogy Magyarországon
a foszforsavtrágya alkalmazása a legfontosabb,
miután a magyar, különösen a Délvidéken lévő
leggazdagabb talajok elegendő mennyiségben
tartalmazznak nitrogént, ámde kizárólag ennek
a trágyának alkalmazása igen gyakran nem
elegendő. Egyszóval a műtrágyázás terén nem
szabad sablont követni, hanem minden egyes
vidék vagy gazdaság viszonyaihoz mérten a
legmegfelelőbbben állapítandó meg az alkalmaz-
andó műtrágyamennyiség. E tekintetben külön-
ben utalok a külföld példájára. A német gazda
már nem is ismeri az egyoldalú trágyázást, az
mindig és mindenütt kétféle, de legtöbbször
háromféle műtrágyát ad és pedig igen nagy
mennyiségekben. Csak egy pár példát kívánok
erre nézve felemlíteni Kovácsy Béla t. barátom-
nak egy tanulmányai alapján. *Wilhelm Ulrich*
Schludenben tavaszi árpa alá alkalmaz hektáron-

ként 400 kg. 40%-os kálisót, 400 kg. szuper-
foszfátot, 200 kg. kénsavas ammóniákat s ter-
mése 21.6 q árpa és 19.4 q szalma. *Karl*
Banzer Dainbachban alkalmaz hektáronként
ugyancsak tavaszi árpa alá 500 kg. szuperfoszfátot,
600 kg. kaitet, 150 kg. kénsavas ammóniákat
s termése 36.6 q árpa, 48.8 q szalma. *Josef*
Zeitler Eglsee-ben zab alá alkalmaz 200 kg.
40%-os kálisót, 300 kg. szuperfoszfátot, 200 kg.
kénsavas ammóniákat s termése 28 q zab,
46 q szalma. Ezek azonban csak mérsékeltbb
mennyiségű műtrágyát alkalmaznak, mert vannak
olyanok, akik egészen hihetetlen mennyiségű
műtrágyát használnak. Így például *Hermann*
Fricke Gozlarban tavaszi buza alá alkalmazott
hektáronként 461 kg. 40%-os kálisót, 922 kg.
szuperfoszfátot, 153 kg. kénsavas ammóniákat
s termett neki 28 q buzája. Tehát körülbelül
150-160 márka áru műtrágyát használt fel
egy hektáron, hogy elérhessen körülbelül 560
márka bevételt.

Bizonyynyal senki sem akad, aki a mi viszo-
nyaink között ilyen vagy ehhez hasonló mennyi-
ségű műtrágya használatára kívánna gazdáinkat
buzdítani s a felsorolt adatokat csupán annak
igazolására hoztam fel, hogy a műtrágya alkalmazása
milyen nagymértékben van a külföldön
kifejlődve. Merem állítani, hogy a magyar nagy-
és középbirtokosság legnagyobb részénél és
különösen a középbirtoknál nem lehet panasz-
kodni amiatt, hogy a műtrágya alkalmazását
elhanyagolják vagy hogy egyáltalán a kor szín-
vonalának megfelelő gazdálkodást ne folytatná-
nak. A baj abban rejlik, hogy a *kisbirtokosok*
elmaradottak, konzervatívok és tudatlanok, hogy

IV. táblázat.

A csapadékmennyiség megoszlása hónapok szerint:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Anglia nyugati partján	11	7	7	6	6	8	7	9	9	11	9	10
Anglia közép és keleti részén	9	6	6	6	7	9	9	10	10	11	9	8
Franciaország északnyugati részén	10	7	7	6	8	6	7	7	9	12	11	10
Dániában	7	7	6	5	6	9	10	11	12	10	9	8
Északnyugat és Középnémetországban	6	6	7	7	9	11	11	11	8	8	8	8
Középnémetországban	6	5	6	7	9	11	13	12	9	8	7	7
Cseh- és Morvaországban	5	6	7	7	10	13	12	12	8	6	7	7
Galicziában	4	5	7	7	12	15	14	11	7	6	6	6
Kismagyar Alföldön	5	6	7	8	12	11	9	9	8	10	7	8
Nagy magyar Alföld északi részén	5	4	6	7	10	13	12	10	7	11	8	7
" " közép és déli részén	5	4	6	8	12	14	10	7	8	11	8	7
Dunántul	5	4	6	9	11	11	10	10	10	11	7	6
A romániai Alföldön	6	5	7	9	11	16	11	7	6	8	7	7
A Pó lapályán	6	6	7	9	10	9	7	8	8	12	10	8
Középlaszországban	8	7	9	8	7	7	4	6	9	13	12	10
Délolaszországban	10	8	9	9	7	4	2	5	8	12	13	13

ezek a jó gazdálkodás terére igen nehezen vihető rá s hogy a műtrágyát nem alkalmazzák oly mértékben, amint ez rájuk nézve gazdaságos volna. A kisgazdák, akik az ország birtokosközönségének mintegy 75%-át teszik, a főbb mezőgazdasági termények átlagának egyenesen letörésére dolgoznak, mert hogy Magyarország termésátlaga nem emelkedik, ennek a maradi kisgazdaosztálynak köszönhető. Ez a tény annál veszedelmesebb s annál inkább kötelességünk gondoskodni arról, hogy a kisbirtokosok gazdálkodása minden irányban fejlesztessek, mert magunk előtt látjuk azt a folyamatot, hogy a nagy- és középbirtokok elaprózódnak, kisbirtokosok kezébe jutnak, amelyben ahelyett, hogy a gazdálkodás intenzívitása tovább fejlesztesse, a régi intenzív kezelés is megszűnik s a régi jobb helyett rosszabb gazdálkodás váltja fel. Ezért minden eszközt meg kell ragadnunk arra, hogy a kisbirtokosokat kioktassuk s jobb gazdálkodásra bírjuk, nevezetesen arra, hogy megfelelőbben műveljék a földjüket, jobb állatokat tartanak, több istállótrágyát termeljenek s hogy a műtrágyákat is alkalmazzák. Ezt a célt tartotta az OMGE. vezetősége szem előtt, amidőn a kérdést ilyformában megvitatás céljából a t. szakosztály elé terjesztette.

Az előterjesztettek alapján bátor vagyok a kiosztott határozati javaslatot elfogadásra ajánlani. (Élénk helyeslés.)

Koppély Géza, mint aki a műtrágya alkalmazásának egyik legrégebbi előharcosa s volt alkalma gyakorlati tapasztalatokat szerzeni a tekintetben, hogy a műtrágyázás révén, természetesen megfelelő művelési eljárás mellett, mily jelentékeny termésmennyiség érhető el: köszönettel tartozik az OMGE. vezetőségének azért, hogy a kérdést szőnyegre hozta. Ama reményének ad kifejezést, hogy a javaslatba lefektetett intézkedések következtében a műtrágya használata a kisgazdaközönség legszélesebb rétegeiben tért fog hódítani. Nézete szerint azonban a foszforsav alkalmazása a műtrágyák használatát ki nem meríti s a többi műtrágyának kellő arányban való alkalmazást is szorgalmaznunk kell. A határozati javaslatot melegen üdvözlöi s egész terjedelmében elfogadja.

Sass Béla a kisgazdaközönség érdekében óhajt néhány észrevételt tenni. Hivatkozik arra, hogy a műtrágyázás alkalmazása a kisgazdák körében eléggé ismert és elterjedt, a főhajt azonban abban látja, hogy a kisgazdák nem áll elégséges pénz rendelkezésükre abból a célból, hogy a műtrágyát vagonszámra hozzassák. Azt az állítást sem fogadhatja el, hogy a kisgazdák állattartás tekintetében a nagybirtokosok mögött maradnának, miután nézete szerint a statisztika ennek éppen az ellenkezőjét igazolja. Különösen ama cél érdekében, hogy a kisgazdaközönség részére a műtrágyának vagonszámra való rendelése lehetővé tétessék, elfogadásra ajánlja a következő javaslatot:

Miután a műtrágyák használatát és hasznát Magyarországon már csaknem mindenütt ismerik: nem a műtrágyázás ismeretének és használatának általánosítása érdekében kell javaslatot tenni és mozgalmat indítani, hanem a műtrágyák könnyebb és olcsóbb hozzáférhetősége érdekében. Ebből a célból a földművelésügyi és növénytermelési szakosztály

1. indítson mozgalmat a különféle műtrágyáknak Magyarországon való sürgős előállítására érdekében;

2. sürgesse meg a komáromi műtrágyagyár felállítását;

3. sürgesse meg a sármási földgáznak a műtrágyák gyártására való sürgős felhasználását;

4. sürgesse meg Magyarországon rengeteg mennyiségű és rengeteg értékű vizerőinek műtrágyák

gyártására való sürgős felhasználását, sürgösen akadályozza meg rengeteg összegeknek műtrágyákért külföldre özönését;

5. sürgösen indítson mozgalmat a mesterséges öntözések ismeretének és használatának, így a műtrágyáknak jövedelmezőbb kihasználása érdekében;

6. sürgösen indítson mozgalmat a kisgazdák beszerző és értékesítő szövetkezetének ismeretének és használatának általánosítása érdekében, hogy a különféle műtrágyákat vagonszámra szerezhessék be, terményeiket vagonszámra értékesíthessék, hitelt és előleget kaphassanak, olcsón szerezhessenek be, drágán értékesíthessenek, mikor 27 kor. a buza ára, nem pedig 21 kor.;

7. sürgős kísérletezések tétessenek az idegen káliumnak a hazai nátriummal való helyettesíthetőségre.

Sándorházy Lajos gyakorlati tapasztalatai alapján a helyesen keresztülvitt műtrágyázási kísérletekre rendkívül nagy súlyt helyez. E tekintetben, mint eklatáns példára, hivatkozik a Nyitrai Gazdasági Egyesület által Nagybecsényen végeztetett műtrágyázási kísérletekre, amelyek eredményeképpen, míg azelőtt a kisgazdák csak nagyon szorványosan alkalmazták a műtrágyát, addig a kísérleteket követő első évben 3, a következő két esztendőben pedig 12 $\frac{1}{2}$, illetve 33 vagon műtrágyát rendeltek tisztán kisgazdák. Ez a példa élénk cáfolata Sass Béla ama állításának, mintha a kisgazdaközönség nem rendelkezne elegendő pénzzel (Ugy van!). Szóló, mint aki hivatásánál fogva az egész országot beutazza, megállapítja, hogy ha valakinek, úgy elsősorban a kisgazdák áll elegendő pénz rendelkezésére s a baj csupán abban van, hogy a kisbirtokosok nem rendelkeznek megfelelő szakértelmelemmel. Éppen ezért a javaslatban tervezett népies füzet terjesztésének — különböző, népünk által beszélt nyelven kiadva — igen nagy fontosságot tulajdonít. Nagy súlyt helyez azonban szóló arra is, hogy a kisgazdaközönség nemcsak a műtrágya, de az istállótrágya kezelésére is kioktattassék, amennyiben tapasztalata szerint alig van az országban kisgazda, aki trágyáját okszerűen kezelni képes volna. A műtrágyázási kísérletek végeztetésére véleménye szerint a földművelésügyi kormány hivatott, olyformán, hogy nagyobb anyagi támogatást nyújtván a gazdasági egyesületeknek, a kísérletek ezek ellenőrzése mellett eszközöltessenek s a kísérletek eredményei a gazdasági előadások alkalmával a legszélesebb körökben terjesztessenek. A közvetítés hiányosságában a maga részéről is egyik okát látja annak, hogy a kisgazdaosztály körében a műtrágya alkalmazása kevésbé elterjedt. Ennélfogva célszerűnek tartaná a műtrágya szövetkezeti uton való beszerzése érdekében a szükséges lépések megtételét. (Helyeslés.) A határozati javaslatához egész terjedelmében hozzájárul.

Kunfy Károly szerint éppen az előadó által hangoztatott alapján minden eszközzel meg kell dönteni azt az előtételt és tévhitet, hogy Magyarországon a csapadékmennyiség kedvezőtlen eloszlása a műtrágya használatának eredményességét bizonytalanná teszi. Szóló gyakorlati tapasztalatai alapján mutatja ki e felfogás tartatlanságát s nyomatékkal hangoztatja, hogy a föld okszerű megművelése a műtrágyázást biztos hatásúvá teszi. Annak okát, hogy a műtrágyázás nem terjed megfelelő arányokban a kisgazdák között, éppen abban látja, hogy nem alkalmazzák kellő szakszerűséggel a műtrágyát. Arra is igen nagy súlyt helyez szóló, amiről különben a Tolnamegyei G. E. megbízásából a kisgazdák körében bevezetett kísérletei alkalmával is meggyőződött, hogy kisgazdák oktatása csak úgy lehet eredményes, ha saját földjükön igyekszünk meggyőzni őket a műtrágyázás hasznos

voltáról, amire a földművelésügyi kormány támogatásával a gazdasági egyesületek hivatottak. Miután továbbá tapasztalata szerint is a kisgazdaközönség nehezen szánja rá magát arra, hogy egyelőre nem világos célra nagyobb tőkét befektessen, kívánatosnak tartja, hogy a kisgazdák a műtrágyarendelésnél a szövetkezetek jóállása mellett bizonyos hitel nyújtassék. Végül ama személyes megfigyelésére hivatkozik, hogy a műtrágya hatása akkor a legbiztosabb, ha úgy az őszi, mint a tavasziaknál nem közvetlenül a maghoz adjuk az egész műtrágyát, hanem annak nagyobb felét a vetés előtt alkalmazzuk.

Hartyány Imre dr. reámutat arra, hogy Cegléd határában a kisgazdák körébe bevezetett műtrágyázási kísérletek révén oly óriási eredményt sikerült elérni, hogy ott, ahol 6—7 évvel ezelőtt teljesen ismeretlen volt a műtrágyázás, ma jóformán kizárólag kisgazdák 270 vagon műtrágyát használnak. Teljes mértékben helyesli Kunfy-nak a műtrágyázási ismereteknek a kisgazdák között közvetlen módon való bevezetésére vonatkozó fejtegetését s a maga részéről igen kívánatosnak tartaná, ha minden községben, vagy körzetben egy középbirtokos meggyőzetné arra a célra, hogy személyesen vezesse be a műtrágyázást a kisgazdák körébe s esetleg a műtrágya beszerzését is eszközölje. Ettől az eszköztől a műtrágyázási ismeretek népszerűsítése terén igen jelentős eredményt vár.

Dold István rámutat arra, hogy a Délvidéki Földművelők G. E. hosszabb idő óta foglalkozik a műtrágyázásnak a kisgazdák között való népszerűsítésével, még pedig pozitív eredménnyel. Szóló egyesülete évi jelentéséből számadatokat sorol fel annak igazolására, hogy a műtrágyázás alkalmazása révén jelentékeny jövedelem-többlet érhető el. A kívánatos cél érdekében a műtrágyázás által elérhető többjövédelmet *kereszfoghatóság* kell a kisgazdákak bebizonyítani, úgy, amint ezt a Délvidéki Földművelők G. E. is gyakorolja. Szóvá teszi esetleges orvoslás céljából azt a sajnálatos tapasztalatot, hogy az egyes kisgazdák által megrendelt műtrágyamennyiség nem tartalmazza a kikötött százalékot, ami mindenesetre kellemetlenség forrása.

Sárközy Viktor szerint a műtrágyázási ismeretek általánosítása érdekében nem lehet eléggé munkálkodni. Ez különben nemcsak a kisgazdaközönség hivatása, de érdeke a műtrágya forgalombabozatalával hivatásszerűen foglalkozó kereskedőknek s elsősorban a MÉSz.-nek is. Szóló, bár teljesen méltányolja a MÉSz. által az ország különböző részeiben tartatni szokott előadások fontosságát, mégis kívánatosnak jelzi, hogy a MÉSz. az e célra fordított anyagi eszközök egy része helyett minél nagyobb mennyiségű ingyenműtrágyát bocsásson a gazdaközönség rendelkezésére, ami elől a MÉSz. bizonynyal nem is fog elzárkózni. Fejtegetései során rámutat arra, hogy a műtrágya beszerzése a mai viszonyok között a kisgazdára nézve különféle okokból rendkívül körülményes, ezért súlyt helyez arra, hogy a bevásárlás vagy egy történetik, amint erre vonatkozólag már utalás történt, hogy t. i. vidékenként valamely középbirtokos eszközölje a kisgazdák részére a műtrágyabeszerzést vagy a gazdasági egyesület útján történjék az. Természetes, hogy e révén a gazdasági egyesületekre fokozottabb feladatok hárulnak, amelyek elkerülhetetlenné teszik a földművelésügyi kormány anyagi támogatását, másfelől pedig, mint említette, a kereskedelem érdeke elsősorban a vonatkozó költségek fedezése.

Ráczó Imre nézete szerint az eddig elhangzottak is, amelyek egyébként élesen dombortolták ki a műtrágyázás népszerűsítésének országos érdekét, azt igazolják, hogy az előadó javaslat megfelelő azoknak az intencióknak,

amelyeket az eg...
zárkózhatik el...
határozati javasl...
ne indítványozza...
ben foglalt ama...
nem szabad sa...
vonalan álló gaz...
ban irányadónak...
ha a szakosztály...
jelölne az intenz...
jövőben követend...
nek tartja reámut...
felhozott németo...
foszfátosra vona...
szernék nitrogén...
ugyan határozotta...
nitrogénműtrágyák...
még igen messze...
elmuult 15 éven b...
Cserhádi által meg...
ják, hogy a kálitrá...
sebb növényeink...
pillangósvirágú tak...
középkötött talajok...
ezért szóló kíváns...
osztály e részben...
kísérletek általno...
természetesen a ki...
aminek a határoz...
kérdést csak általán...
turt kifejezést adni...
szóló kisebb körze...
ugynevezett határ...
alkalmakkor 2—3...
műtrágyázás fontos...
kísérletében könnyel...
határozati javaslatot...
tésekkal magáévá t...

Kovácsy Béla m...
midőn a MÉSz. meze...
meghívta, azzal a...
hogy az ország g...
szolgáltatást tehet...
betölteni s bizonyos...
meg, hogy e téren ere...
részéről előadások t...
fizet kiosztására for...
áldozatok révén sok...
és meggyőzni a mű...
Ezekután a vita foly...
érintő észrevételeire...
történt arra, hogy a...
nem nyújt elegendő...
szóló arra, hogy a S...
az előzékenység le...
amennyiben — term...
egyéneknek — 6 hón...
s ennek lejártával —
ujabb 6 havi határidő...
kamatozás mellett. A...
a szobanforgó hitelt...
nyokra nyújthatja. E...
jelentényeken megkö...
kisgazdák a szövetke...
fei megrendeléseiket.

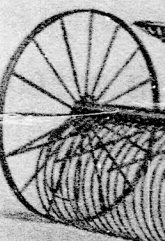
Az, hogy a műtrágya megrendeltől, valóban

HIZOTT SERTÉSEKET
levágásra való hussertéseket és szurott sertéseket a legelőnyösebben értékesít:

KÖKÉNYESSY & LÖWINGER
SERTÉSBIZOMÁNYI CÉG
WIEN, ST.-MARK.

Sürgőnycim: Kökényessy Wien, St.-Mark.
TELEFON 76-48

Szállítás és eladás módzatai felől bárkinek díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál.



kormánytano
etek hivatottak
nt is a kigazda
gát arra, hogy
nagyobb töket
a, hogy a kis-
a szövetkezetek
ujtassák. Végül
ivatkozik, hogy
tosabb, ha ugy
közvetlenül a
t, hanem annak
mazzuk.

arra, hogy Ceg-
be bevezetett
gyórási erod-
hol 6—7 évvel
műtrágyázás,
ak 270 vagon
tékben helyesi
eteknek a kis-
ó bevezetésére
részéről igen
en községben,
megnyeretnek
vezesse be a
e s esetleg a
ölje. Ettől az
ek népszerűsi-
rt var.

gy a Délvidéki
óta foglalkozik
zött való nép-
eredményével.

számadatokat
a műtrágya-
ny jövedelem-
l érdekében a
vedelmet kéz-
bebizonyítani,
művelők G. E.
ges orvoslás
atot, hogy az
műtrágya-
ötött százalé-
ségek forrása.

gyázási ismer-
n lehet eléggé
ak a gazda-
műtrágya forga-
lalkozó keres-
ek is. Szólok,
ittal az ország
ott előadások
jelzi, hogy a
agi eszközök

mennyi-égü
gazdaközöség
z. bizonynyal
orán rámutat
a mai viszo-
lönféle okok-
sulyt helyez
gy történetk.
történet, hogy
rtokos eszkö-
gyabeszerzést
történetk az
asági egyesü-
molnak, ame-
művelésügyi
sfelől pedig,
leke elsősor-
e.

ddig elhang-
en dombor-
ésének orszá-
az előadói
intencióknak,
n, St.-Marx.
zatai felől
egbizható
l szolgál.

amelyeket az egyesület szolgálni hivatott. Nem zárkoztunk el mindazonáltal az elől, hogy a határozati javaslat bizonyos irányu kiegészítését ne indítványozza. Nevezetesen az előterjesztésben foglalt ama tételt, hogy a műtrágyázás terén nem szabad sablont követnünk, a kor színvonalán álló gazda a gazdálkodás minden ágában irányadónak tekinti. Szükségesnek tartaná, ha a szakosztály mai gyűléséből folyólag megjelölne az intenzívebb műtrágyázási kísérletek jövőben követendő irányát. E részben szükségesnek tartja reámutatni arra, hogy az előadó által felhozott németországi adatok nem egyoldalú foszfátosra vonatkoznak, hanem a többi trágyaszernak nitrogén és kálinak bevonására is. Azt ugyan határozottan állítja, hogy a mesterséges nitrogénműtrágyák általánosításától ezidőszert még igen messze vagyunk. Ezzel szemben az elmúlt 15 éven belül végzett s még boldogult Cserhádi által megindított kísérletek azt igazolják, hogy a kálitrágya alkalmazását éppen kényesebb növényeink, mint a sörépa, cukorrépa, pillangósvirágu takarmánynövények, a kötött és közepkötött talajokon igen meghálálják. Eppen ezért szóló kívánsága odairányul, hogy a szakosztály e részben is határozott állást foglaljon a kísérletek általánosítása tekintetében, egyelőre természetesen a kigazdaközöség körében — aminek a határozati javaslatban is, amely e kérdést csak általánosságban érinti, szükségesnek tart kifejezést adni. Végül szükségesnek tartja szóló kisebb körzetekben a külföldön szokásos úgynevezett határjárások meghonosítását, amely alkalmakkor 2—3 közfelfekvő község népe a műtrágyázás fontosságáról szemléltető előadás kíséretében könnyebben lenne meggyőződhető. A határozati javaslatot a javaslatba hozott kiegészítésekkel magáévá teszi.

Kovácsy Béla mindenekelőtt kijelenti, hogy midőn a MÉSz. mezőgazdasági osztályának élére meghívta, azzal a tudattal foglalta el az állást, hogy az ország gazdaközöségének hasznos szolgálatot tehet. Igyekezett is ezt a feladatát betölteni s bizonyos megnyugvással állapíthatja meg, hogy e téren eredményeket is ért el s a MÉSz. részéről előadások tartására és mintegy 500,000 forint kiosztására fordított 100,000 K.-nyi anyagi áldozatok révén sok kigazdát sikerült rávezetni és meggyőzni a műtrágyázás fontosságáról.

Ezekután a vita folyamán elhangzott, a MÉSz.-t érintő észrevételekre óhajt válaszolni. Hivatkozás történt arra, hogy a MÉSz. a megrendelőknél nem nyújt elegendő hitelt. E tekintetben utal szóló arra, hogy a Szövetkezet e téren elkoegy az előzékenységgel legmesszebbmenő határáig, amennyiben — természetesen csak a hitelképes egyéneknek — 6 hónapi hitelt nyújt kamat nélkül s ennek lejártával — ha szüksége forog fenn — újabb 6 havi határidőt engedélyez mérsékelt kamatozás mellett. Az viszont természetes, hogy a szóbanforgó hitelt csak egész vagonrakományokra nyújthatja. Egyébiránt a hitelnyújtást jelentékenyen megkönnyíti az a körülmény, ha a kigazdák a szövetkezet útján együttesen adják fel megrendeléseiket.

Az, hogy a műtrágya minősége néha eltér a megrendeleitől, valóban megtörténhetik. Ennek

oka abban rejlik, hogy az egyes vegyelemzések között eltérések vannak. A leghatározottabban kijelentheti a szakosztály megnyugtatóra, hogy készakarva egyetlen gyár sem szállít alacsonyabb százaléktartalmu műtrágyát s a MÉSz.-ben megvan a legteljesebb jóakarát aziránt, hogy e tekintetben is kielégítse a gazdaközöség kívánalmait, annál inkább, mert hiszen az említetthez hasonló eseteknek csak a gyár szenved kárát.

Az az állítás, hogy a MÉSz. csak a szuperfoszfát használatát propagálja, nem felel meg a tényeknek; a amennyiben a Szövetkezet nyomtatványai tanubizonyosságot tehetnek arról, hogy káli-, nitrogén- stb. trágyával való kísérletezést szintén figyelmébe ajánlja a gazdaközöségnek. Hivatkozik egyébként e tekintetben arra, hogy a MÉSz. bizonyos összeget bocsát az OMGE. rendelkezésére abból a célból, hogy annak felhasználásával műtrágyázási kísérleteket végeztessen, úgy hogy a használandó műtrágyát az OMGE. írja elő.

Kívihetetlennek tartja azt a felmerült kívánságot, hogy a MÉSz. kereskedőknek viszonteladás céljából ne adjon műtrágyát, hiszen sok esetben meg sem állapítható valakiről, hogy kereskedő-e vagy sem. A kereskedelmet különben kizárni annál kevésbé lehet, mert ez esetben felére apadna le a műtrágyafogyasztás. Végül megjegyzi szóló, hogy a MÉSz.-nek nem áll módjában az ország minden községében kísérleteket végeztetnie, előadások azonban igenis tarthatók 2—3 év alatt az egész országban, amelyeknek pedig a műtrágyázási ismeretek népszerűsítése érdekében igen nagy jelentőségük van.

Szilassy Zoltán előadó röviden válaszolni óhajt az előterjesztett javaslatokra. A Sass Béla által benyújtott határozati javaslat a műtrágyázással távolról kapcsolatos, de a szőnyegen lévő kérdéssel közelebbi vonatkozásban nem álló több eszmét tartalmaz, éppen ezért annak mellőzését javasolja, annál inkább, mert az abban foglalt s a kérdéshez hozzátartozó kívánságok az előadói javaslatban amugy is bennfoglaltatnak. (Helyeslés) Hartyánnak azt a javaslatát, hogy minden körzetben nyeressek meg valamely intelligens középirtokos, aki a kigazdákat gyakorlatilag bevezesse a kísérletek terére, igen figyelemreméltónak tartja s azzal ajánlja elfogadásra, hogy az arra hivatott gazdasági egyesületeknek ajánlások gyakorlati megoldás végett figyelmükbe. Ugyancsak helyesnek tartja Rázsónak azt a kívánságát, hogy az intenzívebb műtrágyázási kísérletek jövő irányának megállapítását a szakosztály vállalja magára. Azonban a gyakorlati kivitel nem bizná most a szakosztályra, hanem javasolja előadó — s ezzel kéri határozati javaslatát kiegészíteni — hogy a szakosztály külön műtrágyázási kísérleti bizottság megalakítását határozza el, az előmunkálatok megtételével az elnökséget bizza meg, mely a működési szabályzat körvonalainak a legközelebbi alkalommal a szakosztályi való megismertetéséről gondoskodni fog. (Jelentk helyeslés)

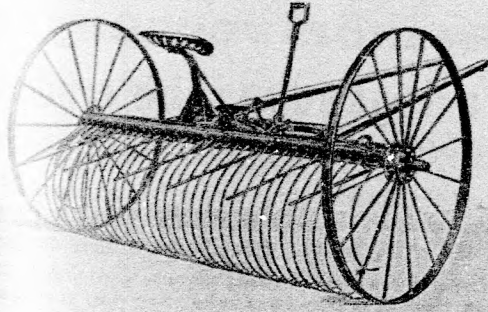
Elnök megállapítja, hogy a szakosztály az előadó által javasolt kiegészítésekkel magáévá

teszi a határozati javaslatot. A javaslatot a maga részéről is melegen üdvözli, mert meggyőződése, hogy az átlagtermések emelése csak a műtrágyázás; minél szélesebbkörű általánosítása révén lehetséges. Az elfogadott határozati javaslat a következő:

Felkérendő a földművelésügyi miniszter, rendelkezje el, hogy:

1. Mindazon közegek, amelyek téli népies előadásokat tartanak, minden községben, minden alkalommal a növények táplálkozásával s a talaj trágyázásával foglalkozzanak. Dolgoztasson ki erre a célra sürgősen egy népszerű vezérfonalat, hogy ennek az alapján már f. évi október hóban országszerte egységesen legyenek megkezdhetők az előadások. E füzetbe nemcsak az istállótrágyát ismertesse, de tartalmazzon a legegyszerűbb, a kigazdáknak alkalmas trágyatelepről tervet, költségelőirányzattal, az ilyen trágyatelepek útján elérhető haszon kimutatásával. A műtrágyák közül minél kevesebbet ismertessen a füzetke. Hazánkban ma még — különösen a kigazdáknál — amugy is csak a foszforsavtartalmu trágyáknak van jelentősége s csak homoktalajon a kálinak, szőlőben ezeken kívül a esiliséltromnak. E háromféle trágya ismertetése teljesen elegendő volna; többfelének ismertetése csak zavarólag hatna s ezen legfontosabbakat is nehezen tanulná meg a kigazda. Feltehető, hogy a földművelésügyi minisztérium legalább 3000 ilyen előadást tarthatna évente (hiszen a MÉSz. egymaga körülbelül 1000 ilyen előadást tartat), amely előadásokon — különösen, ha a gazdák összehívása hivatalos közigazgatási uton történne — átlagosan legalább 50 ember venne részt s így évente másfél-százézer ember hallgatná azokat, tehát évente ugyanannyi füzetre volna szükség. Így azután 4—5 év alatt az ország valamennyi községében tartható volna egy-egy ilyen előadás, amely egymagában is óriási léptekkel vinné előre mezőgazdaságunkat. Leghelyesebb volna, ha ezen előadásokat a megyei gazdasági egyesületek szerveznék és tartanák nyilván az állami szakközegek s a hatóságok közbenjöttével.

2. Szükséges, hogy földművelésügyi kormányunk a kirendeltségek és megyei gazdasági egyesületek útján végeztessen kigazdák által már az idén több műtrágyázási kísérletet, mint azt eddig tette. Minden községben vagy minden körzetben nyeressek meg egy középirtokos, aki személyesen vezesse be a kísérletekbe a kigazdákat s aki esetleg a műtrágya beszerzését is eszközölje. Különösen a Nagy-Alföldön s a Bánáthban, Biharban, Szilágyban s az erdélyrészi megyékben jóformán sehol sem ismerik a kigazdák a műtrágyát, pedig éppen az alföldi buzatermő megyékben volna valóságos áldás a szuperfoszfát használatának általános elterjedése, mert ezáltal kétségtelenül emelkednék egész országunk buzatermésatlaga. Ezek az alföldi megyék azok, amelyekben még ma is sokhelyt buza után búzát termelnek s amelyek talajának magas nitrogéntartalma miatt nem igen trágyáztak, mert búzájuk amugy is könnyen megdől, dacára, hogy alacsony szemtermést adott. Természetes, hogy ezen buzatermő megyék talaja



Legjobb minőségű, acélból készült

szénagyűjtőgépek

önműködő lerakószerkezettel, 28, 30, 32 vagy 36 foggal.

Legutányonabb árajánlattal szívesen szolgál!

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám.

nagyon szegény foszforsavban, amely nélkül pedig magas buzatermésátlagot elérni nem lehet.

Teljesen indokolt volna tehát minden megengedhető eszközzel oda törekedni, hogy a Nagy-Alföld talajának foszforsavtartalmát fokozzuk s ezáltal termésátlagainkat emeljük.

3. Kívánatos továbbá, hogy földművelésügyi kormányunk utasítsa erre hivatott szakközegeit, hogy legalább is mindazon községekben, amelyekben gazdakörök vannak, 2—3 kisgazdával egy-egy fél kat. holdon, egy métermázsa szuperfoszfáttal végeztessenek műtrágyázási kísérleteket, ahol pedig ilyen közegei nincsenek, ott lássa el a megyei gazdasági egyesületeket a szükséges dotációval, hogy ezen kísérleteket már a folyó ősszel megkezdhessék. A jövő évben pedig még kiterjedtebben kellene kísérleteket végezni oly módon, hogy mindazon községekben, amelyekben a szakközegek előadást tartanak, jelöljenek ki egyszerűen két megbízhatóbb kisgazdát, akiket azután a jövő tavasszal lásson el földművelésügyi kormányunk egy-egy métermázsa szuperfoszfáttal, hogy azok egy fél kat. holdon végezzenek kísérletet s annak eredményéről ugyanazon szakközeghez tegyenek jelentést, aki az előadást tartotta. E célra a földművelésügyi miniszter már a jövő évtől kezdve vegyen fel az állami költségvetésbe legalább 50.000 koronát.

4. Az OMGE. is nagyobb mértékben propagálja lapjaiban: a *Köztelek*-ben és a *Magyar Földműves*-ben a műtrágyák használatának szükségességét.

Szem előtt tartandó az az elv, hogy a műtrágyázás terén sablonos eljárást követnünk nem szabad. Ezért szükséges az intenzívebb trágyázási kísérletek jövőben követendő irányának megállapítása. Ennek érdekében az OMGE. külön műtrágyázásügyi kísérleti bizottságot alakít s az erre vonatkozó előmunkálatok megtételével a földművelési és növénytermelési szakosztálya elnökségét bízta meg.

Igen fontos szerep jutna ezen a téren a *Köztelek*-nek. Mert bár közép- és nagybirtokosaink körében el van már terjedve a műtrágya használata, de ezek sem aknázzák ki a műtrágyák terméshozó hatását, úgy amint lehetne és kellene. Annnyira köztudattá vált ugyanis hazánkban, hogy kat. holdanként csak 150 kg. szuperfoszfátot kell használni, hogy gazdaközönségünk minden meggondolás, megfontolás, minden kísérletezés nélkül egyszerűen kiszórja a 150 kg. szuperfoszfátot s meg van győződve, hogy ezzel a legjobban eszelekedett, hogy ezzel most már okvetlenül a lehető legnagyobb termést fogja elérni, ami, ha nem állana be, semmitörőnek mondja a műtrágyát. Holott, ha talán kétszeres adagot használt volna, avagy egy kevés kálium- vagy nitrogéntrágyát is, valószínűleg sokkalta nagyobb jövedelmet ért volna el.

Lehetnek területek az országban, amelyeken a 150 kg.-os szuperfoszfátadagok a legmegfelelőbbek; de a katedréről, meg a *Köztelek* hasábjában mégsem kellene azt hirdetni, hogy a 150 kg.-os adag egyedül üdvözítő, hanem inkább azt, hogy tegyen az intelligens gazda különböző mennyiségekkel kísérletet és használja gazdaságában azt a mennyiséget, amely után a leg-

nagyobb jövedelmet látta. Azt kellene tehát a *Köztelek* feladatául szabni, hogy térítse el olvasóit, tehát az egész intelligens magyar gazdaközönséget a sablonos műtrágyázástól s vegye rá arra, hogy annyi és olyan műtrágyát használjon, amilyen és aminő műtrágya kinek-kinek adott viszonyai között a legnagyobb többlettermést, a legnagyobb jövedelmet biztosítja. Ezen cél megközelítésére szolgál az a pályázat is, melynek kitűzését az OMGE. növénytermesztési szakosztálya legutóbb elhatározta.

Végül 5. kéresek fel a MÉSzt., hogy a műtrágyázás megismertetése és népszerűsítése érdekében kifejtett eddigi elismerésreméltó működését a jövőben még hathatósabb eszközökkel folytassa.

Előadó a kezdéssel kapcsolatban előterjeszti, hogy a Csongrádvármegyei G. E. felterjesztést intézett a földművelésügyi kormányhoz, amelynek támogatására az OMGE.-t átiratilag kérte fel. E feliratában nevezett egyesület kifejti, hogy a műtrágyázásnak a kisgazdák között való elterjedését legutóbbi időben olyképp szolgálja, hogy nagyobb mennyiségű műtrágyát hozat, amelyet azután kisebb tételekben a kisgazdák elad. Hogy az egyesület az akcióját, amelynek az volt az eredménye, hogy 30—35 vagon került kiosztásra, teljes mértékben kifejthesse, arra való tekintettel, hogy a megrendeléssel, szétosztással kapcsolatban bizonyos költségei merülnek fel, 500 korona segély kiutalványozását kéri. Előadó a Csongrádvármegyei G. E. szerény és méltányos kívánságának pártolását ajánlja.

A szakosztály ebben az értelemben határoz. Ezzel a gyűlés véget ért.

Kisgazdák szervezése.

Mult vasárnap Tatatóvároson kitűnően sikerült gazdanapot rendeztek. A gyűlésről szóló tudósítást hátrább adjuk; e helyen inkább annak a mozgalomnak jelentőségéről akarunk egyet-mást elmondani, amely arra irányul, hogy a kisgazdák minél szorosabban bevonjuk a gazdasági társadalmi tevékenységbe s amelynek a tatatóvárosi gazdaggyűlés csak egyik láncszeme volt. Mert a kisgazdák célszerű szervezésének kérdése már régebben a gazdasági egyesületek napirendjén van, újabbban pedig átgondolt munka indult meg a vármegyékben, már idáig is értékes, vagy legalább biztató eredményekkel.

A vármegyei gazdasági egyesület legtermészetesebb érdekképviseleti központja a kisgazdaközönségnek s hogy mennyire megbízható tömörülő pont, erre vall már az a körülmény is, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek voltaképpen ma is a kisgazdák szolgálatában állanak, működésük, fáradozásuk elsősorban a támogatásra leginkább rászorult kisgazdák hasznára van. Ezt bizonyítják rendre a gazdasági egyesületek időszakos és évi jelentései. Nem tudunk egyetlen olyan gyakorlati esetet sem, amikor a gazdasági egyesületek zavarba jöhettek volna, hogy a fel-

merült kérdést a kisgazdák vagy a nagygazdák javára intézzék-e el. Ilyen érdeklődéseket a mezőgazdasági élet nem ismer. A kis- és nagygazdák együttműködését tehát senki se fenyegeti. Teljes összhangban működhetnek a mezőgazdaság javára, jogos érvényesülési érdekeik feladása vagy megkurtítása nélkül.

Való azonban, hogy a gazdasági egyesületek kipróbált hivatottságát a kisgazdák még mindig nem veszik megfelelő mértékben igénybe. Lassan megy a munka, itt-ott kevesebb hittel, mint a várható eredmény megérdemelné. *Rubinek* Gyula már régen keresi azokat a módokat és eszközöket, amelyekkel ebbe a mozgalomba új kedvet és lendületet vihetne. Talált is egy kitűnő eszközt: a „Magyar Földműves” című lapot, melynek kiadása a Rubinek eszméje volt, s a lap főszerkesztője, de ez a szó talán nem fejezi ki a laphoz való viszonyát, mert ezt a lapot valóban az édesapa ki nem háló szeretetével gondozza. Ez a lap azért született meg, azért adja ki az OMGE. áldozatok árán is, hogy a gazdasági egyesületek a pártoló tagok belépő kisgazdának valamely megfelelő ellenértékkel szolgálhassanak. És a „Magyar Földműves” a legjobb ellenérték, mert megbízható tanítást ad a mezőgazdasági ismeretekről, széles ségektől ment helyes irányban tárgyalja a gazdasági-politikai s a társadalmi kérdéseket és segít kiszorítani a ponyvairodalom selejtes termékeit. Néhány gazdasági egyesület nemcsak felismerte a „Magyar Földműves” értékét, de azzal méltatja, hogy előfizet a lapra kisgazdatagjainak. Maga a lap is igen nagy kedvezést ad az előfizetőknek, akik valamely gazdasági egyesületnek vagy az egyesület gazdakörének tagjai. Ennek a serkentésnek is számottevő kedvező hatása van.

Sajnos azonban, a legtöbb gazdasági egyesület a kezébe adott eszköz hatását nem próbálni ki kellően. Pedig biztató eredményekre hívhatunk. Maga *Horváth* Jenő a „Magyar Földműves”-sel kezében több mint 600 új tagot szerzett a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesületnek s az egyesület azt tapasztalta, hogy az a tagok minden közérdekű mozgalomra a legfogékonyabbak és ezek egyuttal az egyesületek legmegbízhatóbb hívei, akiknek gárdája már magamagától is szaporodik. Ez a tapasztalat érlelte meg azt a tervet, mely már egy folyamatán kivételre is került. *Horváth* Jenő vállalkozott arra a munkára, hogy azon módon, ahogy a pozsonyi kisgazdákat megnyernie sikerült a vármegyékben is kísérletet tesz, illetve agilis közreműködését a vármegyei gazdasági egyesületeknek felajánlja. Ez az illetékesek hozzájárul-

A *Köztelek* 1914. április 11-iki számában közreadott hivatalos jelentés szerint

CATERPILLAR

érte el a legkedvezőbb eredményt és mutatkozott leggazdaságosabbnak

amennyiben a legcsekélyebb benzinfogyasztással, legrövidebb idő alatt szántotta fel a hivatalos bizottság által kimért 5 hektár területet és pedig: egy óra alatt 1.475 kataszteri, azaz 1.962 magyar holdat és fogyasztott kataszteri holdanként nem többet mint 10.5 kg. nehéz benzint.

Az 1914. éves CATERPILLAR-modell szerkezetileg minden részében tökéletesített és oly szilárd kivitelben készül, hogy tartósság szempontjából is megfelel a fokozottabb igényeknek.

Holt CATERPILLAR Company Vezérképviselője, Budapest, V. ker., Hold-utca 15. szám

val meg is tövete az orszá ahol a gazdas elbadasokat ta megyei egyesü nek rögön biz felaru előfuzé bejárta nyolc v zett ilyenformá nek kareken 1 kis munka gyü kesedés kellett de ami legfont gyözés ereje. A fejtett, csakis a desnek a kisug szik, az üdvére nak is. Férfias érdemei.

Ime, ennek állomása a tata Ennek a kör és bizalommal t Kézzelel fogható hogy a kisgazda közelíthetlen, ső ségét a haladá kében megvan landóság s a ve vel való jóindú révén bizalmát sikert persze ne áradni érte, me nemzeti szempon jelent, ennek me irányítása igazi kell talán, mit ny millió felüli életk az intelligenciájá melői tevékenysé tudunk benne kial redelmére. Ebben ban a gazdasági és ha az egyesü munkat, kitartásuk a kisgazdák szer megfelelő ered

Tata és Tóvan 7-én a tatatóváro gazdanapot tartott mondhatni lelkes gazdák részéről o lja azt, hogy e

A Dol
HAZ
Küros
N
Ezek, bor
kiváló minő

val meg is történt. Horváth Jenő hát nyakába vette az országot, elutazott azokra a helyekre, ahol a gazdasági egyesületek szívesen fogadták, előadásokat tartott, buzdította a kisgazdákat a megyei egyesületekbe való belépésre s a belépőknek rögtön biztosította is a „Magyar Földműves” felárú előzetesének jogát. Három hónap alatt bejárta nyolc vármegyének 32 községét és szerzett ilyenformán az illető gazdasági egyesületeknek kerekén 1000 új tagot. Igaz, ez a siker nem kis munka gyümölcse. Nagy odaadás, igazi lelkesedés kellett hozzá, kiváló szóbeli képesség, de ami legfontosab: a meggyőződés és a meggyőzés ereje. Az a buzgalom, amit Horváth kifejtett, csakis annak a lelket átható meggyőződésnek a kisugárzása lehet, hogy amit cselekszik, az údvére van az egyeseknek is, az országnak is. Férfiás kitartása elismerést és tiszteletet érdemel.

Ime, ennek a körutnak volt egyik befejező állomása a tatatóvárosi gazdaggyűlés.

Ennek a körutnak a sikere meglepéssel és bizalommal tölt el bennünket a jövő iránt. Kézrel fogható bizonyosságot szereztünk arról, hogy a kisgazda nem közömbös és nem megközelíthetetlen, sőt ellenkezőleg, mélyen érzi szükségét a haladásnak, a haladó munka érdekében megvan benne a tömörülésre való hajlandóság s a vele való érintkezés, az érdekeivel való jóindulatú és következetes törődés révén bizalmát is meg lehet nyerni. Ezt a sikert persze nem kapni olesón, de érdemes áradni érte, mert a magyar kisgazdasági nemzeti szempontból alig felbecsülhető értéket jelent, ennek megőrzése, fejlesztése és célszerű irányítása igazi nemzeti érdek. Magyarítani sem kell talán, mit nyer a közérdek, ha annak a millió felüli életképes kisgazdának növelni tudjuk az intelligenciáját, okosabbá tudjuk tenni termelői tevékenységét s öntudatos közvéleményt tudunk benne kialakítani a mezőgazdasági érdekek védelmére. Ebben a hazafias és közhasznú munkában a gazdasági egyesületek tehetnek legtöbbet és ha az egyesületek élén állók egész bizalmukat, kitartásukat és képességüket bele viszik a kisgazdák szervezésének mozgalmába, akkor a megfelelő eredmény sem fog elmaradni.

A Tatatóvárosi gazdaggyűlés.

Tata és Tóvárosi gazdaközönsége folyó hó 17-én a tatatóvárosi tejszövetkezet helyiségében gazdaggyűlést tartott. A rendkívüli érdeklődés, sőt mondhatni lelkesedés, mely a tatatóvárosi kisgazdák részéről megnyilvánult, világosan igazolja azt, hogy ezek a kisgazdák tudatában

vannak annak, hogy csak az összetartás, a szövetkezés által fognak célt érni és mindama nehézségekkel, melyek a gazda vállaira nehezdednek, sikerrel megküzdhetni. Valóságos ünneppé avatták a tatatóvárosi kisgazdák e napot. A vendégeket Major László tejszövetkezeti igazgatóelnök fogadta; megjelentek többek között: Darányi Agoston jószágigazgató, Konkoly Thege Imre, Konkoly Thege Sándor dr. ügyvéd, Fogassy Kázmér, Fáy István főszolgabíró, Trojkó Béla főszolgabíró, Kézdivásárhelyi Árpád m. kir. gazdasági felügyelő, az OMGE. képviselőjében Rubinek Gyula igazgató és Rész Albert segédtitkár, Horváth Jenő a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület titkára, Agoston Miklós a Komáromvármegyei Gazdasági Egyesület titkára, Jaross Vilmos orsz. képviselő, Miskolczy Imre orsz. képviselő, Edelkraut Jenő, Edelkraut János, Horváth Ernő, Janiss Ferenc, Láng Antal, Havas Jenő, Pogány Jenő dr. ügyvéd, Virágh Gyula dr. ügyvéd, Brüll Jakab, Dósa János, Palkovics Imre, Vermes Béla, Weil Adolf, Takács Géza a Gazdák Biztosító Szövetkezete titkára, Székely Antal a Komáromvármegyei Mezőgazdák Szövetkezete igazgatója, Jakabfalvy Kornél, Deák János, Kovácsy Béla a Műtrágya-Értékesítő Szövetkezet igazgatója, Vizváry Imre, Zsiray János, Hercegh Dániel bíró, Ert Imre, Henzer Ferenc, Henzer István, Molnár Sándor, Handk János, Vály Ferenc főkönyvelő, Hercegh Lajos, ifj. Giber József, Giber Mihály, ifj. Henzer Imre, ifj. Pácz György, Barsy János, Bodrogi Ferenc, Papp Pál, Hercegh István, Lengyel Sándor, Nagy Sándor, Buday János, Tevesz Pál, Hanák Sándor és még sok gazdaköri tag.

Major László elnök üdvözölve a megjelent vendégeket és gazdaköri tagokat, élénk szavakkal buzdította a kisgazdákat tömörülésre és fejlettségre mindazokat a módosításokat, melyeket szem előtt kell tartaniok, hogy jövő boldogulásukat ne csak kereshecsék, hanem meg is találják. A szót ezek után Rubinek Gyula, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója vette át. Felhívta többek között a kisgazdák figyelmét arra a mozgalomra, melyet Budapest székesfővárosi közönsége a közelmúltban indított és amely a gabonavámok leszállítására irányul. Rámutatott azokra az óriási károokra, melyek a gabonavámok leszállítása által kivétel nélkül az egész magyar gazdatársadalmat sújtanak, de megjelölte azt az utat is, melyen a kisgazdák haladván, annak idején felkészülve és felfegyverkezve sikeresen visszaverhetik az ilyen hazafiatlan és a nemzeti társadalom dereka ellen irányuló támadást. Ezek után Horváth Jenő, a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület titkára tartotta meg nagyérdeklődéssel. Adatokkal bizonyította, hogy mennyire hátra vagyunk még mindig a tőlünk nyugatra fekvő államokkal szemben a gabonatermelés terén. Mig külföldön a talaj okos megművelése, a műtrágyázás, a belterjes állattenyésztés, továbbá a szövetkezeti szervezkedés alapján elérhető olesó bevásárlási források által egyrészt termelésüket emelték a kisgazdák, másrészt kiadásait a lehetőség korlátai között redukálták és ez által

anyagiakban gyarapodtak, addig sajnos, hazánkban vajmi kevés látszata van a modern gazdasági tudomány által elérhető jövedelemtöbbletnek és azoknak a sikereknek, melyeket külföldi példák után indulva mi is már régen elérhettünk volna. Kifejti, hogy a magyar gazdának is a jó szak-könyvekhez és szaklapokhoz kell fordulnia és figyelmükbe ajánlja a kisgazdák lapját, a „Magyar Földműves” című szaklapot, amely célul tűzte ki és hivatva van a kisgazdák boldogulását elősegíteni. Takács Géza a Gazdák Biztosító Szövetkezetének titkára beszélt még, akinek jóízű humora mögött nagyon sok okos és komoly tanács rejtett.

A gazdaggyűlés lezajlása után bankettre jött össze a társaság az Eszterházy szállóban. Major László elnök, Rubinek Gyula az OME. igazgatója, Horváth Jenő titkár, Kovácsy Béla igazgató, Hercegh Dániel bíró, Pogány Jenő dr., Ert Imre, Henzer Ferenc, Henzer István, Molnár Sándor, Takács Géza, Darányi Agoston jószágigazgató és még többen mondtak talpraesett s lelkesítő beszédet. Major László elnök indítványára táviratilag üdvözölte a gazdaggyűlés Ghillány Imre báró földművelésügyi minisztert, Bujanovics Sándort az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökét, Darányi Ignácot a Magyar Gazdaszövetség elnökét és a Komáromvármegyei Gazdasági Egyesület elnökét, Kürthy István főispánt.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület állattenyésztési és kiállítási szakosztálya Jósika Gábor báró elnöklésével tartotta meg évi rendes közgyűlését, melyen tudomásul vették a múlt évi működésről szóló jelentést. Megállapították az 1915. évi költségvetéskirányzatot és a számvizsgáló-bizottság jelentése alapján a szokásos felmentéseket megadták. A Bethlen István gróf lemondása folytán megüresedett elnöki tisztre Jósika Gábor báró alelnököt, alelnökül pedig Sperker Ferencet választották meg. A végrehajtó-bizottság új tagja Komény József báró lett.

A Fehérvármegyei Gazdasági Egyesület verebi Végel István elnöklete alatt május hó 11-én tartotta Székesfehérvárott igazgató-választmányi gyűlését. Elhatározta a választmány, hogy szeptember hó folyamán a vármegye 8 községében tenyésztő- és tehéndíjazást, a vármegyei lótenyésztő-bizottsággal karöltve pedig egy dumentali községben egész vármegyére kiterjedő ló-díjazást rendez. A sárszentágotai gazdakör ingyen népkönyvtár engedélyezése iránti kérelmét a földművelésügyi miniszterhez pertólólag felterjeszti. Tudomásul vette a választmány Fejér vármegye közigazgatási bizottságának az *uzsora hivatalból való üldözése* tárgyában hozott határozatát, a Magyar Földbérlok Országos Szövetségének megalakulását. Ugyancsak örömdetes tudomásul vette a magyar földművelésügyi miniszter azon leiratát, hogy az *osztrák bortörvény* a magyar bortörvényvel összhangba hozott.

A Dobreceeni Mezőgazdasági Gépgyár Részv.-Társ.

gyártmányai:

HAZAI DRILL

páros soru vetőgép,

HORTOBÁGY DRILL

páratlan soru vetőgép,

NAPOLEON DRILL

műtrágyaszóróval kombinált vetőgép.

Etek, boronák, szeoskavágók, répvágók, kapálók, morzsolók, kukoricavetőgépek stb. kiváló minőségben, előnyös árak mellett.

Kérjen árjegyzéket.

A Magyar Gazdaszövetségnek a *temesvári országos gazdasági gyűlés* iránti mozgalmát a vármegyében a legmesszebbmenőleg támogatja, tagjait, a vármegye gazdaközönységét a részvételre községi gazdakörök útján is buzdítja, a gyűlésen pedig magát elnökével és két titkárával képviselteti. Végül az egyesület rendes tagjai sorába 1, a kedvezményes tagok sorába pedig 36 tagot felvett.

A Fejér- és Tolnavármegyei Gazdatiszti Kör f. hó 8-án tartotta meg Székesfehérvárott rendes évi közgyűlését *Lintner Sándor* elnöklete alatt, aki hivatkozással arra, hogy elnöki tisztét a kör kirándulásain egészségi állapota miatt eddigi mértékben nem teljesítheti, elnöki tiszteről lemondott. A tagok egyhangú marasztaló kérésének engedve azonban továbbra is vállalta az elnöki tisztelet, mely elhatározását *Baly Kálmán* megköszönve, a tagok határtalan bizalmáról és szeretetéről biztosította őt. Az 1913. évi működésre vonatkozó titkári, valamint a számvizsgáló-bizottsági jelentést, mely szerint a kör vagyona 4746 korona, a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette. Az 1914. évre vonatkozó költség-előirányzatot munkaprogramot — tervbe vett két nevezetesebb tanulmányt, az alesuti uradalom és ercsi cukorgyár megtekintésének beállításával — változatlanul elfogadta. Két fejérmegyei és két tolnamegyei igazgató-választmányi és egy számvizsgáló-bizottsági tagsági helyet betöltött. A Budapesti tervbevitelt gazdatiszti fiuinternátus felállítására ügyében a Magyar Gazdatisztek és Erdősiztek Országos Egyesületéhez javaslatot terjeszt. A kör tagjai a délutáni órákban a székesfehérvári szennyvízöntözéssel berendezett sóstói telepet tanulmányozták.

A Liptóvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 5-én tartotta Liptószentmiklóson *Thuránzky Zoltán* elnöklete alatt igazgató-választmányi gyűlését, melyen az elnök bejelentette, hogy a vármegyei sajtóterjesztés tárgyában folyó hó 26-ára gyűlés hívott egybe. *Grósz Bernát*, ifj. *Pongrácz Emil* titkár és többek hozzászólása után a választmány elhatározta, hogy a 26-ára hirdetett gyűlést lemondja. Utasította választmány a titkárt, hogy a községekkel és gazdakörökkel való érintkezése alkalmával figyelmeztesse a kisgazdákat a műtrágya belső tartalmának megvizsgálására. Tudomásul vette a földművelésügyi miniszternek azon leiratát, melyben a fogarasi ménesnek Bábólnára való áthelyezéséről értesíti az egyesületet. Magáévá tette ifj. *Pongrácz Emil* titkár véleményes jelentését, amelyet a F. M. K. E.-nek az ipari és gazdasági iskolák létesítésére vonatkozó és az alispánhoz beterjesztett átirata tárgyában készítet.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya folyó hó 9-én Pozsonyban *Bartal Aurél* főispán másodelnök elnöklete alatt gyűlést tartott. A gyűlésen elhatározták, hogy *Lajos bajor király* Ofelenségét abból az alkalomból, hogy mint koronás király elsőszülött jött el magyarországi birtokainak megtekintésére, üdvözölni fogják. A táviratilag küldött üdvözlőt *Lajos bajor király* táviratilag köszönte meg. Bemutatták az egyesület 1913. évi számadatait, amelyet a számvizsgáló-bizottság átvizsgálta és nagy megnyugtatására szolgálta az igazgató-választmánynak, hogy az egyesület anyagi helyzete megszilárdult. *Horváth Jenő* ügyvezető-titkár bemutatta az egyesület működéséről szerkesztett jelentését, amelyből különösen az a mozzanat emelkedik ki, hogy az egyesületi kisgazda tagok száma meghaladja a 900-at. Örömmel vett tudomást az igazgató-választmány arról, hogy az egyesület kebelében megalakult a „tejelést ellenőrző szakosztály” első körzete, amely működését *Gülcher Jakab* alelnök elnöklete alatt kezdte

meg. Miután a jelentkezők csekély számánál fogva a svájci tanulmányi utazás elmarad, elhatározta az igazgató-választmány, hogy kapcsolatosan a Magyar Gazdaszövetség temesvári nagygyűlésével, egy nagyobb kirándulást szervez az egyesület Temesvárra és az Aldunára. Nagy fontosságot lehet tulajdonítani az igazgató-választmány ama határozatának hogy a *cserebogár radikális irtását* tervbe vette ugyan olyan módon, miként az a legnagyobb sikerrel Abaujtona vármegye területén keresztül vitetett. E célból az egyesület külön bizottságot küldött ki, amely a legközelebbi rajzási időig a legkisebb részletekig kiterjedő tervezetet fog ez irányban kidolgozni. Az egyesület képviseltetni fogja magát a Magyar Szőlősgazdak Országos Szövetségének a jövő hónapban tartandó 5. szőlészeti és borászati kongresszuson. Az egyesület közgyűlésén, amely május 11-én tartott meg, ugyanazon tárgyak szerepeltek és ifj. *Sporzon Pál*, a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia tanára és a gépkísérleti állomás vezetője nagy érdeklődés mellett tartotta meg előadását a *galántai nemzetközi gépbemutató*n szerzett gyakorlati és műszaki tapasztalatokról.

A Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 2-án *Vay Tibor* gróf elnöklete alatt igazgató-választmányi gyűlést tartott, melyen tudomásul vételezték a m. kir. földművelésügyi miniszter azon leirata, amelyben kimondja, hogy a csikólegelők, valamint a népies gazdasági előadások magyarázatára szükséges vetítógép és ennek felszerelésére államsegélyt nem adhat, továbbá azon leirata, amelyben az 1914. évre a szarvasmarhakiállítások díjazására kiutal 1800 K.-t és végül az OMGE. azon értesítése, hogy az egyesületi titkárok részére a kedvezményes vasuti jegyet a kereskedelemügyi miniszter nem engedélyezte. Esztergom vármegye közönységének azon átiratára, melyet a *borfogvasztási adó eltörlése* tárgyában hozott, hasonló feliratot intézett a képviselőházhoz. A Hontvármegyei G. E.-nek a vetésre szánt gazdasági magvak és gyökönvények kedvezményes szállíthatására vonatkozólag a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez intézett felíratát hasonló felíratot támogatta. Nem járult hozzá Győr vármegye azon határozatához, amelyben a száj- és körömfájás elleni védekezés céljából a kormánytól csendőrséget és katonai karhatalmat kér. A Zirevidéki Gazda- és Erdősiztek Körének megkeresésére a gazdatisztek és erdősiztek nyugdíjának rendezése tárgyában hasonló felíratot terjesztett fel a képviselőházhoz. A kemecei gazdaszövetségnek a Magyaróvár és vidékére rendezendő gazdasági és állattenyésztési tanulmányutja támogatására 100 K. segélyt szavazott meg. A Magyar Gazdaszövetség által június 17-én Temesvárott tartandó országos gazdaggyűlésre vonatkozólag felhívást intézett a vármegye gazdához, valamint a községi gazdakörök és szövetségeikhez, hogy minél nagyobb számban vegyenek ezen gyűlésen részt. A szabolcsmegyei gyümölcstermelés fellendítése érdekében rendezendő *állandó gyümölcskiállítás és vásár*, valamint a *kisgazdák között tartandó termelési verseny* tárgyában egy előkészítő-bizottságot küldött ki. A Magyar Gazdaszövetségnek a Szabolcs vármegyéhez intézett azon kérélmét, hogy a vármegye lépjen be a szövetségbe mint alapító tag, a vármegyéhez pártolólag felterjesztette. Hozzájárult Szabolcs vármegye alispánjának Nagyhalász község vásárjainak kibővítése tárgyában intézett megkereséséhez. Tudomásul vette végül *Szikszay Sándor* titkár jelentését, hogy Eszény, Szalóka, Oros, Tiszágletek és a nyirbátori gazdaszövetségek megalakultak, valamint hogy 1914-ik évvel kezdődő joghatályljal eddig az egyesület alapító tagjai

sorába lépett, alapítványi tőke lekötése nélkül, 11 község és 5 gazdaszövetség, pártoló tagul 5 község és 12-en mint egyéni rendes tag.

A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 4-én *Piller Kálmán* elnöklete alatt igazgató-választmányi gyűlést tartott, melyen a folyó ügyeken kívül, beható tárgyalás alá vétetett a *vármegyei folyók szabályozásának* kérdése, melyeknek előmunkálatai részben már folyamatban is vannak. Elhatározta az igazgató-választmány, hogy a földművelésügyi minisztériumtól államsegély engedélyezését fogja kérelmezni. A fogarasi ménes áthelyezése alkalmából az igazgató-választmány elhatározta hogy a földművelésügyi minisztérium elé oly értelmű javaslatot terjeszt, hogy a *lipicai ménes a vármegyében fekvő zborán, vagy herineki állami uradalomban helyeztessék el*. A Temesváron júniusban tartandó gazdaszövetségi nagygyűlésen nagyobb számmal vesz részt; a csoportos kirándulás szervezésével *Lukovich Aladár* egyes. titkár bízott meg. Tudomásul vette a választmány *Lukovich Aladár* titkárnak a téli gazdasági tanfolyamok, katonai gazdasági tanfolyamok és gazdasági előadásokról szóló jelentését. Végül tárgyalta és a közgyűlésnek elfogadásra ajánlotta az évi zárszámadásokat, valamint a titkár által előterjesztett évi jelentést. Megbízta a választmány az elnökséget, hogy az Eperjesen építendő *tenyészállatozási álló* költségeihez szükséges 12.000 koronányi államsegélyt a földművelésügyi minisztériumtól kieszközölje. Az igazgató-választmányi gyűlést követően a tagok élénk érdeklődése mellett tartott meg a tavaszi közgyűlés, mely elsősorban zárszámadásokat és a vagyonmérleget, valamint a számvizsgáló-bizottság jelentését tárgyalta. Ezeknek alapján *Ghillány László* bárónak, az egyesület pénztárnokának buzgó tevékenységéért a közgyűlés köszönetet szavazott. Ezután *Lukovich Aladár* titkár előterjesztette az egyesület minden tevékenységére részletesen kiterjedő évi jelentést, melyet a közgyűlés tudomásul vett és az évi jelentésnek szükséges példányban való kinyomtatását elhatározta. *Semsey Boldizsár*, volt főispán halálával megüresedett igazgató-választmányi tagsági helyére egyhangulag *Szinyei-Merse István* sárosvármegye jelenlegi főispánját választotta meg. A közgyűlés tudomásul vette, miszerint az egyesület által kezdeményezett és a vármegye törvényhatósága által elfogadott *cserebogárirtási szabályrendelet* életbe léptetett, hogy a most f. évi rajzási való tekintettel a szabályrendelet rendelkezési mindedig hiven teljesítve lettek s az egyesület által kidolgozott irtási tervet alapján a cserebogárirtás a vármegye minden községében folyamatban van. Szóváltatott az *amerikai kivándorlás*nak újabban észlelt nagyobb aránya. *Lukovich Aladár* titkár indítványára kérdőívek fognak a vármegye területén minden községbe a lelkészeknek, tanítóknak, körjegyzőknek s birtokosoknak küldetni, a kivándorlás okai és következményei és azok hatására nézve annak idején tárgyalatni fognak. Végül tudomásul vette a közgyűlés, hogy a Sárosvármegyei Gazdak Fogyasztási Szövetkezetének *terményértékesítési osztálya* e tavason is mintegy 150 vasuti kocsiakomány vetőmagot és mintegy 100 vasuti kocsiakomány burgonyát közvetített részben a földművelésügyi kormánysegélyvel kedvezményes áron.

A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 14-én *Hertelendy Ferenc* főrendiházi tag, nagybirtokos elnöklete alatt tartotta meg rendes tavaszi közgyűlését. A gyűlésen bemutatásra került az adminisztratív államsegély folytán szükségessé vált s módosított s ezidőszent már miniszterileg jóváhagyott egyesületi *új alap szabály*. Előterjesztetett továbbá az elnöki jelentés az elmúlt évi működésről. A jelentés arról tanus-

odik, hogy latán áll séget fejt javaslatát a Mihályfa, Söjtör közs mélyeken 2500 kor fog díjak az 1914. év tással két Túrje közs szövetkezte Pajty Elek Szervezte a Zalaegersze lést ellenőrz Elhatározó tés érdekein ben is fog s ennek segé anyagi támo tabó kifolyó úgyi miniszte anyagok ked az egyesület A kártékony ellenőrzési m folyó úgy ke

LE

E rovatban cea a választ, ezért a „

A szerkesztőség közö levelek a szilvaváltortálat

Serteshizlal 140—145 kg. kát tengeri- e kezdjük. Mily sertések, hogy lett páronként

Felelet a 97. legajánlatosabb étvágyhoz alkal mindíg annyit maradékhangyas páronkénti súly korpakeveréket mivel többet, bizonyára keves jobb az étvágya fogásolható, ho darán kívül keve de 4—6 hét m csak fele tenger kevesebb az árpa korpa elhagyása a tengeri egym a esoljuk, mert a termel, mint kés kesítője a fehér árpában több a korpában ugyan a korpában sok ezért nem céls minél több emés annál gyorsabban hizik.

Szarvasmarha des. Mi okozza a molyosodást? H Milyen korban je a molyosodást a ez ellen védekez **Felelet a 98.** s csülkén (ritkán sz a molyosodásnak azon részletének létre, melyből az

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnek, vörhenyzél, emésztési és légzési szervek hurutjánál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedés- és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Szatmár-Lipőci Salvatorforrás Vállalat. RUDAPESZ, V., RUDOLF-KARPAI S. S.

...kodik, hogy az egyesület hivatásának magaslátan áll s évről-évre fokozottabb tevékenységet fejt ki. Az állattenyésztési szakosztály javaslata alapján elhatározta az egyesület, hogy Mihályfi, Alsólendva, Zalalövő, Csáktornya, Söjtör községekben *állattíjázásokat* fog rendezni, melyeken a minisztérium által adományozott 2500 korona összeget beszámítva 3900 koronát fog díjak gyanánt kiosztani. Rendez az egyesület az 1914. évi november hó 1-én történő beállításával két *tejelőversenyt*, még pedig Söjtör és Túrje községekben. A tejelőversenyek a tejszövetkezetekkel kapcsolatban Heffler Ferenc és Pajty Elek vezetésével mellett fognak megtartatni. Szervezte az állattenyésztési szakosztály a megyei, Zalaegerszeg székhelylvel megalakított III. tejelést ellenőrző egyesületet.

Elhatározta az egyesület, hogy az állattenyésztés érdekeinek előmozdítása céljából a folyó évben is fog Svájcból *tenyészállatokat importálni* s ennek segélyezésére a földművelésügyi kormány anyagi támogatását kéri. A közgyűlés határozatából kifolyólag felirat az egyesület a földművelésügyi miniszterhez, hogy a *vetőmagvak s alományok kedvezményes szállítását* engedélyezze az egyesület által kiállított igazolványok alapján. A kártékony rovarok és élősdű növények irtása ellenőrzési módjának megállapítása után több folyó ügy került elintézésre.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdeklő kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamációs, stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

Sertéshizlalás. 97. kérdés. Hizlalk páronként 140—145 kg. súlyuak. A hizlalás első időszakát tengeri- és árpadara és kevés korpával kezdjük. Mily napi adagolásban részesítendők a sertések, hogy 6 hónapi fokozatos hizlalás mellett páronként 380—400 kg. súlyt érjenek el?
W. M.

Felelet a 97. sz. kérdésre. A sertéshizlalásnál legajánlatosabb a takarmány mennyiségével az étvágyhoz alkalmazkodni, vagyis a sertésekkel mindig annyit etetni, amennyit számottevő maradékanyag nélkül enni képesek. 140—145 kg. páronkénti súlyra eleintén mintegy 5-5 kg. darukorpakeveréket fognak enni, később talán valamivel többet, de néhány havi hizlalás után bizonyára kevesebbet, mert a sovány sertésnek jobb az étvágya, mint a kővére. Az nem kifogásolható, hogy eleintén tengeri- és árpadarán kívül kevés korpát is szándékozik etetni, de 4—6 hét múlva hagyja el a korpát s etessen csak fele tengeri- s fele árpadarát, vagy ha kevesebb az árpája, akkor etesse azt inkább a korpá elhagyása után, mert a hizlalás végefélét a tengeri egymaga is jól hizlal. Ezt azért tanácsoljuk, mert a hizósértés eleintén több húst termel, mint később, vagyis eleintén jobb értékesítője a fehérjének, mint később, ánde az árpában több a fehérje, mint a tengeriben. A korpában ugyan még több a fehérje, csak hogy a korpában sok az emészthetetlen ballaszt is s ezért nem célszerű azt sokáig etetni, mert minél több emészthető anyagot eszik a sertés, annál gyorsabban s rendszerint annál olesóbban hizik.
Cselkó István.

Szarvasmarha „szarumolyosodása”. 98. kérdés. Mi okozza a szarvasmarhánál a szarumolyosodást? Hogyan lehet azt felismerni? Milyen korban jelentkezik először? Okozhatja-e a molyosodást a takarmányozás? Hogyan kell ez ellen védekezni?
P. J.

Felelet a 98. sz. kérdésre. A szarvasmarhaszülkén (ritkán szarvain is) a szarurég felületén a molyosodásnak nevezett kóros elváltozás a bőr azon részleténél, gyulladása következtében jön létre, melyből az elváltozott, molyosodó szaru

lefelé nő; a szülkén ez a *párta* vagy köznyelven *körömágy*. A *pártagyulladás* (az embernél a megfelelő kóros folyamatot *pararitium*-nak nevezik) szörványosan, egyes állatokon, de járványszerűen is előfordul. Többnyire tavasszal és nyár elején, a legelőrehajtás után jelentkezik, különösen nedves időjárás esetén, amikor a sár fellazítja a pártán a bőrt és ez könnyebben megsérül, *sebfertőzés* jön létre, mely a szarut képző részek gyulladására és a szaruképzés módosulására vezet. Ez a testrészt, a pártát, helyeződésénél fogva igen alkalmas a fertőzésre, mert a talajból, alomból, trágyából könnyen kerülnek rá a belé fertőző csirák. Némelyek szerint a molyosodást, illetve a pártagyulladást a takarmányozás is okozhatja, nevezetesen burgonyamoslék, besavanyított répafelek és répaszeletek etetése; ez azonban kétséges, mert ugyanazon takarmánymennyiségű más állatokkal való etetése nem okozta, másfelől pedig a betegállományban a takarmányváltoztatás ellenére továbbra is megmaradt a betegség. A molyosodásról más betegséggel a pártagyulladás tünetei: sántaság, a pártaduzzadása, fájdalomossága, melegsége és pirosabb színe; a folytonosság hiánya, a sérülés helye a legritkább esetben lehető fel részben kicsinyesége, részben a pártaduzzat volt miatt. A beteg pártából lefelé növe szaru felülete sűrűs, szárazabb, szakadozott, egyenetlen felületű és könnyen lehámlik (molyos szövethez hasonló jelenség). Kedvező esetben a gyulladás megszűnik megfelelő kezelésre, ellenkező esetben genyedésbe megy át, *hályogképződésre* és *üszkösödésre* vezet. A pártagyulladás és szarumolyosodás keletkezése az állat korától független, fiatal és idősebb marhákön egyaránt előfordul. A védekezés a szülkőápolásban, tisztántartásban, megfelelő almozásban áll; ajánlatos továbbá az olyan állást, melyben genyedő pártagyulladással állít valamely állat, fertőtleníteni, talaját kihordatni, hogy így újabb sebfertőzésnek elejét vegyék. Gyógyításul timsós hidegvizes borítások ajánlatosak valamely fertőtlenítő szerrel (kreolin, lizoform stb.) addig, míg állatorvos szakember kezelése alá kerül az eset; súlyosabb esetek csak operációval gyógyíthatók.
Zimmermann Agoston dr.

A gazdaközönség köréből.

Hozzászólások az állattenyésztési politikához.
II.

Az országos állattenyésztési gyűlésen elhatározták, hogy a *fősúlyt* a teljesítőképességre kell helyezni. Ez igen helyes, csak ne váljék egyoldalúvá ez az igyekezet.

Nézetem szerint a szarvasmarhának mind a három szolgáltatása egyforma fontosságú, mert ha kell sok tej, de hus is szükséges és ezek egyikét sem lehet előállítani, ha nincs meg a jó igásőrkör, mely megoldozza a földet. Ezért nagy hiba volna, ha csak egy irányban akarunk haladni és a másik két teljesítőképességre kevesebb figyelmet fordítanánk, vagy éppen figyelmen kívül hagyánánk.

Ujabb időben kezdünk bele esni abba a hibába, hogy csak a tejelőképességet tekintjük, és ha valaki olyan vad helyen is lakik, hol a tejet nem tudja értékesíteni 10 fillérről jobban, ha bikát akar vásárolni, megkérdezi, hogy milyen tejelő anyától származik és csak az esetben vez, ha megnyugtatták a kitűnő tejelés felől. Ilyen esetekben a jó tejelő anyáktól származó, crágán megfizetett tenyészállatok nem hozhatnak jövedelmet és bizony sokszor ezeknek a bikáknak nincs hibátlan csontozatuk és szép testük. Így könnyen megeshetik, hogy az utána származó állatok fokozatosan satnyábbak lesznek, így lehet ugyan sok tej, de hol marad a jó igásőrkör és a hizékony, nagytestű marha. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy ne tekintünk a jó tejelő elődökre, hanem csak azt, hogy ne tisztán ezt tekintjük, hanem vigyázzunk arra is, hogy legyen jó, hibátlan csontu és szép, nagytestű marhánk is.

Szerény nézetem szerint a következő állattenyésztési politika volna a helyes: nagyobb városok közelében s az ország nyugati felében, ahol sok tej kell és azt jól is lehet értékesíteni legyünk fő tekintettel a tejelőképességre, az ország többi részében törekedjünk arra, hogy erős csontozatu s nagytestű állatokat neveljünk, természetesen itt is legyünk tekintettel a külső mellett a tejelőképességre is, de a fő cél legyen a nagy és szép állat nevelése.

Van még egy észrevételem a tenyészállatvásárokról vonatkozólag is. Azelőtt rendeztek minden évben Budapesten egy tenyészállatvásárt, amely igazán magas színvonalu volt, olyan sok szép állat volt ott kiállítva, hogy azokra büszkék lehetünk. A vidéken azonban csak elvétve rendeztek egy-egy tenyészállatvásárt, amelyekre aránylag kevés számu bikát hajtottak fel a környékbeli nagyobb gazdaságok és mivel köztük meglehetősen sok szép is volt, így magánosok és községek is be tudtak szerezni jöhírnevű tenyésztekből jó bikákat.

De ma már minden faluban rendeznek egy-egy tenyészállatvásárt, felhajtának sok bikát a kistenyésztők is, mivel ezeket 1—1½ éves korban el tudják adni 400—500 koronáért és így jobban jönnek ki, mintha ökörnek nevelnék fel. Az a község azonban, mely megvett egy ilyen olesó, bizonytalan származásu állatot, rosszul járt az államsegélyes tenyészállattal, mert utána macskanagyságu, teljesen értéktelen borjukat kap.

A tenyészállatvásárok tartásának ez a rendszere állatállományunk visszafelődésére fog vezetni és maga után vonja azt, hogy a nagyobb tenyésztők felhagynak a tenyészállatneveléssel, mert igen sokba kerül egy szép bika 2 éves korig való felnevelése s ha az ilyeneket az olesó és értéktelen bikák miatt nem tudják eladni tenyésztesési célra, mit csinál vele? Kétéves korban kiherélni nem lehet, meg kell tehát hizlalni és olesón, hizott bika árban eladni. Ha tovább is ez a rendszer érvényesül, a legtöbb uradalom kénytelen lesz felhagyni a tenyészállatok nevelésével.

A tenyészállatok beszerzése a gazdasági felügyelők kezében van, jó volna tehát, ha értekezletükön megtárgyalnák ezt a fontos ügyet és egyöntetűen arra törekednének, hogy csak kiváló állatokat vegyenek meg és részesítsenek államsegélyben. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy ne vegyenek kiszagdaktól, tőlük is szerezzenek be a községek részére tenyészállatokat, de csak a kiváló, szép állatokat fogadják el, melyekről be tudják igazolni, hogy tisztafajtájú, szép tehéntől és bikától származnak.

Hazánkban két olyan fajta marha van, mi a legnagyobb figyelmet érdemli meg, ugymint a magyar és a szimmentáli, illetve a berni, a többi fajta csak itt-ott, kisebb körzetekben jöhet tekintetbe. Szerény nézetem szerint ezt a két fajtát kell felkarolni és arra törekedni, hogy főként ezek szaporíttassanak és első sorban ezek tenyésztesését és egyöntetű tájfajták kialakulását kellene támogatni.

(Hardicsa.)
Felszeghy Gábor,
urad. tisztartó.

III.

Az országos állattenyésztési értekezleten felvetett arra a kérdésre, hogy eleget áldoz-e a kormány a szarvasmarhatenyésztésre, egy teljesen gyakorlati körülmény felemlítésével kívánok felelni és azt bizonyítani, hogy bár sokkal többet áldozhatna.

Nevezetesen a lótenyésztésnél az állam nagymértékű támogatása folytán azt a kedvező helyzetértük el, hogy igen magas verű, szép és nemes ménnek fedeznek már 10—20 K.-ért, sőt 4, 6 és 8 K.-ért is igen jó méneket kaphatunk. Ezzel szemben a legnagyobb értékű község lakosai is fizetnek olesóbika vásárlása esetén tehenenként 7—8 koronát bikatartás címen, akár fogott borjut tehenük, akár nem, ha jobb bikát vesznek, még többet. A bikanevelés költségét csökkenteni nem igen lehet s éppen ezért természetes csökkenése a bikatartási díjnak még az esetben

sem várható, ha az új szabályrendeletekkel 60 darab tehénről 100 darabra emelik a bikatartási kötelezettséget, mert hiszen a gyakorlatban egy is 100 darab jut nagyon sok helyen.

Különösen kívánatos volna azonban az, hogy a kézből való pároztatást kötelezővé kellene tenni és ugyanakkor a bikák himvesszőjének fertőtlenítését is el kellene rendelni minden folytatás után. Előzetesen pedig a teheneket kellene megvizsgálni s olyan betegséggel, amely ivarzás útján is terjed és könnyen felismerhető, nem volna szabad a bika alá engedni. Ahogyan a méneskatona ezt az ellenőrzést el tudja végezni, elvégezné a bikaápoló is, csak mód kellene hozzá. Minderről volt már szó más helyen, de józán láttam újból feleleveníteni.

(Pusztakamarás.) Szász Ferenc.

Hogyan lehetne a gépzusorát és a külföldi gépek beözönlését megszüntetni?

Alig mulik el hét, amikor a napilapokban ne olvashatnánk közleményt a kisgazdákat súlyosan megkárosító és végül megszökött gépzusoráról.

A hiba e tekintetben egyrészt magában a gépvásárló közönségben, másrészt pedig a hatóságok nemtörődömségében rejlik.

Lehet, hogy az a terv, amit a bajok megszüntetése érdekében a következőkben részletezek, utópia, de mindenesetre megszívlelendő, amelynek kivitele szerintem csak akkor ütköznék nehézségekbe, ha az illetékesek részéről nemtörődömséggel találkozunk.

Ma már a legtöbb gazdasági egyesület belátta a helyzet tarthatatlanságát és ezek egyrészt áruosztályokat létesítettek, hogy a gépvásárló közönséget a maguk részére megnyerhessék, ami által a kisgazda olcsóbban jut az általa szükséges gépek birtokába és annak minőségére nézve is biztosítékot talál a gazdasági egyesületben.

Tervem az volna, hogy a földművelésügyi minisztérium fennhatósága alatt az összes gazdasági egyesületek tömörüljenek és akár egy központi gépvásárló-részvénytársaság, akár pedig a gazdasági egyesületek központi irodája útján szereznék be a kisgazda gépszükségletét. Ezt oly formán képzelem, hogy az ország minden gazdasági egyesülete Budapest székhellyel egy oly szervezetet létesítsen, amely az egyes gazdasági egyesületek által feladott szükségleteknek a legjutányosabb árban való beszerzéséről gondoskodik.

Az egyes gazdasági egyesületek kellő szervezetet létesítenének megyéjük minden egyes községében, ahol akár a jegyző, akár a tanító volna az a közeg, amelyik, mint az országos egyesület megbízottja venné át az egyes gazdák gépbeszerzésre való előjegyzéseit, illetőleg rendeléseit. Az egyes gazdasági egyesületek által létesítendő központ összes költségeit bőven fedezné azokból a nagy engedményekből, amelyeket az egyes gépgyárak a központ részére nyújtanának, olcsóbban juttatná a kisgazdát a szükséges géphez és emellett még egy oly felesleg mutatkoznék az egyes évek lezárása alkalmával, amelylyel a gazdatisztek, jegyzők és tanítók nyugdíj-egyesületét tetemes összeggel gyarapíthatná.

Ezen eljárás mellett teljesen ki volna küszöbölve annak a lehetősége, hogy külföldi gépgyárak és kereskedők utazó ügynökei fahúr-falura járva rendelést gyűjtsenek, továbbá a magyar ipar érdekében is oly hathatós támogatást juttatna ezen eljárás érvényre, amely gépiparunk fellendülésében rövid időn belül okvet-

lenül jelentkeznek. Ki kellene mondani, hogy csakis magyar ipartermék terjeszthető a létesítendő egyesülés útján és meg kellene ragadni minden alkalmat arra, hogy a külföldről beözönlő silány gyártmányokat minél előbb kiszorítsuk.

Véleményem szerint ezt az eszmét minden jónévű magyar gépgyár örömmel üdvözlőné és a legmesszebbmenő támogatásban részesítené ezen létesítendő új szervezetet.

Kisgazdáink tömörülve gyakran vásárolnak benzinmotoros cséplőkészleteket. E cikkben oly óriási a külföldi gépek beözönlése, hogy magyar gépgyáraink már-már azon gondolkoznak, hogy a gépek gyártását hova-tovább beszüntetik. Kimondandó volna elsősorban, hogy benzinadómentesség csakis magyar gépgyárakban készült benzinmotorokra engedélyeztetik, de nehogy magyar cégér alatt idegen gyártmányok kerülhessenek forgalomba, a létesítendő központi szervezetnek meggyőződést kellene szereznie arra nézve, hogy az ilyen benzinmotor tényleg a magyar ipar terméke, vagy részletekben a külföldről behozott és nálunk csak mint összerakott gép kerül-e forgalomba. Az általam tervezett központi szervezet ugyszólván mint hatóság szerepelne és csakis azon benzinmotorok részére volna az adómentesség megadható, amely benzinmotor e központi szervezet által kiállított igazoló-törzslappal kerülne ki az egyes gépgyárakból.

Aki a külföldről behozott gépek statisztikáját figyelemmel kíséri, annak kétségbe kell esnie, az évről-évre növekedő számon, amely milliókban fejezi ki Magyarország tehetetlenségét. Tervem keresztülvitele talán körülményesen látszik, de csak mindaddig, amíg ezzel komolyan nem foglalkozunk. Meg vagyok győződve róla, hogy a hajlandóság minden egyes gazdasági egyesületben megvan és ha a földművelésügyi minisztérium állításaim valódiságát átlátja, akkor nem kételkedem, hogy rövid időn belül megalakul az a szervezet, amely egyrészt megmenti a kisgazdát a gépzusorásoktól és amely a magyar ipar fellendülésében nagy szolgálatot tehet. Ezen szervezet létesítése által kiküszöböltetnék elsősorban az az eddig szokásos eljárás, hogy a kisgazda a gépeknek még a színét sem látta, a saját és felesége nevével aláírt váltó már forgalomban van és akárhány esetben a gépet egyáltalán meg sem kapja; ezalatt azonban a váltó idegen kezébe került s a kisgazda a jóhiszemű váltóbirtokossal, mint harmadik személylyel szemben, váltójogi kifogásokkal nem élhet, így akárhányszor újra került már az egész birtok és vagyon. A létesítendő szervezet, amennyiben állami fennhatóság alá kerülne, könnyen megtalálná azt a pénzügyet, amely a pénzügyi részt keresztülvinné.

Tizenöt év óta figyelem a magyar gépkereskedelem fejlődését és mély sajnálattal látom, hogy ahelyett, hogy magyar gépgyáraink munkája szaporodnék, a külföldi gépgyárak képviselői szaporodnak el az országban, a magyar gépgyárak és magyar fogyasztóközönség nagyobb diésőségére. Ha a fent elmondottak a pusztába elhangzó szavak maradnak csupán, akkor megérdemeljük a sorsunkat, amelyen javítani akkor sem akarunk, amikor minden mód és eszköz meg volna hozzá. Jól tudom, hogy egyes helyekről el fognak hangzani ellenérvek, hogy ezt így meg úgy nem lehet keresztülvinni, de ez csak a kishitűek szava lesz. Aki a felvetett tervnél jobbat tud, álljon elő!

(Budapest.)

Molnár Jenő.

Nyilatkozatok.

I.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület irodalmi és tanügyi szakosztályának f. é. április hó 30-án tartott ülésén, a kertészeti tanintézet áthelyezése kérdésének tárgyalásakor rudinai Molnár István miniszteri tanácsos ur azon kijelentést tette, hogy a kertészeti tanintézetnek Téténybe való áthelyezését egyesek bizonyos anyagi érdekekből szorgalmazzák. Mivel a szóbanforgó Lóvi Ernő tulajdonát képező nagytétényi birtoktest esetleges megvétel tárgyában a tárgyalások megindítására alírott hivatalos megbízást kaptam és ennek alapján a tulajdonossal tárgyaltam is, majd pedig ezt Terrey Imre miniszteri tanácsos urral együttesen folytattam, ezután pedig a továbbiakkal az Altruista-bank bízott meg, eme közreműködésennél fogva rudinai Molnár István ur nyilatkozata máris meggyanúsításokra szolgáltatót okot. Hogy teljesen tisztába jöjjenek teendőimmal, felkérem rudinai Molnár István miniszteri tanácsos urat, jelentse ki nyilvánosan: kit, vagy kiket gyanusít azzal, hogy a közérdek rovására magánérdekekből óhajtsák a nagytétényi birtok megszerzését?

Révész István,

kir. kertészeti tanintézeti tanár.

II.

Révész tanár ur nyílt kérdésére röviden csak a következőket válaszolhatom:

Az OMGE. irodalmi és tanügyi szakosztály f. év április hó 30-án tartott ülésén én csak azt jegyeztem meg beszédem végén, hogy a „Pesti Hírlap”, valamint a „Magyarország” című napilapokban elhelyezett cikkeik mögött kiál a lólab, amely szerint valakinek érdekében állana a tétényi hét évre bérlet zöldsgtelpet az állam által megvásároltatni és a kertészeti tanintézetet ide áthelyeztetni. Aki józan észszel és helyesen gondolkodó képességgel bír, az ennek a két cikknek elolvasása után más következtetésre nem juthat.

En személyeket nem neveztem meg; mert még azt sem tudtam, hogy kik voltak ennek a szerkesztetlen nagytétényi állami nagyzöldsgvállalatnak javasloái és kezdeményezői. Most a tanár ur felszólalásából ez irányban alaposan fel vagyok világosítva.

Mindenesetre áll azonban, hogy ha a jogi „comprodest?” kérdésre akarnék választ adni, akkor azt kellene megtudni, hogy ki írta vagy íratta a két napilapban megjelent cikkeket?

Megjegyzem végül, hogy azt még nem tartom a közérdek rovására irányzott merényletnek, ha valaki felkelt — a legjobb vevőnek — az államnak akarja eladni, de hivatalos eskümből kifolyólag hazafias kötelességemnek tartom az ellen tiltakozni, miszerint az egyetlen kertészeti tanintézetet az egyik alkalmatlan és a célnak meg nem felelő területéről egy másik alkalmatlan területre helyeztessék át. Dixi et salvavi animam meam!

Budapest, 1914. május 15.

Rudinai Molnár István.

A főváros szénája.

Minden évben többször megismétlődik a gazdáknak az a jogosult panasza, hogy a budapesti marhavásártéren olyan silány minőségű szénát árúsítanak, amelyet az állatokkal nem lehet megétetni. Ezt a visszas állapotot már lapunk hasábjain is szóvá tettük néhányszor és gyökeres orvoslást kértünk az illetékes tényezőktől. Felszólalásainknak azonban vajmi kevés fogantatás

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ,

gazdasági üzemekhez, téli fűtéshez

különösen alkalmas

TATAI BRIKETTEKET

szállít a
**MAGYAR ÁLTALÁNOS
KÖSZÉNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT**
BUDAPEST, II., ZOLTÁN-UTCA 2-4.

A tatali brikett teljesen pótolja a porosz szénét, ára azonban jóval olcsóbb. A három Magyarországon megjelent gőzekek próbái II és háromnegyedhöz fűtéséhez szükségesek 60 kg. szénája brikettel szemben csak 1000 kg. tatali brikett kellett.

Leg

M

volt, mert az idén fokozott mértékben ismétlődtek meg a panaszok a budapesti marhavásártéren árucított széna rosszasa miatt.

Különösen súlyos és tüzetesen megokolt panasz érkezett az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez Bóné Gyula tápiógyörgyei földbirtokostól, aki a széna rosszasa miatt jelentékeny károsodást szenvedett. Az április 16-iki budapesti marhavásárra még hétfőn felküldött 24 drb hizott marhát, hogy a szállítás után kissé helyrejöjjenek. Keserves csalódás érte azonban, amidőn csütörtökön az állatait meglátta, mert azok siralmasabb állapotban voltak, mint megérkezéskor és a három nap alatt súlyukból darabonként 45 kg-ot veszítettek. Ennek az oka pedig az volt, hogy olyan silány és romlott szénát kaptak, amihez a jószág egyáltalában hozzá sem nyult, a kukorica pedig dohos volt és mivel szerdán az állatok abrakot már nem kaphatnak, aznap teljesen koplaltak. Amidőn pedig az állatgondozók jobb takarmányt kértek, azt a feleletet kapták, ha a széna nem tetszik, ne etessenek.

Bóné Gyula ebből a szénából tanuk előtt mintát vett és panaszának igazolására beküldötte az OMGE.-nak. A szénaminta megvizsgálására megkértük Thaisz Lajos agrobotanikust, m. kir. kísérletügyi állomásvezetőt, aki a következő véleményt volt szives közölni: „A széna teljesen kilugzott, megpenészesedett, megdohosodott és annyira romlott, hogy az állatok etetésére teljesen alkalmatlan, sőt azok egészségét veszélyezteteti, még alomnak sem tanácsos felhasználni, mert a penészgombasporaktól nagyon porzik”.

Május hó 6-án személyesen kimentem a marhavásártérre és az akkor etetett szénából mintát vettem. Az a széna, amelyről az előbbi leíró vélemény szól, addigra már elfogyott, illetve az alomba került és az állatgondozók szerint az általában etetni szokott szénához viszonyítva nagyon jó szénát kaptak. Abból a jónak mondott szénából általam vett mintát *Zaitschek* Artur dr. a m. kir. állatleltani és takarmányozási kísérleti állomás fővegyésze volt szives megvizsgálni és róla a következő véleményt közölte: „A széna hegyvidéki széna, amelynek táplálóértéke az átlagos közepes minőségű szénánál kisebb, mivel megázott. Minthogy dohos és penészes részeket tartalmaz, természetesen mennyiségben való etetése csak azoknak az előkészítési eljárásoknak alkalmazásával lehetséges és ajánlatos, amelyeket penészes takarmányok etetésénél alkalmazni szokás”.

Ezek után nem szorul bővebb bizonyításra a budapesti marhavásártéren árusított széna rendkívül silány minősége. Egészen természetes, hogy ilyen szénához az elkényeztetett hizómarha hozzá sem nyul, így leromlik és tekintélyes károsodás éri a vásárra állatait előbb felküldő gazdát. Ehhez még csak azt kell hozzátennünk, hogy egy 5 kg-os szénaadag ára 53 fillér, vagyis egy métermáza alomnak is rossz széna több mint 10 K.-ba kerül. Az ár ellen nem volna kifogásunk, mert az annyi sok költséggel járó értékesítésnél néhány korona nem jön számba, de ezért az árért azután a legelsőrendű minőségű szénát kellene adni, mivel a szokatlan viszonyok közé került és étvágyát veszítő hizó-

állatoknak feltétlenül kiválóan jó és izletes takarmányra van szükségük.

Ennek a tarthatatlan visszasságnak a súlyát még növeli az, hogy a szénaárusítás a székesfőváros egyedárusága, vagyis senkinek a marhavásártér területére takarmányt behozni nem szabad és így a gazdák és bizományosok kényszerítve vannak ezt a silány szénát drágán megvásárolni és állataikat koplaltatni. Még nyereszkelésre törekvő magánegyenek sem szabad így az egyedárusági helyzetét kihasználni, még kevésbé szabad a székesfővárosnak ilyen visszás állapotot orvoslattalanul hagyni, mert ez az állattulajdonosok megkárosítását és a budapesti vásárokat elkerülését vonja maga után.

Nem fogadhatjuk el azt az esetleges kifogást, hogy az intézkedésre jogosult tényezőknek nem volt tudomásuk erről a panaszról, hiszen már évek óta állandó ez a panasz és a *Köztelek* is többször szóvá tette. De a marhavásártéren sokszor valóságos forrongást idéz elő a takarmányértéktelen és rossz volta, ami az értékesítéssel foglalkozó körökben általánosan ismert tény, így az illetékes tényezőknek feltétlenül értesülni kellett e visszás állapotról. Mindenesetre mulasztás terheli az állatbizományosokat és elsősorban a Budapesti Állatvásárpénztárt, mivel nekik kellett volna az erélyes lépéseket már régen megtenniük a baj orvoslása végett, hiszen az állattulajdonosok legfeljebb véletlenségből szerezhetnek róla tudomást.

Az OMGE. állattenyésztési szakosztálya f. hó 15-én tartott ülésén foglalkozott már e kérdéssel, amelyet tárgyalni fog az igazgató-választmány is és a székesfőváros tanácsát sürögős intézkedések tételére fogja kérni, hogy a jövőben ez a visszás állapot ne ismétlődjék meg. Azt hisszük, a legnagyobb mulasztás a széna átvételénél történik, mert a szénaszállítási feltételek elsőrendű minőségű szénát kívánnak, már pedig az átvett széna utolsó rendűnek is rossz. De mulasztás terheli azokat a vásártéri közegeket is, akiknek közvetlen tapasztalnia kellett, hogy az állatok a szénát nem eszik és akiknek hallaniuk kellett az általános panaszról, amelyről feltétlenül sürögős jelentést kellett volna tenniük az illetékes tényezőknek. Reméljük, hogy az OMGE. átiratának foganatja lesz a tanács az eddigi mulasztásokat megtorolja és intézkedni fog, hogy az árusított takarmány a jövőben mindig feltétlenül kiváló minőségű legyen.

K. T. S. dr.

A vetések állapota május elején.

A május hó 11-ről beérkezett tudósítások alapján készült jelentését a földművelésügyi minisztérium f. hó 16-án tette közzé, amelyben ez alkalommal és nézetünk szerint nagyon is helyesen, a helyzet elbírálásában fölötte tartózkodó álláspontra helyezkedett. A jelentésben konstatálja, hogy május eleje óta az egész ország területén bő esőzés volt, a föld jól átázott és így egyelőre a szárazság veszélye megszűnt, az esőzés kedvező hatása azonban a jelentés időpontjáig nagyon kevésbé érvényesülhetett, mert az erősen hűvös időjárás visszavetette a növényzet fejlődésében, a vetések nem bírtak lábra kapni, halványak maradtak, a rozsda és más

növényi betegségek terjedőben vannak, ellenben a hó elején többször megismétlődő és sok helyen elég erős éjjeli fagyok, számos vidéken tetemes kárt okoztak a szőlőben és gyümölcsben, sőt sok esetben a gyenge tengeri, burgonya és tavaszi gabonavetéseket is megviselték. Mindezek tetejébe a bő esőzés a királyhágóntuli folyók völgyeiben kisebb áradásokat és ezzel több-kevesebb kárt okozott. A helyzet alapos javulása most már csak a további kedvező, enyhe időjárástól remélhető ott, ahol az esőzés már is túlságosan meg nem késétt.

A helyzet eme bizonytalan átmeneti állapota következtében a hivatalos jelentés ez alkalommal még teljesen mellőzte a természetkültúrára való utalást, sőt az egyes vármegyék őszi vetési állapotának részletesebb fölsorolását is. Hogy ezekből mennyit szántottak ki, azt most még hozzávetőlegesen sem tudják meghatározni, de annyi kétségtelen, hogy a kiszántása szokottnál nagyobb mérvben csökkentette az őszi vetések területét. Az őszi búzavetések az esőzések folytán sok helyen kissé javultak ugyan, de általánosan a panasz, hogy a hűvös időjárás miatt fejlődésükben igen visszamaradtak, gazosak, sárgaszínűek, nem elég bokrosak és a levélorosza is erősen terjed. Aránylag legjobbak még a vetések Erdélyben, a Duna jobb- és balpartján, leggyengébbek pedig a Tisza jobb- és balpartján. A rozsvetések az esőzés igen kedvező hatású volt, de ahol a május eleji fagyok már kikálászolva érték, ott némi — ma még föl nem becsülhető — fagykár mutatkozik. A tavaszi erősen visszamaradt gabonavetések az esőzésre elég szépen megindultak és a fagy csak a laposokon okozott némi kárt. A korai vetésű tengeri a szárazság miatt hiányosan kelt és a későbbi hideg időjárás miatt nehezen fejlődött. Szintugy a burgonya is. A fagy mind a kettőben okozott némi kárt, a babot pedig sok helyen újból kell vetni. A korai repavetések egyenesen kikeltek, míg a későiek rosszul, de az esőzésre szépen megindultak; a fagy csak elvértve, míg a földi bolha és repabogár többhelyen okozott tetemesebb megkárosodást. A repce a fagytól nem sokat szenvedett, a Duna jobbpartján elég jól áll, a Tisza balpartján gyenge, az ország többi részein gyenge, közepes. A lóhere a Duna jobbpartján elég jól áll, a Tisza jobb- és balpartján gyenge, egyebütt elég jól fejlődött. A lucerna első kaszálása az erdélyi részek kivételével gyengének ígérkezik. A lekaszált rész azonban buján sarjadzik. A korai és főként az őszi szántásba vetett búkköny jól kelt és szépen fejlődik, míg a késői vetésű gyenge. A rétifű növése a királyhágóntuli megyék kivételével annyira gyenge, hogy még kedvező további időjárás esetén is csak gyenge termés remélhető. A legelők fűnövése az esőzések után szépen megindult.

A gyümölcsfélék közül a barack, mandola, dió ésogyoróban a fagykár 20—30%, a meggy és cseresznyében pedig mintegy 10%. Almában, körtében és szilvában a fagy alig okozott kárt és így ezekből továbbra is jó termés remélhető. A síksági és mélyebb fekvésű hegyi szőlőkben a fagykár sok helyen igen tetemes, 20—80% között ingadozó, míg a magasabb fekvésű hegyi szőlőkben igen csekély és közepetemes remélhető.

Legjobb minőségű
tengerit

MAUTHNER ÖDÖN

és pedig: cinquantinot, putyit, fehér gyöngy, sárga lófog, fehér lófog, Elefánt és Protein fajokat,

továbbá legjobb minőségű

kölest és muharmagot ajánl

OS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDESE
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33.

A jelentés tartózkodó kijelentéseit a kereskedelmi körök erősen kifogásolják, amennyiben semmi tájékoztatást nem nyújtanak a remélhető terméseredményekről. Nézetünk szerint azonban ez volt az egyedüli helyes eljárás, mert sokkal jobb sehogysem, mint találmányra megbízhatatlanul tájékoztatni az érdekeltséget. Már pedig a múlt hét elején, még csak hozzávetőlegesen sem lehetett mérlegelni a termésesélyeket. A szárazság veszélye elmúlt ugyan, de ekkor meg már a fagykrok és a nedves hideg időjárás okozott nagyon is megokolt aggodalmakat. A vetések fejlődésének mérve még egyáltalán nem volt megállapítható. Ma már talán tisztábban látjuk a helyzetet. Tudjuk, hogy a föld mindenhol jól átázott, az első 10 nap szeles-hűvös időjárása mérsékelte a fagykozta károsodást, a mostani enyhe, nedves időjárás erős fejlődésnek indította a vetéseket. Most már legfeljebb a túlbő esőzést kifogásolhatjuk, mely esetleg nagyobb áradásokat okozhat, de az ország síkságain és jobb termő részein eddig még nem ártott. Tartósan enyhe, szeles időjárás kellene, olykor pásztlás esőkkel, mert akár további hűvös, nedves idő, akár hirtelen bekövetkező rekkenő forróság egyaránt veszélyeztetné a termést. A termés esélyeit mérlegelni azonban még a mai állapotok mellett sem lehetséges.

A kertészeti tanintézet és Kecskemét.

E hó 15-én a Kecskeméti Gazdasági Egyesület és Kecskemét város képviselőiben nagyobb küldöttség kereste föl Ghillány Imre földművelésügyi minisztert. A küldöttségben Koritsánszky János gazdasági egyesületi elnök, Sándor István polgármester, Szegedy György gazdasági tanácsnok, Grasselli Miklós földművelésiskolai igazgató, Héjas István, Mathiasz János, Dékány Imre, Breuer József földbirtokosok és Kiss Elemér gazd. egyleti titkár vettek részt. A küldöttség azt a kérelmet terjesztette a földművelésügyi miniszter elé, hogy a budapesti m. kir. kertészeti tanintézetet Kecskemétre helyezze át. Kecskemét városa áldozatot is hajlandó hozni avégből, hogy megkapja a kertészeti tanintézetet, amire mint idváló gyümölcstermelő vidék elsősorban tart számot. A földművelésügyi miniszter elé Ráday Gedeon gróf főispán vezette a küldöttséget. A miniszter a küldöttség szónokának beszédére kijelentette, hogy *elöben nagyon helyesli a kertészeti tanintézet áthelyezésének gondolatát*. Kecskemét városa alkalmas volna arra, hogy az intézet ott helyeztessék el, azonban jelenleg nem időszerű az intézet áthelyezésének ügye.

Meglehetnek elégedve a kecskeméti ezzel a felelettel, melyben bennefoglaltatik az a fontos kijelentés, hogy a miniszter elvileg a kertészeti tanintézet kitelepítése mellett van. Ezt örömmel halljuk. Idáig még nem ismertük a miniszter álláspontját, míg most immár biztosítva vagyunk afelől, hogy a tervezett nagyszabású építkezéseket nem hajtják végre a tanintézet mai telepén, mert hiszen ha ez megtörténne, belátható időnkig már csak azért sem lehetne az intézetet áttelepíteni, nehogy a befektetés kárba vesszen. Természetes, hogy máról-holnapra nem lehet az áttelepítés kérdését megoldani, ezt nem is követeljük, de viszont az is kétségtelen, hogy az áthelyezés kérdése időszerű; időszerűvé vált abban a pillanatban, amikor a földművelésügyi miniszter helyesnek fogadta el az áthelyezés gondolatát.

A kecskeméti küldöttség egyébként írásbeli felterjesztést is adott át a miniszternek. A felterjesztés szövege a következő:

„A budapesti kertészeti tanintézetre vonatkozólag, már évekkel ezelőtt véleményeztetett szakemberek részéről, hogy mivel a gyakorlati élet kívánalmait nem tudja kielégíteni, a fővároson kívüli elhelyezése megfelelőbb volna. Reméljük, hogy nem követünk el szerénységet akkor, ha a kertészeti tanintézet áthelyezése esetén, nagyméltóságod becses figyelmét Kecskemétre felhívni bátrak vagyunk.

Arra a városra, melyben a gyümölcstermelés saját erejéből európai hirre jutott s a kiviteli statisztika szerint, a külföldre szállított gyümölcs 28 százalékát Kecskemét produkálja. Zöldségtermelést illetőleg, népünk érdeke, a bolgárokéval vetekszik. Ezen körülmények, valamint városunknak Budapesthez való közelsége, úgy a tantestületre, mint a növendékekre, felette előnyösek. A gazdasági tanítónőképző, a földművelés- és vincellériskolák, a kertészeti tanintézeteknek kölcsönösen jó gyakorlati települ szolgálhatnak. Az építés alá kerülő tébolyda és kórház pedig az üzemre felette hasznos fogyasztó piacot képeznének, a város maga nem riad vissza az e téren hozandó áldozatoktól. Alázattal kérjük nagyméltóságodat, méltóztatssék illetékes szakembereit a helyszínre, városunkba kiküldeni, hogy e nagyjelentőségű kérdést közvetlenül tanulmányozzák. Reméljük, hogy az itt nyert kép sokkal vonzóbb lesz, mint azt jelen alázatos kérelmünkben ecsetelni tudjuk. Bizva nagyméltóságodnak az Alföld iránti szeretetében, a kecskeméti szimmagyar nép érdekében és nevében, kérésünk ismétlésével vagyunk stb. Kecskeméti Gazdasági Egyesület*.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	1389
Kisgazdák szervezése	1394
A gazdaközönség köréből	1397
Nyilatkozatok	1398
A főváros szénája	1398
A vetések állapota május elején	1399
A kertészeti tanintézet és Kecskemét	1400
Tarca.	
A Galesus-silvestri	1390
Gazdatársadalmi mozgalmak	1395
Levélzékény	1397
Vegyések	1400
Ujhelyi Imre kitüntetése. — Kitüntetések. — Az OMGE. franciaországi tanulmányútja. — Lajor bajor király sárvári udvarából. — Miniszteri elismerés. — Halálozások. — Lakásváltoztatás. — Felbomlott tót gazdasági szövetség. — Kettős szuperfoszfátadagok használata. — A méhészeti vándorgyűlés és kiállítás védnökei. — Püspöki körlevél és a szövetekezi biztosítás. — A pozsonyi gazdák temesvári és aldnai társasutazás. — Figyelmeztetés a radioaktív műtrágyák használatával szemben. — Betétes folyózámlák	1401
Kereskedelem, tőzsdé	1402
Szerkeztől üzenetek	1402

Ujhelyi Imre kitüntetése.

A király Ujhelyi Imre magyaróvári gazdasági akadémiai igazgatójának, a gazdasági szakoktatás, valamint a szarvasmarhatenyésztés fejlesztése terén kifejtett buzgó munkássága elismeréséül a Ferenc József-rend tiszti keresztjét adományozta.

Csak most ünnepeltük Ujhelyi Imre tanárságának 25 éves jubileumát, mely alkalommal a társadalom elismerésének számtalan jelével halmozta el. Betetőzi most az elismeréseket a királyi kitüntetés, mint az Ujhelyit ért ünnepelések utóhangja. Azzal a kívánsággal üdvözöljük a kitüntetettet, hogy találja még sokáig életének nemesebb örömét abban a becsületes és hasznos polgári munkában, mely azt tartja, hogy a közjólét szolgálata rögtön Isten szolgálata után következik.

Kitüntetések. Brichta Jakabot a diószegi cukorgyár igazgatóját közigazgatási téren szerzett érdemei elismeréséül öfelsége a Ferenc József-rend lovagkeresztjének adományozásával tüntette ki. Ezt a királyi elismerést örömmel fogadjuk, mert Brichta Jakab a mezőgazdasági kultúra

fejlesztésében mindig tevékeny részt vett; mint bírálbizottsági tag széleskörű szaktudásával elősegítette az OMGE. árpakiállításainak sikerét és legutóbb kiváló érdemeket szerzett a galántai nemzetközi motoros talajművelőgépek bemutatójának rendezése körül is.

A király Goldfinger Gábor lapszerkesztőnek a pénzügyi szakirodalom terén kifejtett tevékenysége elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. Ez a kitüntetés azt az érdemes munkásságot jutalmazza, amelyet Goldfinger Gábor a szeszipar és szeszértékesítés terén fejt ki nemesak gyakorlatilag, hanem a szakirodalomban is, mint az „Általános Szeszipari Közlöny” szerkesztője és kiadótulajdonosa. A kitüntetett a „Köztelek”-nek is régi munkatársa, lapunk tőzsdei része szeszértékesítési rovatának vezetője, aki mindenkor buzgalommal és hasznosan szolgálta a szesztermelő gazdák érdekeit s ezért részünkről is őszintén üdvözöljük Goldfinger Gábor abból az alkalomból, hogy faradozásait ilyen szép erkölcsi jutalom érte.

Az OMGE. franciaországi tanulmányútja. Amidőn a franciaországi tanulmányút tervét március elején először nyilvánosságra hoztuk, tagjaink körében nagy és általános tetszéssel találkozott ez az eszme, úgyhogy már huszt előt megközelítette a félszázat ama gazdatársaink száma, akik csatlakozásukat kilátásba helyezték. A nagy és széleskörű érdeklődés folytán azután az OMGE. vezetősége már március hónapban hivatalosan bejelentette a tanulmányút tervét a francia kormányhoz, a m. kir. földművelésügyi miniszterhez pedig azzal a kérelemmel fordult, adná meg Miklós Ödön államtitkárnak a tanulmányút előkészítésére és vezetésére vonatkozó felhatalmazást. Ghillány Imre báró e kérésünkre a legnagyobb előzékenységgel tett eleget s egyuttal Malcoms Jeromos báró svájci és Moldoványi Sándor dr. párisi szaktudósait utasította, hogy az előkészítés munkájában a tanulmányút vezetőségét szükség szerint támogassák. Raymond M. Franciaország földművelésügyi minisztere pedig április hó 11-én kelt megleghangu átiratában őszinte örömeinek ad kifejezést a magyar gazdák kilátásba helyezett látogatásán és biztosította róla az OMGE. elnökségét, hogy a francia kormány és közgei teljes erejükkel rajta lesznek a tanulmányút sikerének előmozdításán. E célból Lesage Maurice osztályfőnököt bizta meg a részletes utiterv kidolgozásával s az előkészítő munkálatokban való közreműködéssel, továbbá rendezéleg utasította a tanulmányút társaság által meglátogatandó departementek gazdasági felügyelőit is az utiterv előkészítésében való segédkezésre és a társaságnak az utazás tartama alatt való szakszerű kalauzolására. Azóta a tanulmányút társaságának az OMGE. igazgató-választmánya által kijelölt vezetősége állandó és sűrű levélbeli érintkezésben van a francia földművelésügyi minisztériummal, a részletes utitervet is kidolgoztuk és idejében közhírré tettük, a társaság jutányos, kényelmes és kifogástalan ellátására, elszállásolására vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak, tetemes menetdíj kedvezményeket sikerült kieszközölnünk az osztrák, svájci és francia vasutakon: egyszóval minden előfeltétele biztosítva van az eddigiekhez méltóképpen sorakozó, érdekesnek és tanulságosnak ígérkező társasutazás sikerének. Csak egy feltétel hiányzik még: a kellő számú résztvevő. A márciusban megnyilvánult nagy érdeklődéssel szemben ugyanis a végleges jelentkezések és a 200 koronás előlegfizetések oly gyéren érkeztek az OMGE. titkárnál hivatalához, hogy még a minimális harmincas létszám sincs betöltve, holott a költségek kiszámításánál ezt vette a vezetőség alapul. Eppen ezért még *egyszer felszólítjuk mindazokat az egyesületi tagokat, akik a június 7—27-iki franciaországi tanulmányúton (résztvételi díj 900 K.) résztvenni szándékoznak, szíveskedjenek legkésőbb f. hó 23-ig beérőleg jelentkezni és 200 koronát beküldeni.* A vezetőségnek ugyanis f. hó 25-ig döntenie kell a tanulmányút megtartásáról vagy elhalasztásáról. Ha e határidőig legalább 30 olyan jelentkezőnk nem

lesz, a landó igénybe vezető befizetés vissza

Laj 17-én S. népünn Imre b. József hattak térium min. tar akik az Az aude min. ta keresztj esonak személy volt Sz földbirt fesztelen az egész

Minis füredi la hegyvidé ingyenes füred a nemes o művelési kirendelt és haza

Halál dek-rend központi törvényh 13-án P

Négy mazottja szedője Kartársai pesti ten

Lakás a Magy igazgatój (IX., Üllő Uj lakás van. Cim hivatalos

Felbor kolca ne nak; ina szervezke Auspitz e termelő

mert nem által fizet amelyek mozogtak kel elérté 30 filléres

erős elha nem volt a szakole tetni, am nekik. A san ki is mellett s

visszautas érkezett lett; a tó szövetség kezdtek e mert félté a repájuk szövetség feloszlattá tották me

ellenére s egyért és voltát.

Kettős meretes, pedig a n

lesz, aki az egész utat mindvégig együtt hajlandó megtenni — ami a vasuti díjkezdmények igénybevételének feltétele —, a tanulmányut a vezetőség legnagyobb sajnálatára elmarad s a befizetett előlegek a jelentkezőknek f. hó végéig vissza fognak térítettetni.

Lajos bajor király sárvári udvarából. Május 17-én Sárváron Lajos bajor király tiszteletére nagy népünnepély volt. Erre az alkalomra *Ghyllány Imre* báró földművelésügyi miniszter és *Bartók József* államtitkár betegségük miatt nem utazhattak le Sárvárra, de a földművelésügyi minisztérium képviselőit jelen voltak *Serbán János* min. tan. és *Podmaniczky Gyula* báró oszt. tan., akik az udvari ebédre is hivatalosak voltak. Az audencia alkalmával a király *Serbán János* min. tanácsosnak a bajor koronarend közepkeresztjét, *Podmaniczky Gyula* báró oszt. tanácsosnak pedig ugyanezen rend tisztí keresztjét személyesen adta át. Az udvari ebéden jelen volt *Székely Kálmán* és még több vasvármegyei földbirtokos is, akikkel a király és családtagjai fejestelenül társalogtak. A délutáni népünnepélyen az egész társaság részt vett.

Miniszeri elismerés. *Weisz Gáspár* tiszafüredi lakos, földbirtokos, a szegény, árvíz-sújtott hegyvidéki kisgazdák szarvasmarhái részére ingyenes elhelyezést ajánlott fel. Miután Tiszafüred a hegyvidéki vármegyétől távol van, a nemes cél nem volt megvalósítható, de a földművelésügyi miniszter utasította a hegyvidéki kirendeltséget, hogy *Weisz Gáspár*nak önzetlen és hazafias ajánlatáért köszönetét tolmácsolja.

Halálozások. *Vojnits Döme József* szent. Benedek-rendű áldozópap, okl. főgimnáziumi tanár, központi főjósággazdálkodó, Győr vármegye törvényhatósági bizottságának tagja folyó hó 13-án *Pannonhalmán* elhunyt.

Négy Károly betűszedő, a *Patria*-nyomda alkalmazottja, a „Köztelek” lapnak éveken át volt szerzője 25 éves korában Kispesten meghalt. Kartársai 18-án kísérték nyugvóhelyére, a kispesti temetőbe.

Lakásváltogatás. *Jeszenszky Pál* kir. tanácsos, a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének* vezérigazgatója május 1-én elköltözött a Köztelek (IX., Ütői-ut 25., Köztelek-utca 8.) lévő lakásáról. Új lakása VI., Felsőerdősor-utca 12. szám alatt van. Címére szóló mindennemű hivatalos és nem hivatalos megkeresés ide intézendő.

Felbomlott tót gazdasági szövetség. Szakolca nevezetes központja a tót mezőgazdák; innaen indult ki az önálló tót gazdasági szervezkedés eszméje is. Néhány év előtt az *Auspitz* és *Redlich* cukorgyárak részére répát termelő gazdák külön is szervezkedtek ott, mert nem voltak megelégedve a cukorgyárak által fizetett nevelésesen alacsony árakkal, amelyek legtöbbször 1 korona 70 fillér körül mozogtak métermázsánként. A szervezetségükkel elérték azt, hogy a cukorrépaért 2 korona 30 filléres árat is kaptak. A gyáraknak ez az erős elhatározású répaszövetség természetesen nem volt inyére, azért elhatározták, hogy ezidén a szakolcai tót gazdákat is úgy fogják kibőjtölni, amint az a morva gazdáknál sikerült nekik. A szakolcai gazdák kezdetben állhatatosan ki is tartották a répaszövetség határozata mellett s a gyárak olcsó ajánlatait kereken visszautasították. Multak azonban a hetek, elérkezett a répaültetés ideje, pénz is szükséges lett; a tót gazdák erre lassan eszerben hagyták szövetségüket: a szigorú határozat ellenére kezdtek elfogadni a gyárak olcsó ajánlatait, mert félték, hogy különben a nyakukon marad a répa, vagy parlagon a földjük. A répaszövetség vezetői látván tagjaik ingatlanságát, feloszlatták a szervezetet és sajnálatlall állapították meg, hogy a tót gazdák minden agitálás ellenére sem tudják megérteni a „mindnyájan együtt és egy mindnyájáért” elv egyedül üdvös voltát. (Sz.)

Kettős szuperfoszfátadagok használata. Ismeretes, hogy az utóbbi években, különösen pedig a mult esztendőben a szaksajtóban igen

élénk megvitatásra került az a felvetett eszme, vajjon hazai viszonyaink között nem volna-e jövedelmező az általánosan szokásban levő 150 kg. szuperfoszfátmennyiséget annak kétszeresére felelni. Azok, akik az eszmet megpendítették, a Németországban e réven elért valóban figyelemreméltó eredményekre s arra hivatkoztak, hogy a szobanforgó kísérletezés terén hazánkban is, különösen a bácsmegeyi Jankamajorban jelentékeny eredményeket értek el. Ezzel szemben azok, akik a felvetett eszme gyakorlati megoldásának lehetőségét kétségbe vonták, álláspontjukat a Németországitól teljesen elütő talaj-, éghajlati és egyéb viszonyainkkal indokolták. A Mútrágyát Értékesítő Szövetkezet a cél érdekében, hogy e kérdésben a gazdaközönség tisztá képet nyerjen, egy 3000 koronás pályadíjat ajánlott fel az OMGE-nek, abból a célból, hogy műtrágyázási kísérletek végzésére pályadíjat tüzzön ki s a rendelkezésére bocsátott összeget a legérdemesebb kísérletek díjazására fordítsa. Az OMGE. növénytermelési szakosztálya legutóbbi ülésén közönnel fogadta a MÉSz. ajánlatát, a pályázat kiírását elhatározta s a pályázati feltételek megállapítása végett bizottságot küldött ki. E bizottság f. hó 11-én d. e. a Közteleken gyűlést tartott, amelyen *Kerpely Kálmán* elnöke alatt *Baross László*, *Jatka Ferenc*, *Koppely Géza*, *Kovácsy Béla*, *Rácz Imre*, *Seligmann Kelemen* bizottsági tagok, *Govrik Béla*, *Schmidt Sándor*, továbbá az OMGE. titkára részéről *Rubinek Gyula* igazgató, *Szilassy Zoltán* szövetségi titkár, *Rész Albert* segédtitkár és *Fabricsius Endre* titkár, mint előadó vettek részt. A bizottság *Fabricsius Endre* leható előterjesztése s valamennyi jelenlévő részvételével kifejlődött vita alapján részletesen megállapította a kiírandó pályázat feltételeit, a szétküldendő kérdőív pontozatait, a bírálat módzatait stb., amelyeket a „Köztelek”-ben később közzéteendő pályázati hirdetésben részletesen közölni fogunk.

A méhészeti vándorgyűlés és kiállítás védnökei. A magyar, német és osztrák-méhészek július hóban tartandó pozsonyi vándorgyűlésének és kiállításának sikerét a méhészársadalom nagymérvű érdeklődésén kívül közgazdasági életünk számos előkelőségének pártfogása is biztosítja. A kiállítás fővédnöke *Ghyllány Imre* báró földművelésügyi miniszter lesz. Védnökei: *Csernoch János* dr. hercegprímás, *Jankovics Béla* közoktatásügyi miniszter, *Zichy Aladár* gróf v. b. t. t. az Országos Magyar Méhészeti Egyesület elnöke, *Eujanovics Sándor* főrend, az OMGE. elnöke, *Larányi Ignác* v. b. t. t. a Magyar Gazdaszövetség elnöke, *Bartal Aurél* Pozsony megye és Pozsony város főispánja, *Mailáth György* gróf v. b. t. t. főrend, *Brolly Tivadar* kir. tanácsos, Pozsony város polgármestere, *Pongrácz Frigyes* gróf v. b. t. t., *Pálffy Béla* gróf, a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület elnöke, *Zselénski Róbert* gróf v. b. t. t. az OMGE. alelnöke, *Esterházy Miklós* herceg, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének elnöke, *Zichy József* gróf v. b. t. t. főispán lesznek.

Püspöki körlevél és a szövetkezeti biztosítás. *Goduly* Henrik, a tiszai evangélikus egyházmegyei kerület püspöke legutóbb megleghangu körlevélben ajánlotta a lelkészkezdő papságnak figyelmébe a *Gazdák Biztosító Szövetkezetét*. A fősperesekhez címzett körlevél hivatkozik arra, hogy a folyton súlyosbodó közterhek s a válságos közzgazdasági viszonyok kívánatosá teszik, hogy a lelkészkezdő papság a híveknek gazdasági téren is jó tanácsot és támogatást nyújtson. Teljettettel arra, hogy a gazdálkodás ma tűz- és jégbiztosítás nélkül nagyon kockázatos és bizonytalan, a püspök kéri a lelkészeket, hogy ajánlják a gondjaikra bízott hívek számára a *Gazdák Biztosító Szövetkezetét*, ahol a jégbiztosítás 15—20 százalékkal olcsóbb, mint a többi kartellben lévő biztosító intézetnél. A püspök a körlevélben hivatkozik arra, hogy az egyházkerület és a szövetkezet között már hat éve fennálló összeköttetés alatt ez az altruisztikus intézmény olcsó díjtételeivel, méltányos és igazságos kártérítéseivel teljesen megfelelt a hozzá fűzött várakozásnak.

Goduly püspök megleghangu ajánlását, amelyben a szövetkezet érdekében való munkálkodásra kéri fel egyházkerülete lelkészeit, azzal a figyelmeztetéssel végzi, hogy hovatovább előtérbe nyomul annak szüksége, hogy a lelkész gazdasági téren is első és legmegbízhatóbb tanácsadója legyen gyülekezete népének.

A pozsonyi gazdák temesvári és aldunai társas utazása. Tekintettel arra, hogy a csekély számú jelentkezőknél fogva a tervbe vett svájci társas utazás elmarad, a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya gyűlésén elhatározta, hogy kapcsolatosan a Magyar Gazdaszövetségnek június hó 17-én Temesváron tartandó nagygyűlésével, amelyen az egyesület testületileg óhajtja magát képviseltetni, Pozsonyból június hó 14-től bezárólag 18-ig Temesvárra és az Aldunára, Herkules-fürdőre és Aradra társas utazást rendez. A társas kirándulásban részt vehet a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület bármely tagja, vagy annak családtagjai férfiak és nők egyaránt. Az utazás összes költsége II. osztályú utasoknak 145 K., III. osztályú utasok csoportjában 60 K. A jelentkezés határideje május 25. Részletes uti programmal és mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál az egyesület titkári hivatala.

Figyelmeztetés a radioaktív műtrágyák használatával szemben. A napisajtót nemrégben bejárta az a hír, hogy Franciaországban rövid idő óta örült radioaktív ásványokat és kőzeteket hoznak forgalomba, amelyek igen jó eredményei használhatók föl műtrágyázási célokra. E hírekkel szemben a Verband der landwirtschaftlichen Versuchstationen in Oesterreichszükségnek látta közzétenni azt a figyelmeztetést, hogy a rádiumnak a kultúrnövények fejlődésére gyakorolt hatása még koránt sincsen teljesen földerítve s ma még nem tudjuk biztosan, hogy ez a hatás előnyös-e vagy káros. E célból még a gyakorlati viszonyok szemmel tartásával végzett szabatos kísérletek szükségesek. Egyébként pl. egy a Banque de Radium (Paris, Soc. Anonyme) részéről forgalombahozott ilyen „műtrágya” radioaktivitása alig bizonyult erősebbnek, mint bármely termőtalajé. Még nem jutott ugyan tudomásunkra, hogy hasonló műtrágyát a gazdáknak nálunk is ajánlottak volna, figyelmeztetjük azonban ez alkalommal a gazdaközönséget, hogy mielőtt ilyen radioaktív műtrágyát vásárol, forduljon tanácsért valamelyik mezőgazdasági kísérleti állomáshoz, esetleg küldje be az ajánlatokat és a műtrágyából mintát.

Betétes folyószámlák a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél. Figyelmébe ajánljuk olvasóinknak a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének betétekkel kapcsolatos folyószámláit, amelyeknek felkarolását az 1908. évi november hó 18-án megtartott rendkívüli közgyűlés határozata folytán vett fel a szövetkezet ügykörébe. Megállapítható: hogy a szövetkezet e jelentős tárgy felhívása évről-évre fokozódó méltatásban részesült és így bizonyára közérdeket szolgálunk, midőn a takarékos és gazdasági üzemtökeket elhelyezése céljából a szövetkezet ezen ügyágazatát olvasóinknak figyelmébe idézzük. Ezidőszerint visszavonásig tisztán, minden levonás nélkül, 4³/₄% kamatot térít meg a szövetkezet, tehát a tőkeamatadót is viseli. Nagyobb összegek elhelyezésének feltételeit esetről-esetre állapítják meg. A betétes folyószámlák feltételeit kívánatra készséggel megküldik az érdeklődőknek. Ezen számlák az utolsó öt évben a következő számokat tüntetik fel: betét 1910. június 30-án 1,326.714.29, 1911. június 30-án 1,792.665.54, 1912. június 30-án, 2,239.924.62 1913. június 30-án 2,775.295.71 és 1914. április 30-án körülbelül 3,000.000 — korona.

A Ganz és Társa-Danubius gép-, vagon- és hajógyár részvénytársaság részéről felkértünk annak a kijelentésére, hogy azok a napról-napra megismétlődő rosszindulatu híresztelések, mintha ezen vállalat a gőzkegyártást beszüntetni óhajtáná, semmiféle alappal nem bírnak.

NYITÓTÉR.

Rovatban foglalkozást nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kosarat

gyümölcsszállításra és minden gazdasági célra korlátlan mennyiségben szállít 5712

Az Országos Központi Hitelszövetkezet kölcsönökbe tartozó ipari és házipari szövetkezetek

BESZERZŐ és ÉRTÉKESÍTŐ KÖZPONTJA
Budapest, VIII., József-körút 36/a.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Napijelentés a gabonátözsderől.
1914. május 15.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt 25,000 q buza 20 fillérral magasabb áron. Az üzletirányzat változatlanul tartott jellegűt. A gabonaárak gyengébb, alig néhány kocsi rakomány kelt el. Budapest paritásában 21— koronát fizettek. Takarmányárakban az üzletirányzat szilárd maradt. Jó minőségű áru teljesen hiányzott s közepminőségű is csak gyéren kínálható. Budapest paritásában 15-70 K-t fizettek.

Zabban az üzletirányzat egy kissé ellágyult. Csekély kínálattal szemben a fogyasztók is általában tartózkodók voltak vásárlásaikban. Középmínőségű áruért Budapest paritásában 15-20—16-80 koronát fizettek.

Tengeriben az üzletirányzat nem igen változott s főképpen a határidőpiac eseményeinek hatása alatt állott. Budapest paritásában 14-80 koronát fizettek.

Eladatott:

Buza. Raktárból: 1000 mm. 78-2 k. 28-40 K., 1000 mm. 76 k. 28-40 K.

Romániai: 6000 mm. 78-3 k. 28— K., 4000 mm. 78 k. 27-95 K., 2500 mm. 78 k. 27-80 K., 3000 mm. 77-3 k. 27-70 K., 1000 mm. 78-5 k. 27-65 K., 1000 mm. 78-5 k. 27-55 K.

Rosz: 100 mm. 21— K. kpar.
Zab: 100 mm. 14-80 K. kpf. dohos.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1914 májusra	28-02 K.
Buza 1914 októberre	24-72 "
Rosz 1914 októberre	19-84 "
Zab 1914 októberre	18-16 "
Tengeri 1914 májusra	14-72 "
Tengeri 1914 júliusra	15-10 "
Tengeri 1914 augusztusra	15-30 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1914. május hó 19-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Fölhoztak a szokott községekből 62 szekér réti szénát, 28 szekér muhart, 10 szekér zsupszalmát, 20 szekér alomszalmát, — szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, 10 szekér zabosbukkony stb., — zsák szecskát.

A forgalom közép.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. ó 840—920, réti széna II. r. ó 540—800, réti széna csomagolásra 400—480, muhar 740—920, zsupszalma 460—580, alomszalma 300—380, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbukkony 700—840, lóhere —, lucerna 760—940, köles —, sarju —, szalmaszecska —. Összes kocsiszám 128. Összes súly 153,600 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom változatlan volt a hét elején és valamivel jobb vételkedv mellett a szeszárak a legtöbbit zárkajegyzés szerint zárulnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 203—203-50 koronáig, adózatlanul 64—64-50 koronáig, míg ellenben kartellen kívüli finomított részéről 62—62-50 koronáig voltak ajánlatok főleg prompt szállításra. Adózott finomított szesz kisebb tételekben 205— koronáig kelt el. Denaturált szesz hordóval együtt nagyban 49-50—50— K.-ig kelt el kötésre. Tartányáru 45— koronáig kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz gyéren volt ajánlva és helyi kampányra alig létesült üzlet. Néhány tétel jegyzésen alul 2—2-50 K.-ig kelt el. Budapesti kontingens nyersszesz ára 57—58 K.

Budapesti jegyzés:

Kontingens nyersszesz	57—58
Finomított szesz adózva	203—203-50
Finomított szesz adózatlan	64—64-50
Nyersszesz adózva	201—201-50
Denaturált szesz	49-50—50—

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos búzalisztjegyzései 100 kilogrammonként Budapesten, elegysúly, tisztasúlyként szákosztul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ar K.:	40—	39-40	38-40	37-40	36-40	35-40	34-20	32-20
		7 1/2	7 3/4	8				
		30-20	28-40	14—				

Rozslisztárak:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ar K.:	33-60	32-40	31—	28-20	23-80	21-60	19-20

A többi abraktakarmánycikkek ára a következők voltak Budapesten zsákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom búzakarpa azonnali szállításra	10-80—10-90
Goromba búzakarpa azonnali szállításra	11-10—11-20
Finom korpa IX.—XII. száll.	11—11-10
Rozskarpa azonnali szállításra	11-10—11-20
Árpada és árpaderce	11-35—11-45
Halomkondy azonnali szállításra	12-10—12-20
Budapesti gyári repceporgácsa	14-50—14-70
Szárított moslék zsák nélkül ab Budapest	15-25—
Szárított répaszelet zsák nélkül ab cukorgyár apr.-máj.	10-30—10-60
Malátacsira	15-25—15-50
Szörpél 48—50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár	8-50—9—

A budapesti tojástözsde árjegyzései.

1914. május 18.

Tszavidéki: eredeti	85—86— K.
Szelejtés: törött	61— K.
Kosárúru (16 1/2 drb 1 K.) Átszámítva	87-28— K.
Irányzat: tartózkodó.	
Időjárás: enyhe.	

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. éllet 4% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz páronként	400 kg. felül	fillérig
Óreg közép	300—400 kg.	"
Fiatl nehéz	320 kg. felüli súly	134—136 "
Fiatl közép	250—300 kg.	134—136 "
Fiatl könnyű	250 kg.	"

A hizott sertés üzlet irányzata: lanyha. Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. május 18.

Felhajtás összege:		Minőség szerint:	
	drb		drb
Hizott marhában felhajtás	3292	Hizott marha	3292
Csontozni való marháiban felhajtás	353	Legelőmarha (Wiedew.)	—
Összesen	3645	Csontozni való	353
Eladatlan maradt	67	Összesen	3645
Származási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyarországi	2644	Ökör	2424
Galic. és bukovinai	161	Bika	718
Oszták tartományokból	840	Tehén	446
Boszniai	—	Bivaly	57
Összesen	3645	Összesen	3645

(Árak 100 kilogrammonként élőszuliban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

1914. április 20.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	72—84	64—68	58—62
Galicai hizott ökör	98—102	86—96	80—84
Tarka hizott ökör	102—108	86—98	76—82
Bikák	66—86	—	—
Hizott tehén	62—88	—	—
Csontozni való marha	44—58	—	—
Bivaly	36—54	—	—

Irányzat: nyugodt, bizómarhák és csontosmarhák ára változatlan, bikák ára 2—4 koronával csökkent.

Szerkesztői üzenetek.

Alsóörtlvényesi bérgazdaság. 2 kg. zabosbukkony-széna, 21 kg. besavanyított cukorrépaszelet, 5 kg. taraszi szalmaszecska és 5-7 kg. árpada mintegy 13-3 kg. szárazanyagot, 0-65 kg. em. fehérjét és 8-8 kg. keményítő-értéket tartalmaz. Ez 470 kg. beállítási súlynak felel meg. Ha hizókre 4 hónap előtt nagyobb beállítási súlyival bírtak, akkor a 4-2 kg. árpadaárának 5-7 kg.-ra való kiegészítését nem tartjuk elegendőnek. A besavanyított és a szárított cukorrépaszelet tápértékbeli aránya a besavanyított szelet víztartalmától függ. Így pl. 82-5% víztartalomnál 8 kg., míg ellenben 92% víztartalomnál 11-5 kg. besavanyított szelet hízal, mint 1 kg. szárított szelet. A besavanyított szelet víztartalma nagyon változó s főleg attól függ, hogy milyen vízesen szállította a cukorgyár a friss szeletet, mert a gyár néha 88-5, máskor 92%, vagy még több vizet tartalmazó szeletet szállít. Cs. I.

H. A. Katona. A répat minél előbb fel kellene takarmányozni. Ezért azt ajánljuk, hogy egészen a feljavítandó leigazított jármosökrökkel fejenként s naponta legalább 40 kg. répat s annyi zöld herét vagy lucernát, amennyit enni képesek, ha pedig a répa elfogyott, akkor csak zöldtakarmányt a jóllakásig s ha lehet 1—2 kg. darát. A feljavítható ökrök száma nem a répatól, hanem a zöldtakarmánytól függ, mert csak annyi ökröt tudunk lekötni, ahányat zöldtakarmánnyal folyton jól tudunk lakatni. Dara nélkül nem hiszünk, hogy 3 hónap alatt közepminőségűre javíthatja fel a leigazított ökröket, mert a répa és zöldtakarmány csak 3/4 annyi táplálékanyaghoz juttatja azokat, mint amennyit rendszeres hizláláskor ajánlatos naponta etetni, leigazított ökröket pedig 8 hónapig szokás rendszeresen hizlalni s így a félig való hizlálásra legalább 4 hónap volna számítandó. Cs. I.

Erdélyi hírtokos. Perjeirtó-gepről nincs tudomásunk. A gyomok irtására nézve részletes és szakzerű felvilágosítást talál a m. kir. Növényélet- és Körtani Allomásnak erről a tárgyról megjelent értekezésében, amit ingyen megszerezhet az állomástól (Budapest, II., Dobró-ú.). Évelő gyomok irtására legjobb a kapasnövények termesztése az illető szántóföldön.

S. B. Budapest. A Köztelek 35. számában az 1207. lapon a talajból elvont tápanyag nem több, mert nem is lehet több, mint a termés szárazanyaga. A félreértés onnan származik, hogy a kimutatásban nincs jelezve a súlyegység. A ha-kénti termés szárazanyaga (744) ugyanis métercímzésekben, míg a ha-ként a talajból elvonó nitrogén, foszfor és káli (2062) kilogrammokban értendő.

G. I. A malachullát gondosan kell becsomagolnia, hogy az ne piszkoljon és szaga közvetlenül ne terjedjen. Állatorvos közbejött a malachulla vizsgálat céljából való szállításához nem szükséges.

O. I. Dölgyháza. Vadrepce ellen a 20%-os vasglicoldattal való permetezés, vagy pedig a Duve-féle porral való porozás biztos sikerrel használható. Mindkét szerrel csakis gabonafélék (buza, rozs, árpa, zab) közül lehet a vadrepce-t kiirtani, ellenben zabosbukkony, lóhere stb. közül e szerek egyikével sem írható a vadrepce, mert e szerek a bukkonyt, lóherét stb. is elpusztítják. Ezek közül csakis gyomlálással, vagy kiszúrással írható a gyom. Részletesebb tájékoztatást levélben küldünk. H. D.

ERŐTAKARMÁNYGYÁR R.-T.

Budapest, V., Nádor-u. 30.

Ajánlja:

lovaknak és hizóknak

„DERBY“

melasse erőtakarmányát

á korona II.—.

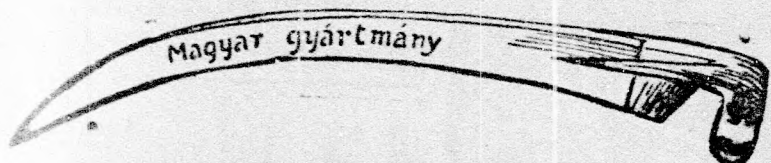
„MILKA“

tejelő takarmányt

á korona II.50 ab Hatvan, zsák nélkül,

1914. október és 1915. május havi szállításra, kb. egyenlő részletben. Tisztaságért és beltartalomért szavatolunk.

Szárított répaszelet, folyékony melasse, szárított tengeri moslék és különféle pogácsákban legolcsóbb bevásárlási forrás. 5702



Uradalmaknak jótállás mellett bérmentve szállítom

világhírű kaszámat

minden nagyságban, törhetetlen amerigani kövel együtt 2 koronáért bármely posta, vagy vasúttállomásra. :: ::

Mintákkal készséggel szolgál

SOHR PÁL acélárucég, SOMOGYSZILL

Tessék próbarendelést tenni!

Zsák- és ponyvaköleszés. Új és használt

zsák, ponyva,

kéveköto, szőlőkötöző kartellen kívüli legmegbízhatóbb szállítója

SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az országház mellett)
Telefon: 45-26. 7814 Alapítatott 1878.

Gyálanagyréti birtokomon, közvetlen Szeged vasutállomás mellett, **15 darab** igen szép

berni tenyészbika eladó.

(Vevőknek vasúthoz kocsit küldök.)

Lichtenegger Gyula,
Szeged, Dugonics-tér 1. sz.



BUDAPEST
Népszínház-u.22.

TELEFON:
József 22-41.

Sertésenyésztők és sertéshizlalók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják, forduljanak bizalommal

URL REZSŐ sertésbizományi céghez

Vevők állandóan előjegyezve!

500 drb. 5-6 éves valódi erdélyi magyar fajta
jármosokrót,

600 drb. 1-1 1/2-2 éves valódi erdélyi magyar fajta
ökörborjút

eladásra (megbízásból) ajánlunk.

ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFORGALMI RÉSZV. TÁRS.
Kolozsvár, Brassai-utca 23. szám.

Telefon (Interurban) 619. Sürgőnycim: Közvetítés.

BENZOL

(Benzin helyett)

0-900 fajsúlyu 100 kg.-ként 41 K
ah Witkowitz vasutállomás, kölcson vashordókban. Olcsóbb a benzinnél, mert 25%-kal kevesebb kell ugyanazon munkateljesítmenyhez.

Nincs pénzügyőri ellenőrzés alatt.

Sertésneveléshez póttápanyagként

Praecipitált foszforsavas mész

100 kg.-ként 39 K

Iszapolt kréta

100 kg.-ként 8 K

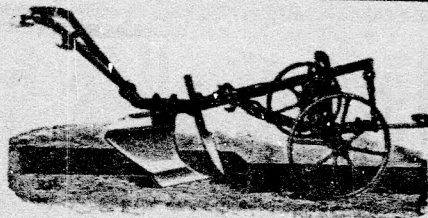
ingyen zsákokban.

FENYŐ BÉLA műszaki nagykereskedő :: ::
Budapest, V., Csáky-u. 34.

Telefon: 121-64. 5378

Sack Rudolf

valódi egytetemes és többvasu acélekéi, kapáló- és töltőgetőekéi, motorhoz való többvasu ekéi, vetőgépei, boronái, szőlőművelési eszközei stb.



Sack-féle eke.

DEERING-féle



Deering-féle fűkaszalógép.

amerikai kévekötoáratógépek, marokrakó-aratógépek, fűkaszalógépek, szénagyűjtők, tárcsásboronák, darálógépek és benzinmotorok. Amerikai fogatos és kézikapálók és töltőgetők, APOLLÓ meszelő-, fertőtlenítő- és permetezőgépek, tengerimiveléshez felette bevált

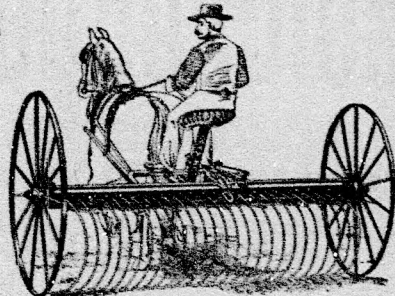
WEEDER amerikai gyomirtógépek,

valódi WESTFALIA műtrágyaszórógépek,

különösen bevált

szalmakötélfonógépek és egyéb mezőgazdasági gépek és eszközök

elsőrendű minőségben, nagy választékban kaphatók



Deering-féle szénagyűjtőgép.

Propper Samu mezőgazdasági gépraktárában
Budapest, V., Váci-körut 52.

Árjegyzékek és felvilágosítások kívánatra ingyen és bérmentve!

Első Prossnitzi Motor- és Mezőgazdasági Gépgyár:

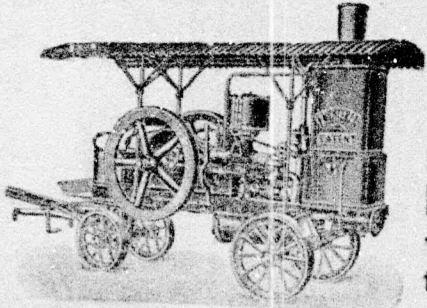


WICHTERLE



**Budapesti fióktelep:
VI. ker., Váci-körút 43/K.**

**Az utolsó 10 évben:
2500 motorcséplő-garnitúrát szállítottam.
Több mint 40.000 drb Wichterle vetőgép van használatban.
Teljes szavatosság biztos, olcsó üzemért!**



GYÁRTMÁNYAIN:
Benzin-, nyersolokajlomobilok, Diesel-, szivógáz-, stabil benzin-motorok. Cséplőszekekrények, gőz-lokomobilok utólérhetetlen tartós kivitelben. Takarmánykamraberendezések. Vetőgépek, talajmivelő s az összes mezőgazdasági eszközök.

Somogy megyében, nagyobb község és vasútállomás mellett 167 hold, ehhez közel 123 magyar hold jóminőségű

homokos birtok,

urilak, gazdasági épületek, összes termés és felszereléssel, kedvező ár és fizetési feltételek mellett eladó. Cím a kiadóhivatalban 5683

Gazdasági nyomtatványokból mintáival és árjegyzékkel megkeresésre szívesen szolgál a „Patria” r.-t. nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX. kerület, Otília-ut 25. szám. (Köztelek.)

Ispáni állás betöltendő

a nyirbátori uradalomban oly ambiciózus, fáradságot nem kimélő, életerős, nős, jönevű uradalomban szerzett hosszabb praxissal rendelkező, földmivessiskolát végzett egyének, kik szőlőmivelésben és dohánytermelésben feltétlen alapos képzettséget tudnak felmutatni, adják be fizetési igények megadásával bizonyítványmásolatokat, melyek vissza nem adatnak, a **nyirbátori uradalom** címére. Az állás július vagy augusztus hóban elfoglalható. 5711

Teljesen új kölcsönponyvákat

legerősebb impregnált szöveteiből készült

szállítók 8 x 12 méteres méretben 3, vagy 6 évi bérszerződés mellett **bérmentve** bármely magyarországi állomásra **darabonként 70 korona évi kölcsöndíj**

ellenében. Az oda- és visszaszállítási fuvardíjak megtakarítása céljából a kölcsönponyvák évről-évre állandóan a bérletnél maradnak és a 6 évi bérletidő leteltével a bérlet tulajdonát a mennek át.

Tessék megrendelőlevelet kérni és közölni, hogy hány drb kazalponyvára lesz szüksége.

6 x 8 méteres ponyvákat évi 35 korona bérösszegért szállítok.

FENYŐ BÉLA

műszaki nagykereskedő

Budapest, V., Csáky-utca 34. szám. Telefon 121-64. Telefon 121-64.

A munkáltatási időnyre ajánlunk elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kitűnő vidéki perzselt

munkásszalonnát, valamint pestvárosi disznósírt

a legmérsékeltebb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznósír- és szalonna-kereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17. Sürgőnycim: „Weiszfett, Budapest.” Interurban távbeszélő „József” 14-50. 5717

Bérbeadó, vagy eladó

Nádasy Kálmán örökösei, Somogy megye, Tótkeresztúr, Mozsgó és Almamellék községek határában egy tagban fekvő Elekmajor-i birtoka f. évi október 1-től 12 évre és pedig:

belsőség	29 hold
szántóföld	1545 "
rét	21 "
legelő	91 "
szőlő és gyümölcsös	11 "
erdő	65 "
utak, temető stb.	44 "

összesen 1806 hold à 1200.—

Megkeresésre közelebbi felvilágosítást ad **Nádasy Elek, Görögfal.** Eladás esetén a fenti birtokkal jár még 680 hold erdő. 5681

Jégnélküli hűtés tejgazdaságok számára

elektromossággal, vagy bármely rendelkezésre álló hajtóerővel (mint pl. motor, lokomobil). **Hygienikus, olcsó és megbízható.** A hűtőgépeinkkel lehűtött tej romlás nélkül állja ki a messzire való szállítást is. A leghíresebb dán és svéd tejgazdaságok hűtőberendezéseit az általunk képviselt gyár rendezte be.

Jégnélküli hűtőkamrák husneműek, zöldség, gyümölcs stb. stb. számára.

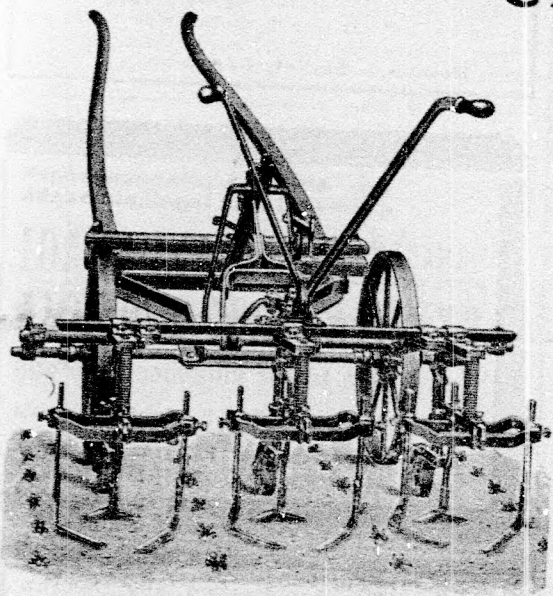
Teljes jéggyári berendezések. Házi vízvezeték és villamos telepek berendezése.

Komoly érdeklődőkhöz díjtalanul küldjük szakmérnökünket.

VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 21. SZ.
TELEFON 105-84 SÜRGÖNYCIM: VECSEYÉK 5303

„D“

A legujabb szerkezetű automatikus répakapálógépek elismerten a legjobb.



2 sorostól 5 sorosig 2 keréken
5 " 8 " 4
" azonnal szállítható. "

A kapálási mélység tetszés szerint szabályozható.

Minden egyes késkeret automatikusan
:: fel- vagy lefelé mozgatható. ::

Számos utánrendelés!

Előnyös árajánlattal szívesen szolgál:

**A Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége**

Budapest, Váci-körút 32.

Haszonbérleti hirdetmény.

A nagyenyedi Bethlen-kollégium tulajdonát képező
Vingárd község (Alsófehér vármegye) határán fekvő, kb.
1680 k. hold területű

mezőgazdasági birtok

a hozzátartozó modern berendezésű, évi 720 hl. kontin-
gensű mezőgazdasági szeszyárral, korcsnaházzal és
kellő számú gazdasági épülettel 1914. évi szeptember hó
1-től kezdődőleg 12 egymásután következő évre nyilvános
árverésen haszonbérbe adatik.

Kikiáltási évi bérösszeg 48.000 korona.

Bánatpénzül ennek 10%-a, vagyis 4.800 korona teendő
le az árverés megkezdése előtt, készpénzben vagy óvadék-
képes értékpapirokban.

Árverés 1914. évi június hó 10-én d. e. 10 órakor tartatik
meg Nagyenyeden, a Bethlen-kollégium jószágigazgatósági
hivatalában, hol a részletes árverési és haszonbérleti fel-
tételék, a hivatalos órák alatt korábban is megtudhatók.

Írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatnak, ha azok a
szóbeli árverés megkezdése előtt adatnak be s tartalmazzák
a szabályszerű bánatpénzt.

Nagyenyed, 1914. május 7.

Rick Béla
jószágigazgató.



Most jelent meg a „KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA” VI. évfolyamának 3—4. füzeté, címe:

Virágtenyésztés

I. rész: **Lakásunk virágai**

79 ábrával

Írta: **Czapáry Bertalan**

Minden virágkedvelőnek beszerzésre ajánljuk ezen művet, mert részletesen
tárgyalja a virágok tenyésztésére vonatkozó összes tudnivalókat. Főbb fejezetei:
Virágok szaporítása. Palántaágy. Virágablak. Növényház. Napfény. Öntözés és
permetezés. Az egyes növénycsoportok gondozását 12 külön fejezetben írja le.
Virágágyak. Cserépes szobai virágok tenyésztése. A beteg növények gyógyítása. stb.

Ára bérmentes küldéssel I korona 20 fillér,

mely előre beküldendő a „Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedésének, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Első és második helyű bekebelezés mellett a lehető legelőnyösebb törlesztéses kölcsönöket

kaphatják földbirtokosok a valóságos értékeknek megfelelő helyszini becslés alapján. Gyors lebonyolítás. Részletes és megbízható felvilágosítással egyszerű kérdésre készséggel és díjmentesen szolgál.

Frankl Adolf banküzlete, Budapest, VI., Eötvös-utca 19. (Saját ház.) Helyközi (interurban) telefon szám: 25-40.

MEGHÍVÓ.

A „PÁTRIA” irod. vállalat és nyomdai részvénytársaság 1914. évi június hó 3-án, szerdán, délután 5 órakor, Budapesten, saját irodai helyiségeiben (IX., Üllői-ut 25. szám, földszint)

rendes évi közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek ezennel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1913. évi április hó 1-től 1914. évi március hó 31-éig terjedő üzletéről szóló vagyonmérleg bemutatása és a felmentvény megadása.
3. A nyereség felosztása.
4. A felügyelő-bizottság 1914/15. üzletévi tiszteletdíjának megállapítása.
5. Hat igazgatósági és egy felügyelő-bizottsági tag választása.

A részvényesek azzal hivatnak meg a közgyűlésre, hogy részvényeiket az ülés megnyitása előtt legkésőbb egy órával a pénztárnál letenni sziveskedjenek. A mérleg a társaság üzlethelyiségében a közgyűlést megelőző nyolc napon át az alapszabályok értelmében megtekinthető.

BUDAPEST, 1914. május hó 19.

Az igazgatóság.

Mérleg az 1913. április hó 1-től 1914. évi március hó 31-éig terjedő üzletév végével.

Vagyon: Pénzkészlet 30.532 K 84 f. Értékpapírkészlet és letét 98.053 K. Folyószámlán 181.553 K 33 f. Készletek 114.502 K 01 f. Felszerelések 450.200 K 26 f. Anyagok 25.000 K. Adósságok 511.790 K 21 f. Átmeneti tétel 18.300 K. Ingatlan 219.452 K 75 f. Összesen 1.829.384 K 40 f.

Teher: Részvénytőke 375.000 K. Tartalékalapok 530.998 K 87 f. Hitelezők 467.935 K 70 f. Átmeneti tételek 83.075 K 10 f. Ingatlan 101.626 K 25 f. Nyereség 1913/14. üzletévben 70.748 K 48 f. Összesen 1.829.384 K 40 f.

Veszteség- és nyereség-számla.

Veszteség: Nyomda kiadása 862.584 K 46 f. Leírások 36.571 K 83 f. Ingatlanalkötségek 16.774 K 62 f. Nyereség 70.748 K 48 f. Összesen 986.679 K 39 f.

Nyereség: Athozat múlt évről 4240 K 10 f. Nyomdai munkák 940.534 K 52 f. Vegyesek 19.344 K 59 f. Ingatlanjövödelem 22.560 K 18 f. Összesen 986.679 K 39 f.

BUDAPEST, 1914. május 19.

Az igazgatóság:

Edvi Illés Aladár s. k., alelnök
Maurer Vilmos s. k.

Buday Barna s. k.

Elek Emil s. k., ügyvezető igazgató

Zsigmond Béla s. k.

Jelen mérleg-számlát és veszteség-nyereség-számlát a társaság könyveivel összehasonlítván, mindenben egyezőnek és helyesen összeállítottak találtak.

A felügyelő-bizottság:

Mezey Béla s. k., elnök

gr. Hugonnay Kálmán s. k.

Szelecsky Iván s. k.

dr. Drucker Jenő s. k.

Megvételre kerestetik

nőstény komondor

(magyar juhászkutya) fehér, vagy sárga szálkás szőrű, 8-10 hónapos. Ár megadandó. Cserébe adnék egy finom 1889. modellű svájci ismétlőpuskát. Ajánlatot kér: **Reiner J. Obrist, Aarau (Svájc).** 5718

Kis- és középgazdaságok számviteléhez legalkalmasabb

ORMÁNDY JÁNOS: GAZDASÁGI SZÁMTARTÁSI NAPLÓJA

Ára tartós kötésben 6 korona

Kiadta az O. M. G. E. könyvkiadóvállalata

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A szülő tökéletes és legbiztosabb hatású permetezőszere a

permetezési pormész.

Kérjen prospektust a 5519

Polgárdi Kö- és Mészipartelepek R.-T.-től

Budapest, VII., Nefelejts-utca 39.

Eladó birtok

Vas megyében, körülbelül

700 magyar hold

területtel, a Körment-Muraszombati vonalon. A tanyai birtok, mely a vasúti állomástól 12 kilométernyi távolságra, jó országút mellett fekszik, szabadkézből eladó. A birtok tehermentes, teljesen felszerelve és terméssel együtt, esetleg azonnal átvehető. Megállapodás szerint a vételár 60%-a mint eber a birtokon rajt is maradhat. Csak tőkével rendelkező, komoly vevők ajánlatára reflektálok. Közvetítőt díjazok. Közlebbi adatok megtudhatók: **Tárczay István földbirtokosnál, Győr, Ujmajor.** 5696

Azonnali szállításra

30 HP szántótraktor

új állapotban

szántásra, cséplésre és vontatásra

egyaránt kitűnően alkalmas,

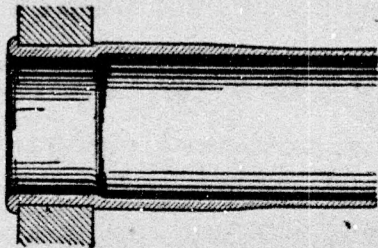
elfogadható árban eladó.

HERCZEG ARTHUR gépgyár

Budapest, VI., Lehel-utca 10. sz.

5699

Vastagított, könnyen felhengerelhető lágyvascsőtoldal.



3383

Magyarországi vezérképviselő:

KUZMÁNY A. KÁROLY,

Lokomobilcsövek tartós tömitése

elérhető könnyen felhengerelhető, vastagított lágyvascsőtoldalok (Pikal-osótoldalok) ráhegesztésével.

A csövek nem folynak, a csőfalak megkeményednek, csőfalrepedés nincs, nagy megtakarítás. — A csövek szakszerű kihúzása és beszerelése különleges szerzőkkel, a csővégek pontos, kaliberszerinti kigaztása.

GUTENSTEIN FORRCSŐMŰVEK, VORDERBRUCK, N.-Ö. különlegessége.

Budapest, V., Nagykörönd-utca 15. sz.

LEVÉLPAPIROK és BORITÉKOK

a legjutányosabb árak mellett kaphatók a „PÁTRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaságánál Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

MEGHÍVO.

A "PÁTRIA" irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. 1914. évi június hó 3-án, szerdán, d. u. 4 órakor Budapesten, saját irodai helyiségeiben a folyó évi május hó 16-ára egybehívott rendkívüli közgyűlés határozatképtelensége folytán újabb

RENDKÍVULI KOZGYULÉST

tart, melyre a t. részvényesek ezennel meghívatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az eddigi 1250 darab 300 koronás 375.000 korona részvénytőkének felemelése 2500 db 300 koronás, összesen 750.000 korona részvénytökre.
2. Az alapszabályok módosítása.
3. Az igazgatóság jelentése egy új ingatlan megvétele tárgyában.

Budapest, 1914. május 19-én.

Az igazgatóság.

A részvényesek azzal hivatnak meg a közgyűlésre, hogy részvényeiket az ülés megnyitása előtt legkésőbb egy órával a pénztárnál letenni szíveskedjenek. Felkéretnek a t. részvényesek, hogy akadályoztatásuk esetében meghatalmazási úrlapot aláírva, részvényeikkel együtt, idejékorán az igazgatósághoz beküldeni szíveskedjenek.

**Finom és goromba
buzakorpa, valamint
rozskorpa,
takarmányliszt,
malomkonkoly,
malombükköny,
bükkönydara,
buzaocsu**

egész évi kötésre is, frankó bármely állomásra, jutányosan kapható.

Mandl Zsigmond, Makó.

Szőlő- és gyümölcs-

betegségek, nemkülönben

szőlőmoly ellen

ajánlom

mészkenyelének

alkalmazását, mely

nikotin vagy nikotinszulfát

keverék permetezéssel lesz használva és lényeges munkamegtakarítás elértve.

Rézkénpor és rézszódapor

szavatolt réztartalommal.

Arajanlattal készséggel szolgálók.

Bármily más szőlő, gyümölcs, vagy állati károk ellen való védekezésre megfelelő szakszerű utbaigazítással mindenkor a legnagyobb készséggel szolgálók.

MEZŐGAZDASÁGI VEGYI LABORATORIUM

DETSINYI FRIGYES

Budapest, V., Váci-körut 6. sz.

Wadrepét,

mezei mustárt és más érdeslevelű szántóföldi gyomot a leggyorsabban és a legolcsóbban

mésznitrogénnel

≡ **irthatunk.** ≡

1 hektár területre (= 1 1/4 hold) hintünk 100-120 kg.-ot. Kérjünk magas nitrogéntartalmú (18-21% nitrogén és 60-70% mész) mésznitrogént, 5666 mely „nyersáru“ néven is ismeretes.

Felvilágosításokat ad és mindennemű utbaigazítással díjmentesen szolgál a **főelárusító:**

KALMÁR VILMOS
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49. SZ.

WOHANKA FELE

NYERSOLAJ MOTOROK

ÉS LOKOMOBILOK.

ÜZEMKÖLTSEGEK.

NAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 filler

GRANKENT, LOERONKENT, NINCS ROBBANÓ

TUZ-VESZÉLY, MINDEN PÉNZÜGYÖRI

ELLENÖRZÉS ÉS ENGEDÉLY NÉLKÜL.

WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST

HONIGYÁRTÁSI



V. VACZI KÖRUT 76

9494/1914. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei pünkösd

országos vásár

folyó évi május hó 28-ától bezárólag június hó 1-éig fog megtartani.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra május hó 28-ától, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve. Temesvárott, 1914. évi április hó 6-án.

A városi főkapitányságtól:
Beé Ferenc főkapitány.

7513

Az istállótrágya kezelése

tekintettel annak üzemi jövedelmezőségére

írta: **Schrecker János**

23 ábrával, 7 trágyatelep-tervrajzzal

Ára füzve 5 korona

Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-társ. gazdasági könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eredeti Vermorel „ECLAIR“ permetező kor. 45-50

Eredeti Vermorel „TORPILLE“ rézkénpor fúvógép kor. 40-50

OBERTH VILMOS, BUDAFOK, Tóth-József-utca 10. sz.
Elárusítók engedelmében részestülnek.



Óhajt Ön

erős és kitartós igásmarhát? egészséges, szép növendékmárhát? gyorsan hizó, husos sertést? több és jobb tejet? : : télen sok tojást? : :

akkor adjon naponta a takarmányhoz

BARTHEL-féle

takarmánymeszet.

Ezen csekély kiadást sohase bánja meg.

Leírás ingyen. 50 kg. ára 12 K.

M. Barthel és társa Bécs, XI.

Gabonaelőleget függőtermésre

nagyon előnyös feltételek mellett ajánl

Schwarz Gusztáv banküzlet

Budapest, V., Gizella-tér 6. 5613 Telefon 63-34.

Liptay Jenő

legújabb rendszerű gazdasági számviteli

Naplója és Főkönyve

a legegyszerűbb számviteli rendszer.

Ára mindkét könyvnek kőtvé és a hozzávaló nyomtatvány' sak **15 korona.**

Megrendelhető a „Pátria“ nyomda r.-t.-nél, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Keltetőtojás

garantált 80% termékenyítőképességgel, tisztavérű mongolicus, china torquatus és őrvös fácán.

5715

Kapható

gróf Chotek Rudolf
erdészeti hivatalában, ALSÓKOROMPA (Pozsony m.)

Gazdasági nyomtatványok

legelőnyösebben beszerezhetők a „Pátria“ irodalmi vállalat és nyomdai r.-társ. nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.) Árjegyzékét kívánságra készséggel küldünk.



Most jelent meg!

BÁRÓ AMBRÓZY BÉLA:

A MÉH

cimű művének

harmadik bővített és javított kiadása.

628 képpel.

A nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszter ur megbízásából kiadja

AZ ORSZÁGOS MAGYAR MÉHÉSZETI EGYESÜLET.

Ára füzve 8 kor., vászonba kötve 10 kor.

Megrendelhető a „Pátria“ r.-t. gazdas. szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Eladó vagy bérbe kiadó

az érszakácsi-i határban mintegy **740 magyar hold**, 520 hold **uj berendezésű szeszgyárral**, felszereléssel, 4 szobából álló urilakással, 100 marhára való istállóval, cselédházzal, gépészlakkással, teljesen új épületekkel. Idei vetéssel együtt is átvehető.

Megállapodni lehet Nagykárolyban a

Nagykároly és Vidéke Takarékpénztár Részvénytársaságánál.

Temes vármegye, Szigetfalu község

határában, egy **365 kat. hold** házikóval, tagban fekvő lévő birtokot, urilakkal a majorban és kellő gazdasági épülettel

október 1-től 10 évre bérbe adom.

Élő és holt leltár átveendő. A major vicinális ut mellett, a gátaljai állomástól 8 kilométerre fekszik. 5695

Prepeliczay Ödön.

Weszek

használt, de kifogástalan jó állapotban levő lőerőre való **szalmasajtológépet** és néhány darab szalmavagont letakaró ponyvát. **Lefoglalóznék előre uradalmaknál új szalmát.** Ajánlatokat közvetlen címemre kérek:

Klein Iván, Tapolca (Zala megye).

GAZDASÁGI SZAKKÖNYVEKRŐL INGYEN JEGYZÉKET kld a „PÁTRIA“ r.-t. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Állomása

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25.

Talaj, trágya, abrak, víz, szén, rópa, valamint minden egyéb gazdasági és ipari **vegyvizsgálatok.**

■ Szakkönyvek gazdasági vegyipari kérdésekben ÖNGK. tagoknak az Állami díjazásból tetszőleg 10% engedmény. ■

Magyar üszők és tehenek

Tenyésztésre alkalmas 40 drb jól fejlett 1—2—3—4 éves magyar fajta üsző és 30 drb tehen eladásra kerül a **Tolnatápei uradalomban.**

Megheresések Gróf Zichy Uradalom intézőségéhez, Vajta, Fejér megye küldendők.

Az eredeti „Dr. Aschenbrandt“-féle

bordói por és rézkénpor

a legkitűnőbb anyag a szőlő, illetve a burgonya peronoszpórája, valamint a lisztharmat ellen.

Ovakodjunk az értéktelen utánzatoktól!

Csakis olyan csomagokat kell elfogadni, melyeken a „Dr. Aschenbrandt“-féle név és védjegy ki van téve. A **bordói por** ára 100 kg.-ként 62 korona, a **rézkénpor** ára 47 K, 50 kg.-nál kisebb csomagokban 4 K-val drágább q-ja.

Vezérképviselőt:

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 29. szám.

Kapható minden „HANGYA“ fogyasztási szövetkezetben és a legtöbb vidéki fűszerkereskedésben.



150 ezer szarvasmarha
dicséri a CHVOJKA-féle önműködő itatókat
 tehénészetnél s hizlalásnál.
 Prospektus s költségelőírnyatát ingyen küld:
CHVOJKA F. cég, PŘELOUČ IOI. Csehország.
 önműködő itatóberendezések gyára.

Allást keresők

Feltétlenül megbízható tisztaságú házasságú nő ajánlatok házasságú, avagy házasságú nő, állásra, gyermektel, utazással, Cseks helyi ajánlatok, Újpest és szomszédos vidék Budapest, VI., Podmaniczky-u. 9. szám, dohányüzemébe kér. 2221

Egy szabadkai földmivészkolát lát kitűnő eredménytel végzett, nő, kisvárdi egyén, aki az összes mezőgazdasági dolgokon kiváló ismeret és kelendő könyvtárral is jár, július 1-1 belépésel Allást keres. Megkeresések Csajkák István földmivészkolát igazgatóhoz, Pálffyúti úton. 2219

Földmivészkolát végzett, nő, családian fiatal ember, ki jelenleg hasonló állásban van alkalmazásba lépni, kuleséri vagy ehhez hasonló Allást keres július 1-ére, esetleg 15-re. Cim: Szabodás József, Erdőgyarak, Bihar m., Vikiórházi puszta. 2227

Ispáni, irnoki, gyakornoki, v. keres 4 gimnáziumot és földmivészkolát végzett, 20 éves, keresztény vallású fiatal ember, kinek gazdálkodás terén 2 évi gyakorlata van. Szerény feltételek mellett Allást azonnal elvállal. Szorgalmas gazda 2228. Jelölgette alatt a kiadóhivatal továbbít. 2228

Gépezés, tanult géplakatos gyakorlott gépkezelő Allást keres. Előfordul gépjárat és csatlakozást, amihez hosszú bizonyítványa és nagy gyakorlata van. Ajánlatokat kér a fizetés megjelölésével. **Pinter, Újpest, Nyár-u. 54.** 2225

Szeszgyárvezető, több évi tapasztalattal járva egy kénsav, mint a teljes eljárás, képes bármilyen szeszgyárban való anyagból a legnagyobb eredményt előhozni, gépkezelő, s gazdaság minden ágában járatos, jó bizonyítványokkal és ajánlatokkal ellátva, szeszgyárvezetői Allást keres augusztus 1-ére, esetleg hajlandó rendes állapotok szerint szeszgyárat leszámlázásra átvenni. A szeszgyári könyvtárában tökéletesen járatos. Cim: Zsigmond szeszgyári üzemvezető, Rábert, Vas vármegye, posta Pusztaszentmihály. 2225

Gazdatiszti Allást keres debreceni tanítói körben vizsgázott, 38 éves, rómkath. vallású, családian intéző, Gazdaság terén 18 évnyi gyakorlata van, lehető legjobb bizonyítványokkal rendelkezik, belterjesen kezelt gazdaságokból, Tehénészet, állattenyésztés, hizlalás, jövedelmek, kezelések, cukorrépa, dohány természetéből, szőlőművelést, földi teendőket stb. teljes jártassággal bírja. Szives megkereséseket „Józan szorgalmas” gazda jelölgette a kiadóhivatal továbbít. 2223

Állatok

Szimmmentáli országosan törzskönyvezett, hasban importált két 18 hónapos fakópiros és sárgatarka tenyésztésű ökrök, Anyjuk tejcsokorral ellátott, fejük 3837 (mint előhas) és 4226 kg. Hírnagy-Heinzelmann Alfréd gazdasága, Lince, Gömör m. 1909

Eladó egy 144 cm. magas, sötétpéj kanca, sulyhordó hátasú, teljesen beleválogott, jó ugró és lábain igen biztos állat, gyengébb lovasoknak is megfelel. Ára 1200 kor. Szives Gyula földművelőnek, Balatonederics. 2105

Tenyésztés felhagyás végett, minden korbeli rambouillet merinó keresztelésű juhállomány (450 drb) nyírás után eladó. Szily Kálmán, Mergány, u. p. Göse, Zala m. 2106

Komondor kanokat venni. Feltétel: tisztafehér szőrzet, fekete orr, tisztavörös, erős csontozat, 1/4-1 évesig. Zelens Vilmos, Ugrádskák. 2107

Két ponny, egy sárga, egy fekete, 7 évesek, 130 cm magasak nagyon szilárd, kocsiban és nyoron alatt használatosak, eladók szerződéssel együtt 600 K. Nagyatádi uradalom. 2108

Yorkshirei, hozzatettű és soványított 350 drb 8 hetes malac, darabonként 24 kor. Árbán egyenként is eladó. Hitbizományi uradalom intézősége, Galgóc, Nyitra m. 2110

Keresek vér 8-10 éves amerikai kocsilovat, heréltot vagy kancát, 160 cm magasat, erős csontozatú, nagyon sebős jársut. A pej szín legalkalmasabb. **Hajós Meyhért, Szada, Pest megye.** 2152

Yorkshire és Lincolnshire tenyészetem meggyarapítottam, módomban van bármely mennyiségű, koru és nemű elsőrendű tenyészállatot mindkét fajból a gazdaságomra megrendelésre beosztani. Állandóan alkalmazott véréltetés és a tenyésznek 5 degen családra való felosztása folytán egymással rokonságban nem álló tenyészállatokkal rendelkezem, s így régebbi véréltetés is rendelkezésre állhat. Műtán a tenyészanyag nagyobb része a román kormány által va. lefogalva, ajánlatos a szükségletet előjegyezni. A tenyészlet előzetes bejelentése bármikor megtekinthető. Kajdacs nagyalhőlyven kocsit áll rendelkezésre. **Blascsok Gyula** szerződéstenyésztele, **Kajdacs, Tolna vármegye.** 2195

Bernáthegyi 6 hetes kölyök-kutyák drb. kint 10 koronáért Kócs Jánosnál, Lőrincin, Nógrád m. kaphatók. Elsőrendű tenyészlet. 2196

Eladó egy pár jól járó kocsiló Némény anyától és Gumbury angol tollóv ménéstől származott, mindkettő 5 éves, egyik herélt, másik kanca, magasságuk 166 cm., színe mindkettőnek ércsínásárga. Megtekinthető Kádás Mihálynál, Csaplód, VI. kor. 45. 2198

Pedigres szentbernát-hegyi hároméves him kutyja. 170 K-ért eladó. Fostahivatal, Lovaspatona. 2197

Eladó importált fríz bika, továbbá több 1 1/2-2 éves szimentáli, jó tejelű anyák után nevelt növendékűk. gróf Zichy József uradalmi tenyésztésében. Vedródi Pozsony megye, vasúti Állomás Németdiószeg. Cim: Uradalmi felügyelő-ség, Vedród. 2199

Bernáthegyi kutyák, egy hosszuszőrű szilka, egy szilka-szőrű kan, kettő, egy példányok eladók. Cim: Tarkányi Gazdaság, Tolna vármegye. 2201

Vizslakölykök angol-német keresztelésű, 3 hónaposak 20 koronájával és egy 18 hónapos bernáthegyi 75 kor. magas 100 koronáért eladó. Papp Endre, Bácsfeketehely, pályaudvar. 2202

Hízott ökrök, 74 drb. eladó. Szunyogh Gáspár, Eszár, Bihar m. 2203

Wiltmarsh bikák, 1 1/2-2 évesek, tejelű anyaktól és egy 2 1/2 éves tejelűkés tollóv **ardeni** mta, 4 drb ardeni kanca eladó a szimlai gazdaságban, u. p. Mákmez. 2204

Elsőrendű magyar-faju erdélyi jármosökrök, ugyszintén 1 és 2 éves magyarfaju erdélyi

ökröborjuk minden időben nagy választékban kaphatók

Alexa és Esztegárnál Szamosujvart, Szolnokiudoboka m. Levelcim Alexa Miklós, Szamosujvár. 5578

GŐZMIVELÉS.
 Eredeti Fowler-féle gözekevel nagyobb területek szántását, épügy mélyrigolozást szőlőtelepítésekhez elvállal
WOLFF ERNŐ gözszántást vállalkozó, Budapest-Kelenföld

Elsőrendű nagyon szép orosz kan agaramat, egy jól bedresszert szelleért. Storn Gábor, Dunaszegyhely. 2206

A simongáli uradalomban 250 drb száműltött, tenyésztesre alkalmas **elektoral-negretti**

ANYAJUH és ehhez való 10 darab **KOS** eladó. Bővebb felvilágosítást ad K. Mándy Sámuel írád. közp. irodája, Budapest, IV., Jügyö-tér 1. 2196



Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyészkanca, választott esikök és tenyészmenek vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezelőmet felajánlom a a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyző-két kívánatra szivesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak.

Cimem: **IDŐS HEINRICH MÓR** lovászárú agyáncos **CSÁKTORNYA (Muraköz), Törv. bejegyz. cég.** **Sürgönycim: Heinrich Senior, Csáktornya.** **sterurban-Telefon: 33. szám.**

Eladó minden hiba nélküli 2 drb 4 éves herélt ponny esikő. Bővebb felvilágosítást ad Juhász Endre, Zilah. 2111

Eladó egy nagyon esinos, 10 éves, szürke arabs kanca, 100 cm. magas, nagyon szelid és igen megüzlhető, női hátas, kocsiban is igen biztos és gyors Ára 700 kor. Báró Puleáni István, Balatonederics. 2112

16 markos, 7 éves, erős eszontozatú félvér, herélt hátasú, kocsiban is jól behajrta eladó. Bővebbet Major László földművelő, Monor. 2141



Igen szép, válogatott vöröstarka szimentáli jellegű 1-2-3 éves **növendék ökrök és üszöborjakat,** ugyszintén legprimább lekötni való és **jármosökreit** legjutányosabb áron ajánlanak

KLEIN TESTVÉREK kereskedők **CZELLDÖMÖLK.** Megrendelések egyenesen árszint bármikor is elfogadottnak. 2208



Elsőrendű fajjellegű vöröstarka ökrök és üszöborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra, vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejű **teheneket** a legjutányosabb Árbán egyezség szerint, bármily mennyiség szállítására vállalkozunk. 5493
Weiler Gáspár és Fia Czellődömök.

Buldogg 1 éves fehér him, eladó, esetleg két fajtszta, jó patkányvadás és kóborok foxterrier kutyáért előszerilem. Krón Kornél, Zalalövő. 2153

21 igen szép, állagban 1 éves herélt szimentáli hasas és 14 tgyánnyak, koru és fajtá borbja eladó a Mórvidéki Bér-gazdaságban, Marosillye. 2155

Tenyészbirkaeladás, 2-3 éves, jól kinvelt főszarvas tenyészbirka, 185 dba ingofőre váltva, eladó. Alku lehetősé Bó-bóy Imréné, Hercegszék, Al-lomná Szentmária (főlera járás). 2154

Nyári legelőre 100 darab szarvasmarha farsabon-ként 30 koronájával felvételik, Vidék földművelők, Szigetvárszék Gömör m., posta Várgöde. 2172



Elsőrendű eredeti honyhádi teheneket hasasokat, borjasokat és tenyészbikákat, bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállítók

KLINGER MÓR tenyész- és hasasállat-kereskedő Kispeszt. Lakás és istállók Kispeszt, Kölcsey-u. 5. szám. Lovai- és sürgönycim egyenlő. Telefon Kispeszt 53. Sajái háiban



Vöröstarka tinó és üsző teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves nálam minden mennyiségben **kapható eladó Áron.** Ké-sőbbit ugyanintén jármas és beállítást ökrök szállítására vállal.

Kitűnő friss fejűstehenek előlege jelentős után nálam mindenkor megtekinthető ké-telenség nélkül. Vevő tel-tesége szerint választják. 4729
Henrik Ignác fia Nagyzsoltmihály, Vas m.

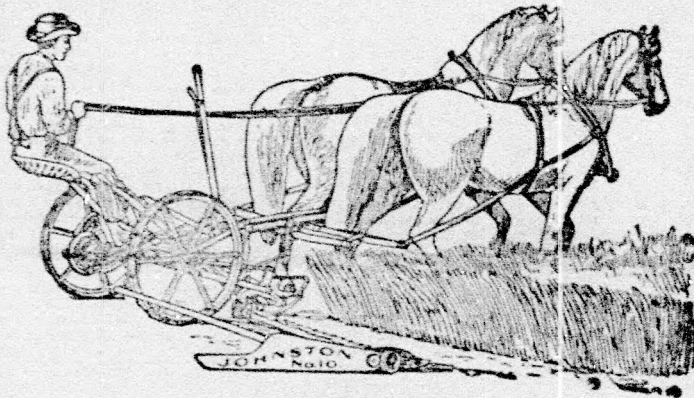
Gőzeke-bérszántás!
 Nagyobb területek szántását, mélyrigolozását szőlő- és gyümölcsöstelepitéshez, valamint gyóptörést elvállal!
IZERI IZSÁK GYULA
 " " gözszántási vállalata " "
BUDAPEST, I., KENDE-UTCA 12. SZÁM.
 A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik.

SCHEMBER C. és FIA osasz. és királyi udvari **HIDMÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR**
BUDAPEST, VI., VACZI-KORUT 59.
 Ajánlják legjobb szerkeztű **tíz-dec- és tolósuly-marha- és szekér-hidmérlegeiket.** **Önműködő mérleg-szerkezetek.**
 Kivánatra különleges ajánlattal szolgálunk.

GAZDASÁGI SZAKKÖNYVEKRŐL INGYEN JEGYZÉKET küld a „PÁTRIA” r. társ Budapest, IX., Üllői-ut 25

„AUTOMAT” szabadalmazott fűkaszalógép.

Ezen egyszerű és szilárd fűkaszaló magában egyesíti mindama előnyöket, melyek a munkateljesítmény kvalitatív emelésére szükségesek. Főelőnye a **teljesen önműködő kikapcsoló-** és a vele egyidejűleg működő **késemelőkészülék**, melyet egy lábnyomásu emeltyű abban a pillanatban hoz működésbe, amidőn a gép a veszélyt jelentő ponton kizökken.



Az „Automat”-fűkaszaló sűrű megdőlő herésekben is akadály nélkül dolgozik, mert erős szerkezete őt erre kiválóan képesíti.

Mielőtt fűkaszalógépet vásárol, tekintse meg szabadalmazott „Automat”-fűkaszalónkat, mely a legkiválóbb anyagból és a leggondosabb kivitelben készül!

Johnston 10. számú amerikai fűkaszalógépe 4 1/2 és 5 láb munkaszélességű. Egyszerű szerkezet, könnyű kezelhetőség és nagy munkateljesítmény jellemzi ezen kiváló fűkaszalónkat, melynek kaszavédő ujjai kovacsolható acélból készültek. Különös figyelmet érdemel a kitűnő golyócsuklós kapcsolószerkezet.

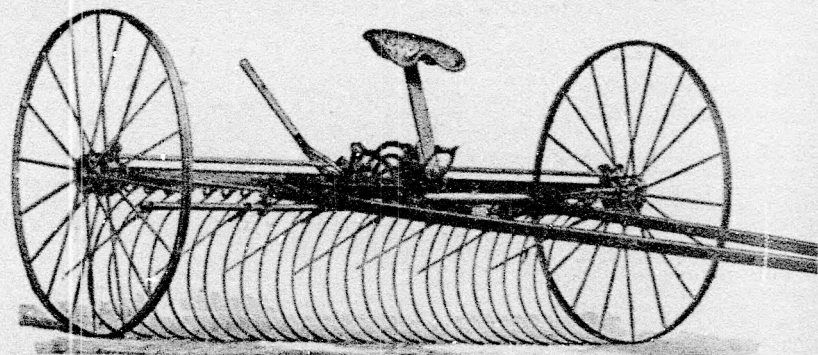
Óránként egy holdat vág!

A tarlómagasság tetszés szerint szabályozható!

Szénagyűjtőink, valamint egyesített szénaforgató- és gyűjtőgépeink elismertek, mert ezek a legkitűnőbb acélműanyagból készülnek, a magas kerek kettős aggyal és kétsoros küllökkel bírnak s a fogak olajban keményre lettek edzve.

Önműködő lezárószerkezet!
Automatikus kiürítés!
Célszerű lekotró készülék!

Árjegyzéket és árajánlatot kívánatra küld!



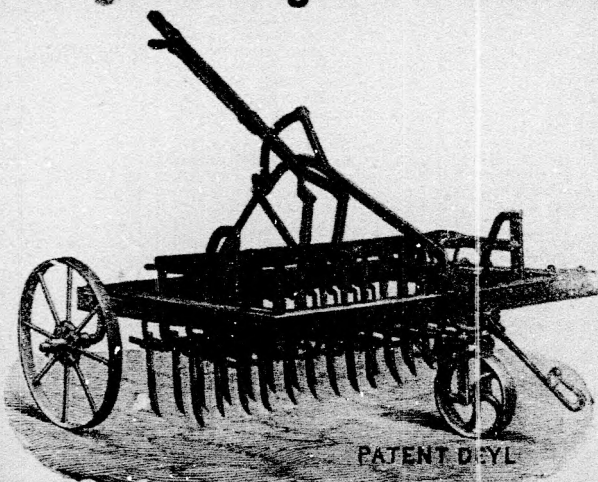
Bächer Rudolf—Melichar Ferenc

Magyarországi
vezérképviselő!

SZÜCS ZSIGMOND,

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 26. SZÁM.

Közgazdasági és Parcellázó Bank R.-T. Áruosztálya, Pozsony.



Rétskarifikátor.

(DEYL SZABADALMA.)

A legalkalmasabb eszköz a réteknek felhasogatására és egyidejűleg a mohától való megtisztítására.

Kétszeres terméshozam.

Minden kés külön, önállóan dolgozik és munkamélysége szabályozható.

A fogak tisztítása pillanatnyilag eszközölhető.

➡ Kérjen árjegyzéket és prospektust! ➡

K

AZ ORSZÁG

Az Országos Magyar Gazdák
Ingyen ka

Nem tagoknak el
Egész évre 24 korona, félév
6 koron

AZ OMGE. KÖ

Meg

a Cserhádi-szobor lel

Boldogult Cserhádi S
örökítése céljából az O
körében gyűjtést indító
útján begyűlt összeg eg
Cserhádi mellszobrát, mel
művész munkája.

A magyaróvári gazdas
házának parkjában elhel
f. évi június hó 20-án
történni.

A szoboravatást követő
kísérletügyi intézmények
mányi kirándulást rende

Felhívjuk a gazdaköz
zett mozgalmakban mi
résztvenni sziveskedjék.

Progra

Június hó 20-án

Délelőtt 3/4 11 órakor

óvári gazdasági akadémi

1. D. e. 11 órakor Him

óvári férfialárda és az

2. Felavató beszéd.

3. Ujhelyi Imre gazdas

átveszi a szobrot.

4. Székács Elemér jó

régi tanítványok nevében

5. Práznovszky Ágosto

akadémia ifjusága nevében

6. Koszorus elhelyezés

7. Szózat, énekli am

és az akadémiai dalkör.

8. D. u. 1 órakor társ

9. D. u. 3 órakor az O

ifjuságának tornaverseny

Június hó 21-én

Reggeltől kezdve az

M. kir. növénytermelési k

A M

ara